

№2 (29) 2017

Сәуір
Апрель
April

БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИННОВАЦИЯЛАР ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАНИИ

Республикалық
ғылыми-әдістемелік
журнал

БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИННОВАЦИЯЛАР ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАНИИ INNOVATIONS IN EDUCATION

- Ғылыми – әдістемелік журнал • Научно – методический журнал •
- Scientific – methodical magazine •

Редакционный совет

Абдуллина Л.И. - кандидат филологических наук, доцент, ВКГУ им С. Аманжолова

Ахметова М.М. - руководитель отдела образования города Усть-Каменогорска

Годованчук Е.Ю. - директор КГУ "Школа-лицей № 12" города Зырянск

Ескалиев А.С. - ученый секретарь ВКГУ имени С. Аманжолова

Завалко Н.А. - доктор педагогических наук, профессор, ВКГУ им С. Аманжолова

Кикина М.И. - кандидат педагогических наук, доцент, вице-президент Казахстанско-Американского свободного университета

Кривошеина Н.В. - директор частной общеобразовательной школы "Исток" города Усть-Каменогорска, сертифицированный учитель информатики

Нурсеитова А.А. - заместитель руководителя управления образования ВКО

Сахариева С.Г. - кандидат педагогических наук, доцент кафедры БЮиОД УКф РЭУ имени В.Г. Плеханова

Тлеуенов О.Р. - директор КГУ "Средняя профильная школа № 45" акимата города Усть-Каменогорска

Фесенко Н. А. - руководитель отдела образования города Семей

Хаукка Л.А. - руководитель методического кабинета, КГУ "Учебно-производственный комбинат" акимата города Усть-Каменогорска

Искаков Б.А.

главный редактор, кандидат педагогических наук,
директор КГУ "Учебно-производственный комбинат"
акимата города Усть-Каменогорска

Корректоры: **Абдуллина Л.И.**, к.ф.н., доцент, ВКГУ им. С.Аманжолова
Сахариева С.Г., к.п.н., доцент кафедры БЮиОД УКф РЭУ имени В.Г. Плеханова
Ескалиев А.С., ученый секретарь, ВКГУ имени С.Аманжолова

Дизайн и верстка: Мумбаева М.К.

Білім берудегі менеджмент/Менеджмент в образовании

Түменбаев Т.Қ.	Сапалы білім мен саналы тәрбие – жарқын болашақ кепілі, егеменді елдің ертеңі	3
Мажинова Ч.Т.	Мектепішілік бақылауды нақты ұйымдастыру сапалы нәтиже көрсеткіші ...	9

**Білім берудің мәселелері және оны шешу жолдары/
Проблемы образования и пути их решения**

Садыкова Н.А.	Роль методической службы лицея в повышении профессионального мастерства учителей	12
Назарбаева Ж.Қ.	Инновациялық әдіс-тәсілдер – білім берудің қайнар көзі	19
Даутбеков Б.Д.	Мектеп оқушыларына кәсіптік бағдар берудің ерекшеліктері	22
Хасенова Л.Н.	Дарынды балаларды дайындау – кезек күттірмес іс	25
Мамырханова М.М.	Активизация познавательных способностей учащихся как условие повышения качества образования	29
Ахметбаева Б.К.	Жаратылыстану пәндері аясында оқушылардың оқу құзыреттілігін арттыру.....	32
Раисова Б.Т.	Жаңа технологиялар арқылы білім сапасын арттыру	34
Жаныбекова Г.Б.	Білім басы – бастауышта	38
Сағиева Г.Қ.	Ұлттық тілді дамыту - жаһандық бәсекеге қабілеттіліктің бастауы	40
Молдашев Ш.М.	Білім беру үрдісіне жаңа технологияларды белсенді енгізу	43

Шеберлік сыныбы/Мастер–класс

Масалова Ш.А.	Тәрбие үрдісінде инновациялық технологияларды қолданудың тиімділігі..	46
---------------	---	----

Мәдениетаралық байланыстар/Межкультурные коммуникации

Muhametrahimova R.ZH.	From experience	49
-----------------------	-----------------------	----

Білім берудегі психологиялық қызмет/Психологическая служба в образовании

Куземко Л.П.	Анализ новой концепции преподавания предмета «самопознание» в формировании духовно-нравственных качеств учащихся	52
Воробьевой В.С.	Занятие для девочек подростков «Будущее начинается сегодня!»	56
Кельметр О.П. Шиловой Е.В.	Родительское собрание «Почему дети уходят из дома?»	58

Ғылыми – тәжірибелік конференция/Научно – практическая конференция

Анчеева Г.В.	Развитие субъектности дошкольников посредством формирования интереса к математике на основе использования игровых технологий	62
--------------	---	----

Аттестаттауға дайындық/Готовимся к аттестации

Нурсадыкова А.К.	Білім беру мазмұнын жаңарту аясында оқушыларды оқыту мәселелері ...	67
Есқалиева Г.С.	Ұлы күйші Құрманғазы	70
Хамза М.А. Егорова А.Д.	Применение интернет-ресурсов в преподавании английского языка	75
Сапарғалиева Д.С.	Мамандықтың бәрі жақсы	79
Грузинова Н.А.	Обучение школьному катанию на уроках физической культуры	81
Шангина Е.М.	Внедрение регионального компонента как условие целостности изучения биологии	85

**Уважаемые учителя!
Наши постоянные читатели и авторы!**

Мы продолжаем знакомить вас с инновационными технологическими и методическими подходами, реализованными

коллегами в русле отечественных образовательных реформ.

В соответствии с новым редакционным проектом «Наше образовательное учреждение» каждый номер нашего журнала посвящен опыту одной школы.

Напомним, что в предыдущем выпуске стартовала школа-гимназия №11.

В настоящем выпуске представлен инновационный опыт коллектива школы №44.

Доводим до вашего сведения, что по рекомендации Отдела образования города мы размещаем самые интересные выступления учителей, победителей городской научно-практической конференции «Инновационная деятельность участников образовательного процесса как условие становления их субъектной позиции», которая состоялась 29 марта, текущего 2017 года.

Сапалы білім мен саналы тәрбие – жарқын болашақ кепілі, егеменді елдің ертеңі

Түменбаев Т.Қ.

лицей директоры,
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В статье излагаются пути повышения качества образования и воспитания из опыта работы учебно-воспитательного процесса лицея.

In the article is written the ways of improving the quality of education and upbringing experience of the educational process of the lyceum № 44.

Ұлттың рухани байлығы білімінде, ұстанар бағыты тәрбиесінде, ал білім мен тәрбиенің сарқылмас бұлағының көзі – мектепте. Мектеп – білім мен талантты шыңдар білім ордасы.

Тәуелсіз Қазақстанның бүгінгі құдіреті, болашағының кепілі – кемел білім берер мектебінде. ХХІ ғасырда ғаламшарымызда болып жатқан өзгерістер мен ғылыми жаңалықтар білім берудің сапасы мен қызметіне жаңаша қарауды, бұл бағыттағы қол жеткен табыстарымызды сыни тұрғыдан саралай отырып, ғылым мен техниканың жетістіктерін кеңінен енгізуді және дүниежүзілік өркениетті елдердің тәжірибесінен ұлт менталитетіне тиімді жерлерін ала білуді қажетті етеді. Қазіргі кездегі білім мазмұнының жаһандануы, инновациялық және ақпараттық технологиялардың тез даму тенденциясы оқытудың әдіс-тәсілдеріне жаңаша қырынан қарауды көздейді.

Егеменді Қазақстанымыз білімді де білікті жас ұрпақты тәрбиелеуге шұғыл бетбұрыс жасап отыр, оны Елбасының жыл сайын халыққа жолдайтын жолдауында білім беру сапасына сүбелі орын беретінінен-ақ көруге болады. Осыған орай әр ұстаз өз міндетіне тың көзқараспен қарап, оқушыны өзі білім алуға ынталандыруға, білімді

мақсатты түрде алуға, өмірге икемделген, жан-жақты, шығармашылықпен жұмыс істей алатын, соны ойлы дарынды жеке тұлғаны тәрбиелеуге ықпал етуі керек.

Ойшыл ғалым Әбу Насыр әл-Фараби «Адамға біліммен қатар тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы» деген. Ұрпақ тәрбиесінде ежелден қалыптасқан халқымыздың жақсы дәстүрлерін дамыта отырып, саяси-экономикалық, рухани дағдарыстарды жеңіп шыға алатын, ізгі, іскер азаматтар тәрбиелеп шығару білім ордаларының басты мақсаты болып табылады.

Тәуелсіз мемлекетімізде өркениетке бастар жолдың бастауы – мектеп десек, мектептің басты тұлғасы – Мұғалім.

Оралхан Бөкей атындағы №44 қазақ орта мектебі 1993 жылы Өскемен қаласының Тоқымашылар қалашығындағы бұрынғы №33 орыс мектебінің ғимаратында ашылған еді. Ол кезде бұл ғимараттың кенеуі кетіп, тозып тұрған еді. Бұл 1176 оқушыға арналған ғимараттың іргетасы 1975 жылы қаланған болатын. Оралхан Бөкей есімі Өскемен қаласындағы біздің мектебімізге 1994 жылы ресми түрде берілген еді.

Сол жылдары мектеп оқушыларының киім үлгілері ата-аналарының әлеуметтік жағдайларына сәйкес әр түрлі болды. Ата-

аналардың өздері де осындай үлкен айырмашылықтарды байқады. Бірер оқушылар өте қымбат бағадағы киімдерді киіп жүрсе, кейбір әлеуметтік-тұрмыстық жағдайлары төмен, көпбалалы отбасынан шыққан оқушыларымыз төмен сападағы әр түрлі киімдерді киіп жүрді. Көпшілік ата-аналардың балаларына қымбат киімдерді әперуге шамалары болмады. Мектепішілік ата-аналардың жалпы жиналысында оқушылардың бірыңғай формасын қабылдау жайлы ұсыныстар болды. Оқушылар арасында бірыңғай талап қойып,

жауапкершілікке шақыру, асқақ тұлғалы Оралхан Бөкей атындағы мектептің үлгілі оқушысы атына сай болуға тәрбиелеу мақсатында мектеп әкімшілігінің басшылығымен 1999 жылы мектеп оқушыларына бірыңғай классикалық киім үлгісі, яғни ұлдарға қара костюм, қара шалбар, ақ көйлек, қыздарға ақ жейде, қара юбка қабылданды. 2016 жылы оқушылар формасына толықтырулар енгізіліп, ұл және қыз балаларға қосымша жилет кию қабылданды.

Болашақ жеткіншектерді тәрбиелеу ұлттық салт-дәстүрлерімізден бастау алуы қажет. Балаға бірінші күннен негізгі тәлім-тәрбиені бойына сіңіретін отбасы. Бала тәрбиесінде көп өзгерістер болып отырады. Әсіресе бір-екі баласы бар отбасыларында байқалады. Ата-аналар балаларының кішкентай кезінен барлық айтқан, жасаған қылықтарына көнеді. Ондай балалар өздерін ғана ойлайтын, өзімшіл болып өседі. Міне, сондықтан мектеп өмірінде балаға негізгі тәрбие беру мақсатында Ата заң, Білім туралы заң және мектеп жарғысына сай педагогикалық кеңестің шешімімен 2000 жылы ұлдар мен қыздардың Кодексі қабылданды.

Әрбір оқушыны Оралхандай ұлтжанды болуға, болашақта отанына, халқына адал қызмет атқарып, мемлекетіміздің көркеюіне үлес қосып, жақсы азамат болуға, туған елін, білім мен тәрбие алып жүрген ордасын сыйлап, нағыз азамат пен азаматша екенін көрсету мақсатында 2000 жылы қыркүйек айында мектеп рәміздері: Таңба, Ту, Гимн және оқушылар мен мұғалімдерге арналған Төсбелгі қабылданды. Оқушылар мен мұғалімдерге арналған Төсбелгілерді сапасын жақсарту үшін 3 мәрте өзгертіп жасадық. Сол жақтан үшінші Төсбелгі Оралхан Бөкейдің 70 жылдығына және мектептің 20 жылдығына 2013 жылы арнайы жасалынды.

Мектептің гимні әр дүйсенбіде мектеп жиынында, мектепішілік іс-шараларда

айтылады.

Оқушыларды жүйелі түрде патриоттық тәрбиеге баулу мақсатында 2000 жылдан бастап оқушыларымыздың рухани баю орталығы – мектеп мұражайы өз жұмысын жасап келеді. Мұражай төрт бөлімнен тұрады. Олар: «Талантына табындырған қаламгер» (Оралхан Бөкей бағыты), «Отан үшін от кешкендер», «Мектеп – білім ордасы» және этнографиялық бағыт. Барлық бөлімдер бойынша жыл сайын

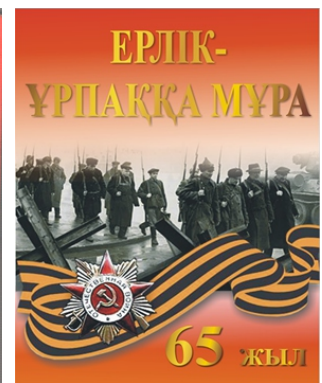

«Талантына табындырған қаламгер» Оралхан Бөкей бөлімі

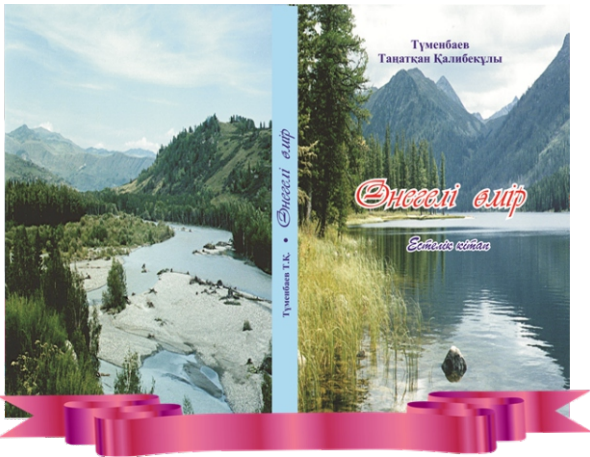
Жылдар өткен сайын әр бағыт мектеп оқушыларының шығармашылығымен, қызығушылықтарымен өзіндік құндылыққа ие болып, ерекшеленіп келеді. Мұражайдың басым бөлігі Оралхан Бөкей бөлімі мен Ұлы Отан соғысы ардагерлеріне арналған.

«Отан үшін от кешкендер» бағыты бойынша оқушылар бірнеше жылдар бойы Шығыс Қазақстан облысының Ұлы Отан соғысы ардагерлері мен тыл ардагерлерінің орден-медальдарын, соғыс кезінде жазған ұшбұрыш хаттар мен «қаралы қағаздар», әр түрлі әскери айырым белгілері, соғыс жылдарындағы пайдаланған заттарын толықтырып жинақтаған. Әсіресе, Ұлы Жеңістің 60 және 65 жылдығы қарсаңында мектебіміздің оқушылары, қарт адамдарға көмек көрсету мақсатында оқушылардан құрылған «Қолғанат» тобы соғыс және тыл ардагерлері туралы толық мәліметтерді асқан қызығушылықпен жинақтады. Осының нәтижесінде мектеп ұжымының күшімен, оқушыларымыздың шығармашылығымен Ұлы Жеңістің 60 жылдығына арнап «Жеңіс деп соққан жүректер», Ұлы жеңістің 65 жылдығына «Ерлік – ұрпаққа мұра» атты естелік кітаптар жарыққа шықты.

оқушылардың, мұғалімдердің және ата-аналардың көмегімен жәдігерлер толықтырылып отырады. Атап айтар болсақ, жерлес ақиық жазушымыз Оралхан Бөкейдің студент кездегі заттары, қолжазбалары, туған-туысқандарының, өзінің жолдастарымен түскен суреттері, тұрмыста ұстаған заттары, шығармаларындағы кейіпкерлерінің суреттері, киімдері, заттары орын алған.

Сонымен қатар өмір жолы келер ұрпаққа үлгі болар адамгершілік пен имандылықты бойына сіңірген, кішіге үлгі көрсетер аға, үлкенге құрмет көрсетер іні бола білген қазақтың біртуар нағыз патриот азаматы – Оражанов Манап Оражанұлы туралы «Өнегелі өмір» атты естелік кітап шығарылды. Манап Оражановтың мектеп қабырғасында жүргендегі елгезектігі, оқушылар ұйымын басқарып, оқушылардың тәртібіне баса назар аударуы, қоғамдық жұмыстарға белсене араласуы болашақ ұрпақ үшін тағылымы мол тәрбие.

Қазіргі таңда бұл кітаптар мұражай төрінен орын алып, мәңгілік ерлікті паш етіп тұр. Әр сынып патриоттық айлықтарда және жыл сайын Жеңіс күні қарсаңында мұражайда арнайы соғыс және тыл ардагерлерімен түрлі кездесулер, ашық сынып сағаттарын өткізеді.

Мұражайда ардагерлер ерлігін көрсету мақсатында Оралхан Бөкей шығармашылығына байланысты тәрбие сағаттары, түрлі кездесулер ұйымдастырылып отырады. Оқушылардың қызығушылығы мен шығармашылықтарын арттыру үшін ұстаздар оқушыларға мұражайдағы сабаққа пайдалы заттардың шығу тарихы, олардың пайдасын анықтау жайлы тапсырмалар береді. Оқушылар осы заттар бойынша зерттеу жұмыстарын жүргізіп, тарихын біліп, өз сабақтарында қолданып отырады. Жыл көлемінде қала мектептері мен өз мектебіміздің оқушылары арнайы кесте бойынша мұражайға саяхат жасап отырады.

Міне, осындай жұмыстар жүргізу нәтижесінде бірнеше жыл қатарынан Облыстық мұражайлар сайысында мектеп-мұражайы «Мектептер тарихындағы ең үздік мұражай» деп бағаланып, Бас жүлдемен марапатталды.

2004 жылы қыркүйек айында Оралхан Бөкейдің жерлесі Татаев Марат Қабдығалиұлының басшылығымен және достарының қолдауымен мектеп ауласына Оралхан Бөкей ескерткішін орнату ұйымдастырылды. Оралхан Бөкейдің ескерткішін білім ордасына қою жағы ойластырылды. Бірге жұмыс істеген достары, әріптес, жерлестері лайықты сурет

іздеп екі жылдай дайындық жұмыстарына араласты.

Бұл жұмысқа Оралхан Бөкейдің жиені Мағзұмов Тоқтарбек Нұржақыпұлы, жерлесі Нұрбаев Ержан Ақтанұлы белсене ат салысып, өз үлестерін қоса білді. Жазушының таланты мен құдіретіне мәңгілік бас ию, болашақ ұрпаққа патриоттық тәрбие беру мақсатында 2004 жылы мектеп ауласына Оралхан Бөкейге арналған ескерткіш орнатылды. Авторы профессор Асылханов Ермек Сабырұлы. Жыл сайын оқу жылының басында алғашқы қоңырауда 1-сыныптар ант беріп, Оралхан Бөкейдің туған күнінде ескерткішке гүл шоқтарын қойып және оқу жылының соңында мектеп түлектері тағзым етеді.

Мектебіміздегі білім мен тәрбиедегі жетістіктер мен жаңалықтарды ата-аналарға хабардар етіп, ата-аналар мен мектеп арасындағы байланысты нығайту, оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, тілге деген сүйіспеншіліктерін арттыру мақсатында, қоғамдық ұйымдармен, соғыс және тыл ардагерлерімен, қаланың құрметті азаматтарымен, ішкі істер т.б. ұйымдармен байланыс жасау мақсатында алғашқы атауы «БАСТАУ» болып, кейіннен ұлы жазушы Оралхан Бөкей есімімен, туған жерімен байланыстыра отырып, 2000 жылдан бастап таралымы 1100 дана болып, «ӨР АЛТАЙ» деген атаумен мектеп газеті жарық көре бастады. «Бастау» деген атаудың «Өр Алтай» болып өзгеруінің де өзіндік себебі болды. Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігі тарапынан Шығыс Қазақстан облысы бойынша «Бастау» атаулы газеттің бар екендігі ескертілген еді. Сол себептен газеттің аты «Өр Алтай» болып өзгертілді. Газет қалалық, облыстық «Үздік газет»

конкурстарынан бас жүлде және жүлделі орындарды иеленіп келеді.

«Шынықсаң шымыр боласың» дегендей ұл балаларымыз ертең азаматтық борышын атқарып, Отанды қорғайтын нағыз патриот болу үшін мектеп тарихында бірінші рет Европа стандартына сай 2005 жылы мектеп ауласында хоккей қорабы ашылды. Сол жылдан бастап ата-аналар мектеп әкімшілігін қолдап, барлық оқушыларды конькимен қамтамасыз етті.

Мектептің тәрбие мен білімдегі көрсеткіштерінің жоғарылауының нәтижесінде ата-аналардан сұраныс көбейіп, бала саны артты. Бала санының көбеюіне байланысты мектебімізден 2005 жылы №45 қазақ орта мектебіне 600 оқушы және 2015 жылы жаңадан ашылған №46 мектепке 700 оқушы мұғалімдерімен бөлініп шықты.

Лицей қызметінің мақсаттары – тәрбиелеу және дамыту; Лицей оқушыларының қоғамдағы өмірге әлеуметтік бейімделуі, болашақ мамандығы мен еңбек қызметін саналы түрде таңдауы, меңгеруі үшін негіз жасау; азаматтық пен қазақстандық отансүйгіштікке тәрбиелеу болып табылады.

Лицейдің негізгі мақсаты – Оқушылардың жалпы білім беру бағдарламаларының математика мен жаратылыстану пәндерінің мазмұнының міндетті ең аз мөлшерін меңгеру негізінде жалпы ғылыми және жалпы мәдени дайындықтарын қалыптастыру; Интеллектуалдық, шығармашылық қабілеттерінің жан-жақты дамуын, кәсіби білім алды даярлығын қамтамасыз ететін өнімді білім беру ортасын құру арқылы

дүниежүзілік қауымдастықта қарым-қатынас орната алатын, бәсекеге қабілетті ұлтжанды тұлға тәрбиелеу. Осы мақсатта лицей «Жаратылыстану – математикалық бағыт негізінде оқушыларға білім берудегі бейінді оқытудың жаңа әдіс-тәсілдерін қолдану арқылы оқу-тәрбие үрдісінде білім сапасын арттыру. Зерттеу-ізденушілік, сынақ-тәжірибелік тақырыбымен жұмыс атқаруда.

Лицейде мұғалімдер саны – 84;

Жоғары педагогикалық білімі бар – 88%;

Жоғары және I санатты – 45%;

Оқу ісінің үздіктері – 2;

Білім беру ісінің құрметті қызметкерлері – 2.

2012 жылдан бастап бір ғана жаратылыстану-математикалық бағытта жұмыс жүргізудеміз. Бұл бағытта оқушыларды математика, физика, химия, география пәндері бойынша кеңейтіп оқыту қолға алынды. Қаламызда өндіріс орындары көп болғандықтан оқушыларымызды қазіргі заманға лайықты техникалық мамандықтар бойынша оқу орындарына дайындаймыз. Осы негізде 2014 жылы 19 сәуір күні қаламыздағы «Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан мемлекеттік техникалық университетінің» ректоры, физика-математика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР Ұлттық Инженерлік Академиясының академигі, ҚР Ұлттық Ғылым Академиясының корреспондент-мүшесі Темірбеков Нұрлан Мұқанұлымен ынтымақтастық меморандумына қол қойдық.

Меморандумға қол қою сәті

Білім және ғылым министрлігінің шешімімен 2012 жылы сәуір айынан бастап Назарбаев Зияткерлік мектебінің тірек мектебі болып жұмыс атқарып келеміз.

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев еліміздегі жаңа стратегиялық модернизацияны жүзеге асыру, ең алдымен адамдардың білімі мен денсаулығына байланысты екенін атап өткен болатын. Сондықтан да білімді де саналы ұрпақ тәрбиелеудегі мұғалімнің орны айрықша және міндеті де жоғары болып табылады. Осыған орай, біздің алдыға қойған үлкен мақсат: бәсекеге қабілетті тұғырға елімізді көтеретін болашақ иесі – жаңа тұлғаны тәрбиелеп, қалыптастыру деп білеміз. Осы мақсатта мектеп түлектерінің ішінде ҰБТ қорытындысы бойынша 13 жыл ішінде мектеп түлектері арасынан 85 оқушы «Алтын белгі», 37 оқушы «Үздік куәлік» иегерлері атанды. Мектеп түлектері соңғы жылдары 98-99%-ға дейін мемлекеттік грант жеңімпаздары болды. 2016 жылы 9 оқушымыз «Алтын белгі», 5 оқушымыз «Үздік куәлік» иегерлері атанып, ҰБТ қорытындысы бойынша ортақ балл – 117 балдық көрсеткішті көрсетіп, түлектеріміздің 99%-ы грантты иеленді.

Қазақстан Республикасы Президентінің «Болашақ» бағдарламасымен 27 оқушы алыс-жақын шетелдерде: Ресей, Украина, Чехия, Англия, АҚШ-та білім алып, бүгінгі таңда өз мемлекетіне қызмет атқаруда.

Пәнаралық шығармашылық топтардың, пән бірлестіктерінің, «Зерде» ғылыми қоғамының оқушылардың нәтижесінде мектебіміз жылдан-жылға жас ұрпақты оқыту мен тәрбиелеуде айтарлықтай жоғары

жетістіктерге жетіп келеді. Көптеген оқушыларымыз жыл сайын республикалық, халықаралық ғылыми жоба сайыстарының жүлдегерлері атанып, жоғарғы оқу орындарының грантын жеңіп алуда. Өнер, спорт, әр түрлі шығармашылық байқаулардың жеңімпаздарының саны да жылдан-жылға артып келеді.

Мектеп кәсіби қызметте жоғары жетістіктері үшін және ғылыми-әдістемелік жұмысына белсене қатысқандары үшін «Сапа белгісі-2008» дипломымен марапатталды. 2009 жылы мектеп-лицейі қала мектептерінің арасында Бірыңғай Ұлттық тестілеудің қорытындысы бойынша орташа балл 99,8% алып, Қазақстан Республикасының 100 үздік мектеп қатарына енді.

Лицей 2008, 2011 және 2016 жылдары облыс әкімінің жүлдесі бойынша облыстағы «Ең үздік қала мектебі» байқауында Бас жүлдені иеленді.

2016 жылы 27 маусымда мектепке қалалық әкімшіліктің №966 шешімі бойынша Лицей мәртебесі берілді. Таза лицей болғандықтан лицей жарғысы негізінде 5-11 сыныптар аралығында жаратылыстану-математикалық бағытындағы сыныптар ашылды. 7-сыныптан бастап математика, физика, география, химия пәндері екі топқа бөлініп оқытылуда. Қорыта келгенде, проблемасыз мектеп болмайды, бірақ сол проблеманы ұрпағымыздың болашағы үшін шешу мектеп ұжымы мен ата-аналарының бірлескен ынтымақтастығының арқасында жүзеге аспақ.

Мектепшілік бақылауды нақты ұйымдастыру сапалы нәтиже көрсеткіші

Мажинова Ч.Т.

Оқу ісінің меңгерушісі
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралжан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В статье рассматривается вопрос организации внутришкольного контроля за учебно-воспитательной деятельностью лицея и ее влияния на повышение качества образования.

The article considers the issue of organization of in-school control over the educational and upbringing activity of the Lyceum and its impact on improving the quality of education.

XXI ғасырда білім мен ғылымды жаңа инновациялық технология бағытында дамыту маңызды мәселелердің бірі. Президент Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан-2030» стратегиялық бағдарламасында болашақ қоғам мүшелері – жастар туралы айта келіп: «Біздің балаларымыз білігі жоғары жұмысшылар мен фермерлер, инженерлер, банкирлер және өнер қайраткерлері, мұғалімдер мен дәрігерлер, зауыттар мен фабрикалардың иелері, спортшылар болады. Олар мұнай, газ бен электр қуатын, тамақ өнімдерін өндіретін әрі олармен әлемдік экономиканы қамтамасыз ететін болады», - дегені – бүгінгі мектепке үлкен жауапкершілік жүктеп отыр. Елбасымыз осы сөздері бүгінгі ғаламдастыру жағдайына болашақ ұрпағымыз қандай дайындықпен бару керектігі жөнінде ойлауды жеткізді. «Әрбір елдің келешегі – мектебіне байланысты», – деп ұлы ақын Мағжан Жұмабаев та текке айтпаса керек. Ал мұғалімдер, мектептің жаны екенін әр уақыт ұмытпай, осындай аса маңызды сенім жүктеліп отырғанын сезініп, өз жауаптылығын арттыруы қажет. Қазіргі ғылым мен техниканың кең қанат жайған кезеңінде ғылыми- таным әдіснамасы өте зор маңызға ие. Оқытудың мәңгілік сауалы:

«Нені оқыту, қалай оқыту» күн өткен сайын күрделеніп келеді. Білім ауқымы адам айтқысыз кеңейді, технология дамып, ақпаратты таңдай білу мәселесі алдыңғы қатарға шықты. Ендеше «Мұғалімге жаңа технологияны ғылыми негізде меңгерту және терең білімді, ұлтжанды ұрпақ тәрбиелеу» мәселені өз жұмысына арқау еткен ұстаздардың мақсаты мына төмендегідей болу тиіс:

- Оқытудың күлтегін нәтижелерді алдын ала жоспарлау;
- Оқытудың озық технологиясын пайдалану;
- Дамыта оқыту тұжырымдамасын басшылыққа ала отырып, оқушылардың шығармашылық қызметін ұтымды ұйымдастыру;
- Жаңа ақпараттық технологияларды кеңінен қолдану;
- Мұғалім мен оқушы, оқушы мен оқушы арасында ынтымақтастық, достық қарым-қатынас орнату;
- Оқушыларда алған білімнің болашағы (яғни нені және не үшін оқуы керек екендігі) туралы түсінік қалыптастыру;
- Қажетті біліктіліктерді игерту, оқу материалын зерделеудің сенімді әдіс-тәсілдерін үйрету;

Өз бетімен білім алуға, оқулықпен және басқа да оқу әдебиеттерімен жұмыс істей білуге, алған білімін күнделікті өмірдегі түрлі жағдайларға қолдана білуге баулу және т.с.с.

Жаңа технология бойынша мұғалімнің дайындығы сатылай өткізіледі: 1-ші кезең – жаңаға кіріспе, 2-ші кезең – жаңаны еңгізу, 3-ші кезең – жаңаны талдау, саралау, 4-ші кезең – жинақтау.

Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейінің негізгі мақсаты – жалпы білім берудің қолжетімділігін және вариативтілігін қамтамасыз ету, оқу үшін қолайлы жағдайлар жасау, дарынды балаларды бейімділіктеріне, қабілеттеріне байланысты дамытып, бәсекеге қабілетті, функционалды сауатты қазіргі заман талабына сай оқушыларды оқытып, тәрбиелеу. Бейіндік оқыту жалпы орта білім деңгейінде жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша жүзеге асырылады. Оқушылардың қажеттіліктері мен сұраныстарын ескере отырып жүргізіледі. Оқушыларды кәсіби бағдар

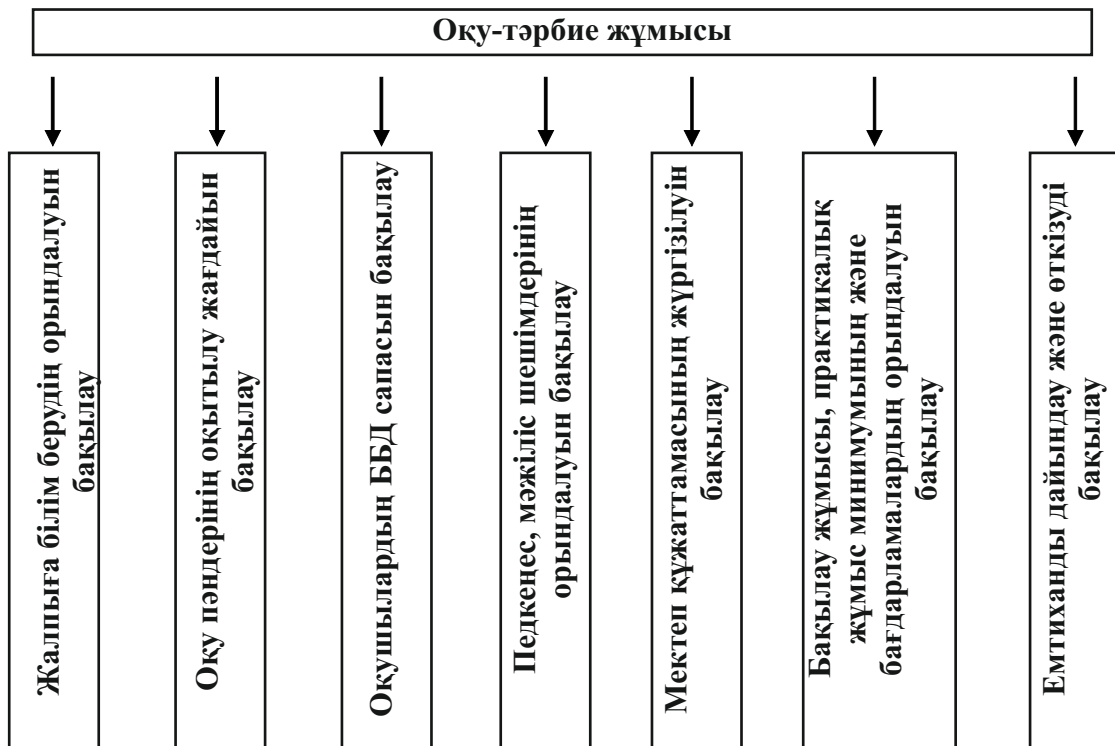
аясында тереңдетіп оқыту – саралап оқыту арқылы жүзеге асады. Ал біздің ұстаздар қауымы жаңа технологияларды пайдалана отырып еңбек етуде.

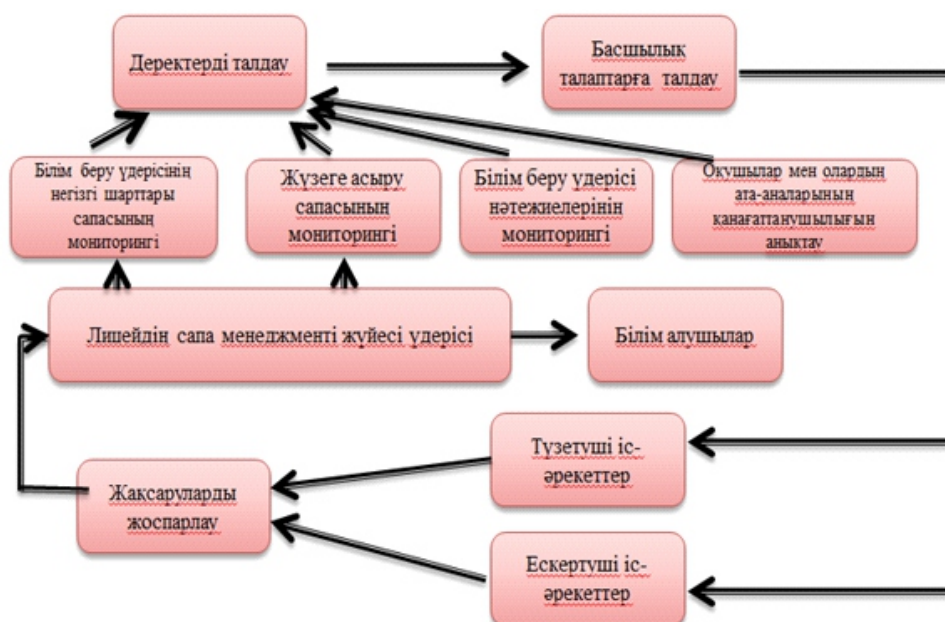
Оқу ісінің меңгерушілері үнемі оқушылардың білім сапасын көтеру үшін көптеген бақылау жұмыстарын өткізіп отырады. Лицей жоспарының негізінде әр тоқсан сайын мектепшілік бақылау, яғни оқушылардың білімдері ұдайы тексеріліп, мониторинг жүргізілуде.

Жарты жылдық көлемінде екі бағытта емтихан өткізіліп, оқушылардың білімдері нақты бағаланады. Білім беру сапасын мектепшілік басқару – алға қойылған көрсеткіштерге жету үшін басқарудың функцияларын жүзеге асыруды, кепілдендірілген нәтижеге ие болуды білдіреді.

Мектепшілік бақылаудың мақсаты: мектеп қызметінің деңгейін жетілдіру, мұғалімдер шеберлігін көтеру, білім беру сапасын жақсарту болып табылады.

Оқу-тәрбие жұмысын мектепшілік бақылаудың негізгі құраушылары

Білім беру сапасы мониторингінің негізгі бағыттары

Негізгі шарттары:

- Басқару
- Ғылыми-әдістемелік жұмыс
- Кадрлық әлеуеті

Жүзеге асыру:

- Оқытуды
- Оқуды

Нәтижелері:

- Тұлғаның дамуы
- Педагогикалық сәттілігі

Негізгі блоктары:

- «Оқушы»
- «Мұғалім»
- «Білім беру үдерісі»
- «Тәрбиелеу жүйесі»

Лицейдегі мемлекеттік емтиханға даярлаудың жұмыс моделі

Күтілетін нәтиже

- ✎ Білім деңгейінің сапасын көтеру;
- ✎ Түлектерді ҰБТ, ОЖСБ, PISA және мемлекеттік емтихан, қорытынды аттестаттау сапасын арттыру;
- ✎ Оқушылар мен педагогтердің тұлғалық шығармашылық жетістері деңгейін көтеру;
- ✎ Әлеуметтік ортаның білімге деген сұраныстарын қанағаттандыру;
- ✎ Оқу үдерісін технологияландыру аясында педагогтердің кәсіби өсуін арттыру;

- ✎ Мектепте білім беру үдерісін жүзеге асыру жағдайының сапасын өзгерту;
- ✎ Бағалау жүйесінің бірыңғай ақпараттық технологиялық базасын өзгерту;
- ✎ Білім беру үдерісін қамтамасыз ететін нормативтік құқықтық базаның сапасын арттыру.

Еліміздің болашақ жастарына заман талабына сай білім беру – бүгінгі күннің басты талабы. Осы талапты орындау мақсатында ұстаздарға жүктелер міндет орасан зор.

Роль методической службы лицея В повышении профессионального мастерства учителей

Садыкова Н.А.

Заместитель директора
по опытно-экспериментальной работе
КГУ «Лицей №44 имени Оралжана Бокея»
акимата города Усть-Каменогорска

Мақалада лицейдің әдістемелік қызметінің жұмысы туралы баяндалады, жүргізілетін әдістемелік және ғылыми-зерттеу жұмыстың тиімділігі көрсетіледі. Бұл жұмыс мұғалімдердің жинақталған тәжірибесі олардың жарияланымдары, әртүрлі конференцияларда, аймақтық дөңгелек үстелдерде, кәсіби байқауларда қатысулары арқылы таратумен куәландырылады.

This article about school's work of methodical service in lyceum shows the effectiveness of ongoing methodological and research work that is confirmed by distribution of the accumulated experience, finding a reflection in teacher's publications, participating in the conferences of different level, regional roundtable discussions, and professional competitions.

Хорошая школа немислима без хорошего учителя, поэтому сейчас большое внимание уделяется методической работе. Миссия школьной методической службы состоит в создании комплекса адресных, дифференцированных методических услуг, направленных на удовлетворение актуальных и выявление потенциальных образовательных потребностей педагогических и управленческих кадров для развития их конкурентоспособности. Для решения главных задач лицея, заложенных в образовательной программе, на основе учёта уровня учебно-воспитательного процесса, сложившихся традиций, запросов и потребностей всех участников образовательного процесса, состояния учебно-материальной базы, а также особенностей состава обучающихся в 2016-2017 учебном году была продолжена работа по методической теме лицея «Жаратылыстану - математикалық бағыт негізінде оқушыларға білім берудегі бейінді оқытудың жаңа әдіс - тәсілдері».

В лицее обучаются 1048 учеников. Качество знаний 94%. Лицей работает в 2-х

направлениях: математическом и естественном. Все классы, начиная с первого, являются лицейными. С 7 класса осуществляется деление класса на 2 группы по физике, математике, информатике, химии, географии, биологии. Два раза в год (зимняя и летняя сессия) лицеисты сдают экзамены по профильным предметам. В лицее практикуется введение зачетной системы (автомат) по предметам. Созданы все условия для школьников, чтобы они могли правильно определить и выбрать свой профиль обучения. Для развития и выявления одаренности учащихся выделено 94,5 часов на различные предметные кружки. Вариативные часы преподают не только учителя лицея, но и преподаватели высших учебных заведений. Тысяча пятьсот часов выделено на «университетские» часы.

С сентября в лицее стартует дорожный проект «Школа – ВУЗ», подписанный руководителем управления образования ВКО А.Е. Садыковой, ректором ВКГТУ имени Д.Серикбаева и директором лицея Т. Туменбаевым. Также в соответствии с «Концепцией профильного обучения»

заключен меморандум о сотрудничестве между ВКГУ имени Сарсена Аманжолова и лицеем №44 имени Оралхана Бокея. Занятия в «Субботнем университете» проходят каждую субботу по два часа. Для получения практических навыков в «Субботнем университете» расписание лицейстов 9-11 классов построено таким образом, что не нарушается Госстандарт. Раз в неделю с 12.30 - 14.30 час. преподаватели двух ведущих вузов области проводят уроки в стенах лицея по математике, химии, географии и биологии. Для тех, кто выбрал предметы «Робототехника», «Программирование», «Физика», занятия проходят в университете, где им предоставлен доступ в научные лаборатории. Занятия лицейстов в «Субботнем университете» заканчиваются в апреле месяце, по окончании вручается

«Сертификат» и сборник работ «Окно в мир». Исходя из вышесказанного, лицей поставил перед собой выполнение следующих задач:

- обеспечение уровня подготовки учащихся, отвечающего требованиям компетентностного подхода к оценке качества образования;
- развитие творческого мышления, потребности в исследовательской творческой деятельности, стремления к непрерывному профессиональному совершенствованию учащихся;
- улучшение качества подготовки выпускников школы к освоению программ высшего профессионального образования.

Выполнение поставленных задач осуществляется поэтапно (рис.1):

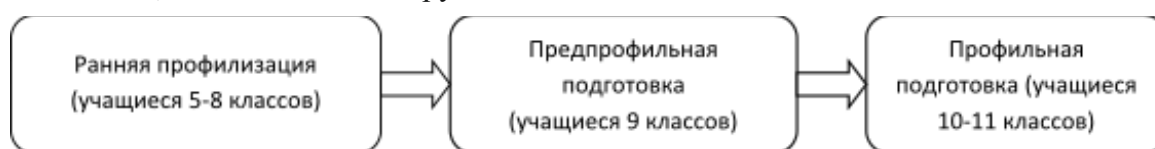

Рис.1. Этапы профильной подготовки учащихся

Ранняя профилизация для учащихся 6-8-х классов. По окончании 5-го класса школьники проходят тестирование, в результате которого выявляется интерес к учебным предметам. В настоящее время на данном этапе реализуются два направления: МИФ и ЕНЦ. Например, в рамках МИФ часы школьного компонента отводятся для изучения математики, физики и информатики. Дополнительные занятия по профилю осуществляются и на уровне внеурочной деятельности. В целом, учебно-воспитательная работа направлена на формирование познавательного интереса школьников к обучению, развитию профессиональных интересов и подготовки к осознанному выбору профиля.

Предпрофильная подготовка учащихся 9-х классов. Предпрофильные классы – объединение учащихся школы, которые стремятся совершенствовать свои знания по определенным отраслям науки, расширять свой кругозор, приобретать умения и навыки в научно-исследовательской, экспериментальной и творческой деятельности.

Профильная подготовка учащихся 10-11-х классов. Профильное обучение на данной ступени лицея – это система специализированной подготовки школьников старших классов, которая обеспечивает индивидуализацию обучения и социализацию обучающихся. Сущность профильного обучения заключается в том, чтобы снизить учебную нагрузку на старшеклассников и дать им возможность более эффективно готовиться к поступлению в выбранный вуз.

Содержание профильного образования формируется с учетом требований вузов, обеспечивая углубленную или специальную подготовку по профильным предметам. Поэтому выбор направления обучения определяется индивидуальными интересами, склонностями и потенциальными возможностями учащихся не только в определенной области знаний, но и с учетом профессиональных типов деятельности, уровнем воспитанности учеников и личностно значимых качеств для дальнейшей карьеры и социокультурного самоопределения в жизни.

Приоритетные направления методической работы лицея.

Формы методической работы

- Педагогический совет
- Методический совет
- Методические кафедры
- Предметные недели
- Педагогические чтения
- Работа учителей над темами

самообразования

- Научно-практические конференции
- Методические семинары
- Обобщение опыта работы, мастер-

классы

- Методические консультации
- Открытые уроки и их анализ и

самоанализ

- Разработки методических

рекомендаций в помощь учителю

- Индивидуальные беседы по

организации и проведению уроков

- Методические объединения классных

руководителей

- Организация и контроль курсовой

подготовки учителей

- Аттестация.

Все преподаватели объединены в методическую систему лицея. Работают 7 кафедр, которыми руководят опытные учителя. Работа кафедр строится на основе анализа работы МО за истекший год, задач на новый учебный год, плана проведения городских и общешкольных мероприятий, планов методической и учебно-воспитательной работы лицея на текущий год. Постоянно проводится рейтинг работы учителей кафедр. Сравнивая результаты, следует сказать, что по общему количеству баллов лидером 2016-2017 учебного года вновь стала кафедра учителей русского языка.

Вместо традиционной предметной недели проводится декада творческих дней, результатом которой является выпуск методического пособия, руководства и рекомендации. В течение года по плану проходят 5 творческих дней. Все они подготовлены в рамках реализации Комплексного плана по развитию трехязычия на 2015-2019 учебные годы,

реализуемого акиматом Восточно-Казахстанской области.

Цель методического руководства, выпущенного в рамках проведения творческих дней ЕНЦ, – на конкретном материале показать учителям методические приемы организации работы по внедрению трехязычия на уроках биологии, химии и географии. Формы проведения творческих дней ЕНЦ: интегрированные уроки с использованием трех языков, повышение качества знаний по предметам биология, химия, география, работа с одаренными и талантливыми детьми, повышение профессионального мастерства учителя, активизация познавательной деятельности как необходимое условие развития интеллектуальных и творческих способностей учащихся через трехязычие, формирование ключевых компетенций. Привитие любви и интереса к предметам.

Задачи:

* интеграция знаний, умений, навыков, полученных при изучении биологии, химии, географии на трех языках;

* воспитание у учащихся стремления расширять свой кругозор и не останавливаться на достигнутом.

Девизом к творческой декаде ЕНЦ в лицее для педагогов стали слова К.Д.Ушинского: «Сделать учебную работу настолько интересной для ребёнка и не превратить эту работу в забаву – это одна из труднейших и важнейших задач дидактики».

Проведение творческих дней способствует повышению интереса детей к изучению предмета, в том числе через внеурочную деятельность и через проведение интегрированных открытых уроков, конкурсов мультимедийных презентаций по изучаемым темам, создание учащимися фотовыставок, кроссвордов, тематических марафонов, демонстрацию занимательных химических опытов и т. д.

Также творческой группой учителей были разработаны и увидели свет методические рекомендации для проведения интегрированных уроков по языковым дисциплинам в свете обновленного содержания образования в первом классе.

Серия интегрированных уроков подготовлена по таким сквозным разделам, как: «Все обо мне», «Моя школа», «Моя семья и друзья», «Мир вокруг нас»; по учебникам «Сауат ашу», «Русский язык» и «Primary Colours 1. Purple's book». Кафедрой эстетики осуществлен выпуск методического пособия «Звезды спорта».

Хорошо организованные и интересно проведенные творческие дни помогают обогатить знания детей, проявить их инициативу и самостоятельность, способствуют развитию индивидуальных качеств, раскрытию их талантов. Принцип проведения декады: каждый лицеист является активным участником всех событий. Он может попробовать себя в разных ролях и видах деятельности. Все мероприятия направлены на повышение интереса учащихся к учебной деятельности, к познанию жизни и самого себя, а также в разработке самодисциплины и самоорганизации. Лицеисты смогли проявить свою фантазию, артистизм, творчество и знания по данным предметам.

Реализация государственной политики по вопросам качества образования, направление деятельности педколлектива школы на модернизацию образовательной работы, внедрение в практику достижений педнауки и передового педопыта являются **главными задачами педагогического совета**. В течение года по плану было проведено 4 тематических педсовета: «Совершенствование педагогического мастерства учителей лицея через опытно-экспериментальную работу», «Работа с одаренными детьми», «Эффективные пути повышения качества знаний учащихся лицея в рамках обновленного содержания образования», «Критериальное оценивание». Для подготовки и проведения педсоветов использовались следующие технологии: работа творческой группы по подготовке к педсовету; анкетирование учащихся и учителей; деятельность рабочих групп в рамках педсовета для решения поставленных задач и обоснования совместно принятых решений. На заседаниях педсоветов рассматривались и решались проблемы

повышения профессионального мастерства учителей в тесной связи с результатами учебно-воспитательного процесса, заслушивались теоретические выступления заместителей директоров по УВР и выступления учителей из практики своей работы, доводились до сведения коллектива результаты их инновационных и творческих поисков, пролонгированная диагностика проблем и недостатков педколлектива в учебно-воспитательном процессе, прогнозирование их разрешения.

Педагогический коллектив постоянно повышает свой профессиональный уровень, совершенствуя свое мастерство. Учителя лицея являются победителями городских профессиональных конкурсов. В 2015-2016 учебном году учителя лицея стали победителями конкурса «Завуч года-2016» - Назарбаева Ж.К., «Учитель года -2016» - Шуленова К.Б., «Психолог года - 2016» - Темырханова Ш.Т. В 2016-2017 учебном году «Завуч года-2017» - Садыкова Н.А., «Учитель года -2017» - Сатиева Ж.Т., «Самый классный классный - 2017» - Калижарова З.Ж.

На базе лицея в соответствии с городским планом проведены 3 семинара «Достижения в реализации программы развития инновационной школы», «Критериальное оценивание в рамках обновленного содержания образования», «Лидерство в обучении». В апреле планируется проведение городского семинара для учителей начальных классов и областного, совместно с НЦПК «Орлеу».

В 2016-2017 учебном году аттестацию прошли 14 учителей. Два учителя на первую категорию, 8 учителей - на вторую категорию, три учителя подтвердили высшую квалификационную категорию, один учитель вторую категорию.

Поставленные перед коллективом задачи решались через совершенствование методики проведения урока, индивидуальной и групповой работы со слабоуспевающими и одаренными учащимися, коррекцию знаний учащихся, повышению мотивации к обучению учащихся, а также ознакомление учителей с новой педагогической и методической

литературой.

Для совершенствования методической работы учителей в рамках школы проводились практические проблемные семинары различной тематики, которые способствовали внедрению новых методик обучения, помогли разнообразить приёмы и методы обучения, что в конечном итоге привело к улучшению качества преподавания, к развитию творческой активности личности.

Активно работает школа передового педагогического опыта. На городском уровне обобщен опыт учителей по работе с

одаренными детьми – Мухаметрахимовой Р.Ж., Дырымбаевой Г.К. На общешкольном уровне распространен опыт учителей начальных классов Биязбаевой Б.К., Бекишевой К.А., Карпаевой Н.К, Агыбаевой Б.А.

За 2016 - 2017 учебный год рекомендованы методическим Советом городского отдела образования к внедрению в практику педагогов школ города для совершенствования организации учебно-воспитательного процесса 15 работ учителей лицея.

Таблица №1.

	Название работы	Авторы-составители
1.	Ағылшын тілі пәнінен орта білім берудегі оқу жетістіктерін сырттай бағалауына арналған оқу-әдістемелік құралы (9 сынып)	Мухаметрахимова Р. Ж.
2.	Дарынды оқушыларға арналған математикадан таңдаулы есептер жинағы	Б.Т. Раисова, Д.Б. Ибраева
3.	Математикадан дарынды оқушыларға арналған тесттер жинағы	Б.Тасубаева Н.Құндыз
4.	Қызықты грамматика (1-4 сыныпқа қазақ тілі пәніне арналған кеңейтілген курс бағдарламасы)	Дырымбаева Г. К.
5.	Мазмұндамалар жинағы (1-4 сыныптар үшін)	Назарбаева Ж. К. Садыкова К. С.
6.	Мәнерлеп оқу бағдарламасы (1-4 сыныпқа арналған үйірме жоспары)	Назарбаева Ж. К. Бекишова К. А.
7.	«Сапалы есептер шығару»(1-4 сыныпқа математика пәніне арналған тереңдетілген курс бағдарламасы)	Назарбаева Ж. К. Карпаева Н. К.
8.	«Кім жылдам» (4-8 сыныптар үшін грамматикалық қызықты тапсырмалар жинағы)	Хасенова Л.Н. Сагиева Г.К.
9.	Оқушылардың функционалдық оқу сауаттылығын арттыру мақсатында жүргізілетін тіл дамыту жұмыстары және мәтіндік тапсырмалар жинағы (Әдістемелік құрал)	Шуленова Қ.Б Ниязбекова М.Б
10.	Дидактические материалы по информатике для 5-6 классов	Оралбекова М.О. Кожикова Г.Л.
11.	Бисер тоқу технологиясы	Молдашева Б.А.
12.	Ағаш бұйымдарын жасау технологиясын оқушыларға иегерту ерекшеліктері	Молдашев Ш.М.
13.	Биология пәнін оқыту үрдісін ұйымдастыру методологиясы мен тағылымдық негіздері	Ахметбаева Б.К.
14.	Танымдық лексикология таңғажайыбы	Хасенова Л.Н. Масалова Ш.А.
15.	Қазақша- ағылшын-орысша сөздік 1-7 сынып	Мухаметрахимова Р.Ж. Туменбаева А.Н.

Созданная учителями русского языка лицея Садыковой Б.У. и Садыковой Н.А. программа вариативного курса по учебникам профессора МПГУ (Россия) Хамраевой Е.А.,

прошла КЭС в Областном УО и РЦ «Шығыс» и с 1 сентября 2016 г. используется учителями области. Садыкова Н.А. является одним из авторов сборника заданий для

критериального оценивания достижений учащихся по всем видам речевой деятельности «Русский язык», 2 класс, А1 средний. Издательство «Кокжиек – Горизонт», Алматы, 2016, который успешно апробируется в 30-ти пилотных школах Казахстана. Также она автор «Рабочей тетради для учителей русского языка в 1-11-х классах в школах с нерусским языком обучения» (август 2016) методического пособия «Диагностическая тетрадь для СО учащихся 1-4-х классов» (август 2016г.).

Решением методического совета ГорОО

Таблица №2.

№	Тема доклада	ФИО учителя
1.	"Бастауыш сынып оқушыларының математика пәнінен инновациялық іс - әрекетті ұйымдастыру арқылы білім сапасын арттыру"	Жаныбекова Г.Б.
2.	"Жаңа тұрпатты білім беруде субъект тәсілі арқылы тәрбие жүйесінде оқушы белсенділігін арттыру"	Мухажанова М.А.
3.	"Биоақпараттану және синергетика білім беру технологиясы-инновациялық іс-әрекет кепілі"	Кайратқызы Н.
4.	"Оқушылардың үзіліс кезінде шығармашылық қабілеттерін дамытадығы инновациялық іс-әрекет"	Мухаметрахимова Р.Ж.
5.	"Тарих пәнін оқутуда ақпараттық технологияларды пайдаланудың тиімділігі"	Байгунусова Ж.О.
6.	"Дарынды балалармен жұмыс жүргізудегі инновациялық субъектілік ұстанымдары"	Альханова Ж.Р.

Большое внимание в лицее оказывается молодым учителям. Тема работы школы молодого учителя: «Знания и умения учителя – залог творчества и успеха учащихся». В течение года в школе молодого учителя постоянно проводятся тематические консультации, семинары и круглые столы. Кроме системы наставничества, работает совет ветеранов, состоящий из опытных учителей, которые оказывают методическую помощь своим молодым коллегам. Надолго запомнилось учителям проведение круглого стола, прошедшего в нетрадиционной форме «За чашкой чая», где участники в непринужденной обстановке смогли обсудить и высказать проблемы и трудности в работе и получить ценные методические рекомендации от своих опытных наставников.

В этом учебном году работало 7 творческих групп, которые объединили учителей, работающих по игровой технологии, критического мышления, БиС, полиязычию, обновленному содержанию образования, функциональной грамотности,

на областной экспертный Совет была рекомендована работа «Мәнерлеп оқу бағдарламасы» (план кружка для 1-4 классов). Авторы: Назарбаева Жаныл Кайырбековна – учитель начальных классов, высшей квалификационной категории, Бекишова Кабира Аримхановна – учитель начальных классов второй квалификационной категории.

Участниками городской научно-практической конференции, которая ежегодно проходит в марте, стали 6 учителей.

по 7 модулям. Все это способствовало развитию интеллектуального уровня детей, их интереса и творческих способностей, самостоятельности, создало новые возможности получения знаний, позволило сделать занятия более интересными и наглядными, моделировать более сложные процессы.

В течение учебного года учителя давали открытые уроки (по 1 уроку в полугодие). При проведении уроков учителя опирались на темы программы самообразования. Из анализа посещенных уроков можно сделать вывод, что большинство педагогов знают методику преподавания предмета, стараются использовать современные формы проведения уроков. В коллективе в течение года царил атмосфера сотрудничества, взаимопомощи, поддержки.

В основном, поставленные задачи методической работы на 2016-2017 учебный год были выполнены. Повысился профессиональный уровень учительского коллектива: в 2016-2017 учебном году 14 человек прошли аттестацию, 40 учителей

прошли курсы повышения квалификации, из них 15 – по обновлённому содержанию образования.

В лицее сложилась определенная система работы по формированию, развитию, совершенствованию профессиональных качеств учителей. В плане деятельности лицея значительная часть отводится работе с кадрами: педагогические советы, совещания, конференции, круглые столы, заседания кафедр. Структура методической работы включает предметные кафедры, динамические творческие группы.

Растет активность учителей, их стремление к творчеству, увеличилось число учителей, участвующих в инновационных процессах лицея: работают 7 творческих групп учителей.

90% учителей провели открытые уроки и открытые воспитательные мероприятия. Увеличилось число учащихся, которые участвовали в мероприятиях лицея и городских, областных мероприятиях – 80%. Продолжается сотрудничество с преподавателями ВКГТУ и ВКГУ.

Наряду с имеющимися положительными результатами методическая служба лицея видит перспективы дальнейшего совершенствования в выявлении потенциальных образовательных потребностей педагогических и управленческих кадров для развития их конкурентоспособности:

1. Вовлеченность всех педагогов в поиск оптимальных приемов использования новых педагогических технологий и НИТ в учебном процессе.

2. Применение современных форм организации партнерских отношений между учениками и родителями как равноправными

участниками образовательного процесса.

3. Создание мотивации для участия всех учителей лицея в профессиональных конкурсах.

Рекомендации:

1. Продолжить работу по совершенствованию педагогического мастерства по овладению методикой системного анализа результатов образовательного процесса, по вовлечению учителей к инновационным процессам.

2. Продолжать внедрять систему электронного обучения в образовательный процесс.

3. Активизировать работу кафедр по повышению профессионального мастерства учителей, обратить внимание на следующие умения: технология подготовки современных форм урока, самоанализ и самоконтроль своей деятельности, активное использование передовых педагогических технологий и их элементов в целях развития познавательного интереса учащихся, формирования предметных компетенций.

4. Продолжить эксперимент по полиязычному обучению и углубленному изучению математики.

5. Активизировать работу учителей по темам самообразования, способствовать распространению передового опыта, обобщению опыта учителей лицея.

6. Совершенствовать систему мониторинга и диагностики успешности образовательного процесса, уровня профессиональной компетентности и методической подготовки учителей.

7. Продолжить сотрудничество для ведения научной работы учащихся, родителей и преподавателей ВКГТУ и ВКГУ.

Инновациялық әдіс – тәсілдер – білім берудің қайнар көзі

Назарбаева Ж.Қ.

Директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралжан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В статье говорится о применении инновационных методов обучения, способствующих повышению качества знаний учащихся.

In this article author shares the experience of applying innovative teaching methods which contribute to the quality of student's knowledge.

Инновация – жаңа мазмұнды ұйымдастыру, ал жаңалық енгізу – тек инновациялық үрдісті мазмұнды дамыту, оны енгізудің әдіс-тәсілі мен технологиясын қамтитын құбылыс.

Білім жүйесінде жаңашыл инновациялық әдіс-тәсілдерді пайдалану арқылы білім сапасын арттыру – бүгінгі күннің өзекті мәселелерінің бірі. Инновация дамуының ең негізі ерекшелігі – оқытудың жаңа технологияларын іс-тәжірибеге молынан енгізу. Инновация өздігінен пайда болмайды. Ол – жекелеген мұғалімдер мен тұтас ұжымның ғылыми ізденістерінің нәтижесінде пайда болған озық педагогикалық тәжірибе қоржыны болып табылады.

М.Әуезов «Халықты халықпен, адамды адаммен теңестіретін – білім», – деп атап көрсеткендей, еліміздің болашақта ілгері басуы үшін ең алдымен білім қажет. Ал оқушының білім сапасын жетілдіруде ғалымдар «Педагогикалық әдістемелерді жетілдірмей тұрып, оқу бағдарламасын өзгерту білім беру стандарттарына қатысты реформалау шараларының мүмкіндіктерін және нәтижелілігін төмендетеді» – деп сараптайды. Өйткені, оқушы – ол үйренуші, бағалау мақсаты оқушының қалыптаспаған дағдысын көзге шұқу емес, сол дағдыны қалыптастыруда жол көрсету. Сондықтан да білім беруде инновациялық технологияларды

қолдану – бүгінгі күннің өзекті мәселелердің бірі.

Әр өзекті деп танылған мәселелер қарама-қайшылықтарсыз болмайды. Мәселен, педагогика саласының қызметкерлерінің “жаңаны” игерудегі мүмкіндіктері мен шынайы жағдайының арасындағы айырмашылықтарды, білім беру жүйесін және оның құрамының өзгеруін қажет ететін ескі мен жаңаның арасындағы элеуметтік-педагогикалық қайшылықтарды атап көрсетуге болады.

Мәселе көтерілгеннен кейін оның шешу жолдарын анықтау – әрбір педагогтың міндеті. Осы орайда кемшіліктерді жоюдың төмендегідей жолдарын ұсынғым келеді:

- әрбір педагог өзінің инновациялық тәжірибесін өзгерту, жетілдіру, тың дүниені жаңашыл көзқараспен қабылдау;

- жаңа ғылыми идеялар мен озық тәжірибелерден хабардар бола отырып, үздіксіз іздену;

- педагогика саласында қажетті деп танылған тың жаңалықтардан тек хабардар болып қана қоймай, оларды оқып-үйрену арқылы өз іс-тәжірибесіне енгізу, әдістемелік қоржынын толықтыру, іске асыру;

- педагогикалық инновацияның жаңа әдістері мен тәсілдерін өз тәжірибесіне сүйене отырып, ғылыми тұрғыдан іздену, дәлелдеу арқылы жасап, қолданысқа енгізу;

- біржақты ескі көзқараспен қалып

қоймай, үздіксіз даму мен үздіксіз білім алуды әдетке айналдыру.

Осындай ұсыныстарды жүзеге асыратын болсақ кез-келген қиындықтарды жеңіп шығамыз деп ойлаймын.

Бүгінгі заман талабы – бастауыш сыныптардың өзінде бастапқы білім ғана беріп қоймай, қабілетті оқушыны дамыту, функционалды сауаттылығын қалыптастыра отырып, бүгінгі құбылмалы, қарқынды даму үстіндегі қоғамға бейімдендіруді қажет етеді. Ол үшін мұғалімнің өз бойында пәнге деген бейімділігі, шығармашылығы болу керек.

Ендігі кезекте өзім қызмет етіп отырған Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейдің жаңа инновациялық бағыттарына тоқталып өткім келеді. Біздің қара шаңырағымызда оқушының білім-білік дағдысы мен ұстаздардың жауапкершілігін арттыру, жаңа ғылыми зерттеулер жүргізе отырып оны тәжірибеге енгізу мақсатында бастауыштың 3,4-сыныптарынан бастап пәндік оқыту жүйесі енгізілген. Сонымен қатар оқушы компоненті бойынша оқытылатын таңдау пәндерін (вариатив) оқушы өз қалауымен таңдауға, бейімділігін шыңдауға негізделе ұйымдастырылған. Бұл пәндік оқу тиімділігі қабілетті оқушыларымызды дамытуда және мұғалімнің өзінің іс-тәжірибесіндегі олқылықтарды түзетуде оң нәтиже көрсетіп

келеді. Таңдау пәндерін (вариатив) заман талабына сай, қажетті бағыттарда жүргізіп келеміз. Мысалы, «Мен зерттеушімін» таңдау пәні оқушылардың алғашқы зерттеу дағдыларын қалыптастырса, оқушының сыни ойлау және тілдік дағдыларды жетілдіруде «Қызықты грамматика» пәні, өнерге деген бейімділіктерін жетілдіруде «Мұрагер», қазіргі күні ең қажетті бейімділіктер болып табылатын төзімділік пен шапшаңдық, логикалық ойлау дағдыларын жетілдіруде «Логика ойындары» (шахмат), техника мен ғылымға бағыттауда «Сапалы есептер шығару» атты таңдау пәндері өтеді. Оқушылар бұл пәндерге қызыға барады және әр түрлі интеллектуалды сайыстарға, пәндік олимпиадаға оқушыларды қатыстырғанда оқушы үшін де, мұғалім үшін де көмегі зор. Яғни, бастауыш сыныптан бастап жүзеге асырылып отырған мұндай инновациялық бағыттар оқушының білім-білік дағдысының қалыптасуына, білім сапасының артуына көп септігін тигізуде.

Осындай жаңашылдық пен ізденістің нәтижесінде бастауыш сыныптар бойынша ұйымдастырылатын қалалық және ШҚМУ-дың пәндік олимпиадасына қатысқан барлық оқушыларымыз жылда жүлделі орындарға ие болады.

Жылдары	Қатысқан оқушы саны	I орын	II орын	III орын
2013-2014	24	5	10	7
2014-2015	20	8	7	5
2015-2016	24	16	5	3

Сонымен қоса, биылғы оқу жылынан 1-сыныптар жаңартылған оқу бағдарламасымен оқып, бағалау жүйесі дәстүрлі оқыту жүйесінен өзгеше критериалды бағалау жүйесі арқылы іске асады. Барлық пәндер бойынша ортақ тақырыптар спиральді оқытуға негізделген. Оқушыны жаттанды білімге емес, сындарлы оқытуға, яғни, функционалды сауаттылығын жетілдіруге бағытталған әдіс-тәсілдерді пайдалана оқытуда. Бұдан мұғалімдер жаңа ғылыми зерттеулер жүргізіп, оны тәжірибеге

енгізуде қажеттіліктер туындайтынын байқауға болады.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында да мектеп оқушылары бойында адамгершілік және тұрмыс негіздерін қалыптастыру, азаматтыққа тәрбиелеу және олардың ақыл-ойын айқындау басты міндет екендігі айтылған. Өзімнің іс-тәжірибемнен педагогтардың инновациялық қызметін тарату арқылы оқушылардың білім сапасын арттыруға болатынына көзім жетті. Лицейде

жүргізілетін кешенді жұмыстарда төмендегі іс-шараларды ұйымдастыру оң нәтиже берді деп нық сеніммен айта аламын.

1. Мұғалімді жұмысқа қабылдағанда педагогикалық-психологиялық ұстанымын, әдістемелік білімі мен шеберлігін тексере отырып, конкурс негізінде қабылдау.

2. Жас мұғалімге тәлімгер бекітіліп, мақсатты түрде жұмыс жоспарын жасау. «Жас мұғалімдер» клубын құру, әдістемелік көмек көрсету.

3. Әр әдістемелік комиссияның шығармашылық күндерін ұйымдастыру.

4. Мұғалімдердің шығармашылық кешін өткізу.

5. Жеке мұғалімдер арасында шеберлік сағаттар, дөңгелек үстел, шығармашылық отырыстар, LS үдерісі, коучингтер өткізу.

6. Мектептің әдістемелік кеңесін құру.

7. Дарынды, талантты оқушылармен жұмысты жүйелі, жоспарлы түрде өткізу.

8. Оқушылардың білім стандартына сай игерген білім-білік дағдыларын әр тарау сайын тексеру.

9. Мектепте әр әдістемелік комиссия бойынша тәуелсіз топ құрылып, тоқсандық қорытынды бақылау жұмыстарын алу, оқушы білімін нақты бағалау.

10. Қ а л а л ы қ , р е с п у б л и к а л ы қ ,

халықаралық әдістемелік басылымдарға іс-тәжірибелерін тарату. Лицейімізден ай сайынғы шығатын «Өр Алтай» газеті арқылы мұғалімнің іс-тәжірибесін тарату.

11. Тоқсан сайын рейтинг қорытындысын шығарып, жоғары көрсеткіш көрсеткен мұғалімдерді марапаттау.

12. Мұғалімдердің кәсіби шеберліктерін анықтау мақсатында тоқсанына 1 рет диагностика жүргізу.

13. Мектепте әр түрлі деңгейдегі семинарлар өткізу.

М.Гандидің «Егер сен болашақтағы өзгерісті байқағың келсе, сол өзгерісті уақытында жаса» деген ілімін негізге ала отырып, инновациялық технологияларды қолдану арқылы оқушы бойындағы қабілетті жетілдіріп, оқушыларды болашаққа жетелеп, жақсы іске бағыттасақ, еліміздің ертеңі жарқын да кемел болатынына сенемін.

Өз ойымды ұлы педагог Ушинскийдің «Мұғалім – өзінің білімін үздіксіз көтеріп отырғанда ғана мұғалім, ал оқуды, ізденуді тоқтатқанда оның мұғалімдігі де жойылады» деген сөзімен қорытындылағым келеді. Яғни мұғалімнің өзі үнемі іздену үстінде болу керек және іс-тәжірибесін толықтырып отыру керек деп ойлаймын.

Мектеп оқушыларына кәсіптік бағдар берудің ерекшеліктері

Даумбеков Б.Д.

Директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралжан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В данной статье рассмотрены психолого-педагогические основы подготовки подрастающего поколения к выбору профессии и совместное действие учителей школы, семьи и трудовых коллективов в оказании помощи учащимся при выборе профессии.

The main idea of the article is the psychological and pedagogical foundations for choosing young generations' professions, the cooperation is reviewed actions of teachers of schools, the family, and labor organizations.

Қазіргі әлеуметтік-экономикалық қарым-қатынастарға сай жастарға кәсіптік бағдар беру жұмысы қоғамдағы өзекті мәселелер қатарына жатады. Қоғамда болып жатқан түбегейлі жаңаруларға байланысты республикамыздың білім беру мекемелеріндегі шәкірттің кәсіп таңдау мәселесіне жаңа талаптар қойылуда.

Кәсіби бағдар беру – жас ұрпақты өзіне ұнаған тиісті мамандықты саналы таңдап алуға дайындауға арналған мектеп мұғалімдерінің, жанұяның, еңбек ұжымдарының бірлескен іс-әрекеті. Кәсіби бағдар беру оқушыларды мамандықтар әлемінде, олардың мазмұны, ерекшеліктері, жеке тұлғаға қоятын талаптарын өз бойындағы қасиеттерімен ұштастырып, өндіріс, шаруашылық салаларының даму міндеттеріне, оның нарықтық экономика жағдайындағы рөліне сай саналы таңдалынып алынған мамандыққа мүдделігін тәрбиелеуді қажет етеді.

Мамандық таңдау деген өзің айналысқың келетін жұмысты таңдау ғана емес, өзің араласқың келетін ортаны да таңдау. Қазақ: «Адам екі түрлі жағдайда қателеспей керек: бірі – жар таңдағанда, екіншісі – мамандық таңдағанда» деп бекер айтпаған.

«Мамандық» сөзі латын сөзінен шыққан, «жұрт алдында сөйлесу, жариялау» дегенге саяды. Заман өзгерген сайын, адам да

жетіліп, нарықтық қарым-қатынас пайда болды. Қоғам дамып, дүниеге түрлі жұмыстар, сәйкесінше, түрлі мамандықтар келді. Ал қазіргі кезде өзіңнің жаныңа жақын мамандық таңдау – қиынның қиыны. Бүгінгі күні жоғары оқу орындарын бітіргендердің 4,3 бөлігі заңгер, экономист мамандықтарын құрайды. Олардың ойынша, сол кәсіп иелерінің болашағы зор. Жоққа шығаруға болмайды, ол мамандықтардың табар табысы басқаларға қарағанда жоғары. Әйткенмен, қазіргі таңда нақ осы мамандықтар бойынша оқу бітіргендердің жұмыс тауып, бір жерге сіңісіп кетуі екіталай. Соның салдарынан бүгінде көптеген жастарымыз дипломдарын құшақтап, құрылыста, базарда немесе жұмыссыз жүргендері ақиқат. Осы орайда лицейде жүргізіліп жатқан әр-түрлі жоғарғы оқу орындарының өкілдерімен кездесу, түрлі кәсіпорындарына саяхат, мамандық туралы ашық сабақ, дөңгелек үстелдер сияқты жүйелі кәсіптік бағыт-бағдар жұмысы оқушының болашаққа дұрыс мамандық таңдауына мұрындық болмақ. Әсіресе, жыл сайын өтетін лицейіміздің түлектерімен кездесу оқушыларымызға қатты әсер етеді деуге болады. Алтын ұясынан қанат қағып кеткен әр түлектің орны мектеп үшін ыстық-ақ. Мектебін қатты сағынып қалған түлектер де өз оқу орындарының ерекшеліктерін жарыса айтып жатады. Оқушылар тарапынан

мамандық таңдауға байланысты қызықты сұрақтар да қойылады.

Студенттермен кездесу кеші

Соның ішінде биылғы кездесуде: «Көптеген түлектер неге оқыған мамандығы бойынша жұмыс жасамай, басқа салаға ауысып кетеді?» – деген бір оқушының сұрағы көпшілік қауымды ойландырып тастағандай болды. Расында да, өзі қалаған, қазіргі заманға керек мамандықты таңдауға неге түлектеріміз қателесіп жатыр деген ой туады. Бұл мәселені түлектің мойнына артып тастауға болмас. Бұған қоғам, ата-ана, білім мекемесі де тікелей жауапты. Мектептегі мамандық таңдауға байланысты өткізілетін іс-шаралар тек оқушыға бағыт қана береді. Ал таңдау ол оқушының өз құзырында.

Рас, өз жаныңызға жақын мамандықты іздеп табу – барынша күрделі жұмыс. Өз қалауыңызды білесіз, бірақ мамандығыңыздың нақты бағыты мен қалай аталатынын білмейсіз. Бұндай жағдайда оқушы мектеп психологтары, мұғалімдері, ата-анасы мен туған-туыстарының көмектеріне жүгінгені жөн.

Ата-ананың негізгі мақсаты – баланың мінезін танып біліп, сол мінез бойынша қабілеттерін дамыту. «Бала жеті жасқа дейін ата-анасының үйреткенін бірден қабылдайды» дейді психолог мамандары. Тәрбиелеудің ең маңыздысы баланы жеке тұлға ретінде қарастыру, бала пікірімен санасып, әрдайым қарым-қатынаста болу. Әрбір ата-ана кәсіптік бағдар беру жұмысын өздерінің мамандықтарымен таныстырудан бастауы керек. Оларды өздері жұмыс істейтін кәсіпорындардағы еңбектің мазмұны және өндірістің технологиялық процестерімен таныстырған жөн. Тәрбие жұмысының

мұндай түрлері ата-аналардың еңбек іс-әрекетіне балалардың ынтасын көтереді. Балалардың кәсіби ынтасын дамыту үшін ата-аналар әр түрлі мамандықтар жөнінде олармен әңгіме өткізулері қажет.

ЖШС «Восток-молоко» кәсіпорнына саяхат

Осы құндылықтарға бағдар беруде ата-ана мен ұстаздың, психологтың рөлі орасан зор. Жоғарыда айтылып кеткендей баланың кішкене кезінен қызығушылығы мен қабілетін бақылап, бағдар беріп, сол қабілетті аша түсуге көмек көрсетіліп отырса, нұр үстіне нұр болары анық.

Осы орайда, педагогикалық кеңесте лицей директорының ұсынысы бойынша әрбір кәсіптік бағдар беру жұмыстары қолға алынған. Дегенмен әр жыл сайын оқушының көзқарасы өзгеріп отыруы да сөзсіз, бірақ қабілетіне, қызығушылығына, қалауына қарай икемделіп, болашақ кәсібін ынтызарлықпен істесе қандай тамаша болар еді. Кәсіптік ақпараттың мазмұны, ұйымдастыру мен әдістері әр жас кезеңінде әр түрлі болады. Сондықтан да лицейімізде оқушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып жүргізіледі. Мәселен, бастауыш сыныпта мамандық таңдау емес, еңбекті сүю, құрметтеу бағытында жүргізіледі. Оқушылар белгілі бір мақсатқа қол жеткізу үшін тәртіп, терең білім, шыдамдылық, қажыр-қайрат, осы бастан ұзақ уақыт ерінбей машықтану керектігін түсінеді.

Ал осы бір асыл армандарға жетуде түрткі болатын «қызмет» деп таңның атысы кететін, күннің батысы келетін кейбір ата-аналар осыны елеп ескерер ме екен... деген ой келеді. Орта буын 5-8 сыныптарда оқушылардың политехникалық ой-өрісін кеңейту, оларды

өзіміздің экономикалық мамандықтардың түрлерімен таныстыру, кәсіпорындарына саяхат, әр түрлі байқаулар, мамандық туралы ашық сабақтар, дөңгелек үстелдер сияқты жүйелі кәсіптік бағыт-бағдар жұмысы жүзеге асырылуда.

Осы оқу жылында «Семейное древо профессий» атты кәсіби бағдар беру конференциясына қатысып лицейіміздің екі оқушысы Рахимбердыева Жасмин, Әуесбекова Еркежан сертификат иеленген болатын. Ал 9-11 сыныптарда әрбір мамандықты терең оқытуға көңіл бөліп, белгілі бір кәсіпке қызықтыру қабілеттілігін дамыту керек болып табылады. Бұл кезеңдегі оқушылармен жұмыстың негізгі түрлеріне әр түрлі мамандық таңдауға арналған пән мұғалімдерімен сынып жетекшілерінің ұйымдастыруымен факультативтер, техникалық үйірмелер өткізіледі.

Кітапханашымен бірге мамандықтар жөніндегі кітаптардың, мақалалардың тақырыптық көрмесін ұйымдастырып, оқырмандар конференциясы, пікірталастар, тақырыптық кештер жүргізілуде.

Қазірде лицей психологы мен сынып жетекшілерінің жүргізген сауалнамасы негізінде көп пайыз оқушыларымыз медициналық, технологиялық, ақпараттық жүйе, заңгер саласындағы мамандықты таңдаған екен. Бұл бәлкім қуантарлық жағдай. Дегенмен, қазірде ел экономикасын көтеруде нанотехнологиялық орталықтар мен зерттеу институттарында жаңалықтар ашатын химия, биология, биотехнология саласындағы және техникалық мамандығы бар кадрлар тапшы екені мәлім. Сондай-ақ, заманауи техникадан хабары бар мамандар, ауыл шаруашылығы, агроном, жеке өнеркәсіпті меңгерген мамандар аса қажет екені жиі айтылып жатыр. Әр мамандық өзінше ерекше, алайда оны дұрыс таңдай білу маңызды. Ал таңдау жасауда оқушы, ата-ана, мектеп сабақтастығы негізгі рөл атқаратыны сөзсіз.

Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев қазақстандықтардың алдына әр азаматтың алған білімі мен біліктілігі әлемнің кез келген елінде сұранысқа ие маман болатындай білім деңгейіне жетуді міндет етіп қойған еді. Оған жетудің бірден-бір жолы сапалы да терең білім екендігі дау тудырмайды.

Дарынды балаларды дайындау – кезек күттірмес іс

Хасенова Л.Н.

директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралжан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В данной статье рассматривается необходимость и актуальность работы по подготовке одаренных детей в современном обществе.

This article is considered the necessity of training gifted children in our modern society.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңына мемлекеттік саясат негізінде «Әр баланың қабілетіне қарай интеллектуалдық дамуы, жеке адамның дарындылығын дамыту» сияқты өзекті мәселелер енгізіліп отыр. Өйткені ғылым мен техниканы, өндірісті қазіргідей әлемдік деңгейде дамыту үшін елімізге шығармашылықпен жұмыс жасайтын білімді, жоғары дайындығы бар білікті мамандар қажет.

Тәуелсіз Қазақстанның бүгінгі құдыреті, болашағының кепілі – кемел білім берер мектебінде. Лицей – дарынды балаларға арналған жаңа типтегі мектеп. Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев еліміздегі жаңа стратегиялық модернизацияны жүзеге асыру, ең алдымен адамдардың білімі мен денсаулығына байланысты екенін атап өткен болатын. Сондықтан да білімді де саналы тәрбие алған ұрпақ тәрбиелеудегі мұғалімнің орны айрықша және міндеті де жоғары болып табылады. Біздің алдыға қойған үлкен мақсат – бәсекеге қабілетті тұғырға елімізді көтеретін болашақ иесін, дарынды да қабілетті тұлғаны тәрбиелеп, қалыптастыру деп білеміз. Осы негізде осыдан бірнеше жыл бұрын біздің лицейде де ұстаздар алдында осы дарынды балалармен жүйелі жұмыс мәселесі тұрды. Дарынды балалармен жұмысты жүйелі ұйымдастыруда санға емес, үлкен сапаға жұмыс жүргізу қажет болды. Осы орайда барлық пән кафедралары

дарынды балаларға арналған олимпиада, сайыстар тапсырмалары сияқты тиімді жинақтарды шығара отырып және жоғарғы оқу орнының мамандарымен байланыс жасап, жан-жақты жүйелі дайындыққа оқушыларды тарта білді. Осындай тығыз дайындықтың арқасында өткен жылдармен салыстырғанда сапаның өскендігі байқалды.

Лицейдің дарынды оқушыларымен жүргізілетін жұмыстың мақсаты:

Оқушылардың дарындылығын, шығармашылық қабілеттерін дамыту мақсатында өзіндік білім алу, ізденіс, шығармашылық жұмыс жүйесінің нәтижелілігін, сапасын өткен оқу жылымен салыстыра отырып көтеру.

Дарынды оқушылармен жүргізілген жұмыстың негізгі мақсат-міндеттері:

- Жас талаптарды қолдау «Дарын» мемлекеттік бағдарламасы негізінде олардың шығармашылық жұмыста өзінің қабілетін іске асыруға дайындығын арттыру.

- Пән сабақтарында шығармашылық сипаттағы тапсырмаларды іріктеу, орындау, талдау жұмыстарын жүйелі жүргізу.

- Дарынды оқушылардың білім деңгейі мен олардың өз мүмкіндіктерін пайдалану көрсеткішін арнайы әдістемелер бойынша жүйелі түрде тексеріп отыру.

- Сабақтан тыс мезгілінде жүргізілетін жұмыстарды – пәндік олимпиада, ғылыми конференцияға, интеллектуалдық турнирлер мен шығармашылық байқауларға дайындық

жұмыстарын жыл бойы жүйелі жоспарлы жүргізу.

- Мұғалімнің де дарынды оқушылармен жұмыс жасау бейімділігін де диагностикалау, яғни «субъект-субъект» парадигмасының орындалу деңгейін бақылау.

- Мектепте дарынды оқушылармен жұмыс нәтижелі болу үшін, балалардың ата-аналарымен де бірқатар жұмыстар жүргізілуін қадағалау.

Дарынды балаларды оқыту мен тәрбиелеуде лицейдің негізгі міндеттері:

- Оқушының табиғи зияткерлік қабілеттерін дамыту;

- Оқушылардың шығармашылық қабілеттерін айқындау және дамыту;

- Зияткерлік және танымдық қабілеттерін тек сабақтарда ғана емес, сыныптан тыс жұмыстарда дамытып отыру;

- Жан-жақты білім негізінде тұрақты дүниетанымын дамыту;

- Оқушының өздігінен ізденімпаздықпен білім алуын дамыту;

- Оқушылардың ұйымдастырушылық, шығармашылық, танымдық, ізденушілік, зерттеушілік, коммуникативтік қабілеттері

мен тұлғалық қасиеттерін арттыру болып табылады.

Осы жоғарыдағы аталған мақсат-міндеттерге сүйене отырып дарынды балалармен жұмысты ұйымдастырудың арнайы жоспары жасалынып, жоспарға сәйкес жүйелі жұмыстар жүргізіледі.

Дарынды балалардың жұмысын жандандырып, қабілеттерін шыңдау мақсатында мектебімізде 10 жылдан астам уақыт бойы «Зерде» ғылыми қоғамы өз жұмысын жүйелі түрде жүргізуде. «Зерде» ғылыми қоғамының жұмысы оқушылардың шығармашылығын шыңдауға бағытталады. Дарынды балаларды айрықша оқшауландыратын ерекшеліктер – ақыл-ой еңбегіне бейімділік, жоғары зерттеушілік қабілеті, танымдық мотивация т.б. Осындай жұмыстарды басшылыққа алып жүйелі түрде жұмыс жүргізу нәтижесінде оқушыларымыз қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық ғылыми жоба қорғау сайыстарынан жүлделі орындарды иеленуде. Атап айтар болсақ, осы уақыт аралығында 57 оқушы республикалық және халықаралық ғылыми жоба қорғау сайыстарының жүлдегерлері атанды.

Оқушылардың соңғы екі жыл аралығындағы халықаралық ғылыми жоба қорғау сайыстарының нәтижелері:

Оқу жылдары	Оқушының аты-жөні	Пәндері	Орны	Қаласы
2014-2015	Бақытбекова Асем	Физика	III орын	Алматы
	Махмұдұлы Алихан	Математика	III орын	Алматы
	Көжебаев Аділет	Физика	II орын	Корея
	Қаденов Ғұмар	Биология	Сертификат	Корея
	Ағұмаров Жанибек	Астрономия	Сертификат	Байқоңыр
2015-2016	Өмірбек Әли	Физика	II орын	Алматы
	Тоқтауғажиева Еркежан	биология	II орын	АҚШ, Хьюстон /Техас/ қаласы
	Ақылбекова Назерке	биология	III орын	АҚШ, Хьюстон /Техас/ қаласы

**АҚШ, Хьюстон /Техас/ қаласында және Алматы қаласында
өткен ғылыми жобалар сайысы**

Сонымен қатар жыл сайын оқушыларды түрлі республикалық сайыстарға жүйелі түрде дайындап, белсене қатысып жүзделі орындарды иеленіп отырады. Соның бір

дәлелі «Сырым бар жүрегімде» атты жасөспірімдер мен балалар арасындағы Республикалық көркем сөз, ән-би байқауы нәтижелері:

Р/с	Оқушы аты-жөні	Орын	Жанр	Жетекшісі	Сыныбы
1.	Ринатов Расул	1	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	5
2.	Нұржанова Көркем	3	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	4
3.	Алтынғазин Алинұр	3	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	4
4.	Советбекова Еркемай	1	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	4
5.	Аманбекова Диана	2	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	3
6.	Атудинова Айғаным	2	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	3
7.	Қизатов Әлішер	1	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	3
8.	Сапашева Камила	1	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	4
9.	Ерлік Әділ	1	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	4
10.	Серікбаев Әли	1	Көркем сөз	Уралова Айдана Ма?поз?ызы	5
11.	Бақытбеков Нұрасыл	2	Көркем сөз	Мейрамбекова Сая Сайранбековна	5
12.	Самарбекова Айсәуле	Бас жүлде	Көркем сөз	Мейрамбекова Сая Сайранбековна	9
13.	Маутова Жанель	1	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	4
14.	Мерхатқызы Еркежан	1	Көркем сөз	Шуленова Куралай Бакытбековна	5
15.	Дастанұлы Мағжан	Бас жүлде	Көркем сөз	Тусупбекова Жанбота Тусупбековна	1
16.	Жамбылов Ильяс	3	Көркем сөз	Акирова Меруерт Женисовна	5
17.	Амангельдина Айсана	1	Аспапта ойнау	Альханова Жаныл Рахметуллаевна	3
18.	Амангельдина Айсана	2	Аспапта ойнау	Альханова Жаныл Рахметуллаевна	3
19.	Камальхан Алдияр	2	Аспапта ойнау	Альханова Жаныл Рахметуллаевна	3
20.	Қуатбекова Аружан	2	Аспапта ойнау	Альханова Жаныл Рахметуллаевна	3
21.	Муратканов Ералы	2	Аспапта ойнау	Альханова Жаныл Рахметуллаевна	3
22.	Қайрат Санжар	1	бейнелеу	Зәріп Ажар	4
23.	Беккалиева Назерке	1	шығарма	Мамырханова Мира Мырзахановна	7
24.	Кабдылмаликова Айдана	1	шығарма	Мухаметжанова Ляззат Турсынбековна	7
25.	Талғатова Еңлік	1	шығарма	Карпаева Нұрсұлу Кабдрашевна	2

Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейінің үздік оқушылары «Қазақстанның үміт артарлары» кітабына енген. Лицейде дәстүрлі қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадалар мен байқаулардың, интеллектуалдық сайыстардың жүлдегерлері көптеп саналады. Жыл сайын интеллектуалдық сайыстарға 800-ден артық оқушылар қатысып, нәтижесінде жүлделі орындарды иеленіп отырады. Өнер, спорт, әр түрлі шығармашылық байқаулардың жеңімпаздарының саны да жылдан-жылға артып келеді.

«Дарынды, жас талапты жастар – бүгінгі егеменді еліміздің жарқын болашағы. Бізге керегі шын дарындылар... Білімді, дарынды балалар – ХХІ ғасырда адамзат дамуының негізгі қозғаушы күші» деп Елбасымыз

Н.Ә.Назарбаев айтқандай, ХХІ ғасыр енжарлықты көтермейтін, заман талабына сай бәсеке ғасыры. Қорыта айтқанда, дарынды балалар – ел болашағы. Бүгінгі күні өте қабілетті, дарынды балаларды іріктеп, олардың жан-жақты дамуына жағдай жасау – кезек күттірмейтін іс болып отыр. Сондықтан әр ұрпақтың тағдыры ұстаздар қолында.

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Қазақстан халқына Жолдауы. Астана. 2017 жылғы 31 қаңтар.

2. Қазақстан Республикасының Білім туралы заңы. Астана. Ақорда. 2007ж. 27 шілде. №319

Активизация познавательных способностей учащихся как условие повышения качества образования

Мамырханова М.М.

Учитель русского языка и литературы
КГУ «Лицей №44 имени Оралхана Бокея»
акимата города Усть-Каменогорска

Мақалада оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға жағдай жасау, дарынды балалармен жұмысты ұйымдастыру мәселелеріне басты назар аударылған. Автор орыс тілі кафедрасының тәжірибесімен бөліседі. Мақалада заман талабына сай келетін, педагогикалық шеберлігін үнемі шындап отыратын, шығармашыл, бәсекеге қабілетті, өз ісінің шебері – мұғалімнің жетекші рөлі көрсетілген. Қазақстанның жан-жақты дамыған, көп тілді меңгерген, функционалды сауатты болашақ мамандары болатын оқушыларды дәл осындай мұғалімдер оқыту керек.

The main idea of article is raises topical issues of modern education. The tasks and solutions of modernization, improvement of language teaching are shown. In modern Kazakhstan, the triune of languages is an essential factor in strengthening public harmony. In the article pays much attention to the created conditions, for the development of creative abilities of students, and for working with gifted and talented students. The author shares the experience of the work Russian language department: about the work of study groups on interests, extracurricular work, and alternative courses. Students actively participate in competitions of various levels, show good results. It is specially noted the leading role of the master teacher in her work, keeping pace with the times, constantly improving her pedagogical skills, and creatively thinking, competitive.

Объективной необходимостью в условиях современного образования становится освоение учителем и применение на своих уроках инновационных технологий в обучении детей. В.А.Сухомлинский считал, что «мастер педагогического дела настолько хорошо знает азбуку своей науки, что на уроке в ходе изучения материала, в центре его внимания не само содержание того, что изучается, а ученики, умственный труд, мышление, трудности их умственного труда». И, конечно, учитель русского языка и литературы сам в первую очередь должен обладать коммуникативными способностями. Задачи учебной дисциплины «Русский язык в казахской школе» состоят, прежде всего, в том, чтобы приобщить учащихся к другой системе передачи информации, к новому способу речевой деятельности. Поэтому овладение языковым материалом важно не само по себе: оно

служит лишь средством получить информацию с помощью языкового кода, и для данного предмета следует говорить об усвоении основ лингвистики, а также о нормах речевой деятельности на русском языке. Для этого необходимо применение педагогических инновационных технологий.

Новая организация общества, новое отношение к жизни предъявляют и новые требования к школе. Сегодня основная цель обучения – это не только накопление учеником определённой суммы знаний, умений, навыков, но и подготовка школьника как самостоятельного субъекта образовательной деятельности. В основе современного образования лежит активность ученика, направляемая учителем. Именно достижению этой цели – воспитание творческой, активной личности, умеющей учиться, совершенствоваться самостоятельно, подчиняются основные

задачи современного образования, и это является приоритетом в работе кафедры учителей русского языка.

В 2016-2017 учебном году кафедра учителей русского языка продолжила работу над проблемной темой: «Активизация познавательных способностей учащихся как условие повышения качества образования».

На кафедре русского языка и литературы работает – 9 учителей: с высшей категорией –

5, первой категорией – 2, со второй категорией – 2. Стаж работы свыше 20 лет.

В этом учебном году учителя кафедры работали над поиском новых эффективных форм работы, направленных на повышение качества образования. Исходная цель – повышение качества образования. Качество знаний за 2 четверть 2016-2017 учебного года – 96%, процент успеваемости – 100%

Для достижения данной цели учителя кафедры внедряли новые нетрадиционные формы уроков, проводили интегрированные уроки с математикой, биологией, английским и казахским языками. На уроках учителя применяют стратегии критического мышления и критериальное оценивание, что способствует активизации познавательного интереса, развитию творческих способностей и формированию функциональной грамотности учащихся.

В этом учебном году в целях развития трехязычия был введен вариативный курс по русскому языку «Метапредметный подход в школьном образовании и система работы над уровнем обучением русскому языку». Поэтому все учителя кафедры прошли курсы повышения по методике преподавания русского языка в школах с казахским языком обучения по учебникам профессора Московского Государственного педагогического университета РФ, д.ф.н. Хамраевой Е.А. и получили сертификаты, а также пять учителей отучились на месячных курсах по предмету «Русский язык» в школах с казахским языком обучения в рамках обновления содержания среднего образования Республики Казахстан.

Учителями нашей школы Садыковой Н.А. и Садыковой Б.У. были разработаны календарно-тематические планы по вариативному курсу, а также Садыкова Н.А. в составе творческой группы прослушала лекции д.ф.н. Хамраевой Е.А. в МГУ и является автором рабочей тетради по вариативному курсу, тренером по курсовой

подготовке учителей области. Неоднократно на базе нашего лицея проводились для учителей города и области мастер-классы, коучинги по внедрению трехязычия в школах. Также выпущены пособия для учителей «Методические рекомендации для разработки уроков на трех языках по сквозным темам в рамках обновления содержания образования в первом классе», «Үш тұғырлы тіл негізіндегі жаратылыстану кафедрасының шығармашылық күндері».

С целью повышения интереса к предмету, повышения качества знаний учителя русского языка и литературы проводят определенную работу с одарёнными детьми. Успешность этой работы во многом зависит от того, как организована работа с этой категорией учащихся. При выявлении одаренных детей учитываются их успехи в какой-либо деятельности, способности, увлечения.

Работа с одаренными детьми ставит перед учителем задачи, решение которых требует творческой активности, системности в работе, настойчивости. Учитель, развивая творческий потенциал школьников, тем самым развивает свои творческие способности, находит все новые формы работы, которые расширяют интеллектуальные возможности его учеников, раскрывает индивидуальные способности, скрытые таланты.

Ежегодно наши ученики занимают призовые места в городских, областных олимпиадах, в этом году были показаны неплохие результаты. Из шести учеников

нашей школы пятеро учеников заняли призовые места. В итоге Мырза Дина и Кайраткызы Дана заняли 1-место, Аязбекова Аяжан и Амирова Амина 2-е места на городской олимпиаде; Мырза Дина,

Кайраткызы Дана, Амирова Амина прошли во второй тур.

Ученики нашего лицея были участниками осенней международной школы, где показали хорошие результаты.

№	Фамилия имя ученика	Результат	ФИО учителя
1	Кыдырханова Салтанат (7м2)	1 место	Садыкова Багжамал Унарбековна
2	Хасенов Ерасыл(10Ж)-	1 место	
3	Кудайберген Шугыла (6м)-	1 место	
4	квест команда	2,3 места	
5	Адылбекова Жанель	2 место	Садыкова Нуржамал Ануарбековна
6	Исламбекова Дильназ	3 место	
7	Кыдырханова Салтанат	Медаль, диплом	
8	Алмас Максут	Медаль, диплом	
9	Кайнаркызы Аружан	Медаль, диплом	

Ученица Садыковой Б.У. Ермухамбетова Акмарал завоевала Гран-при областного и республиканского конкурса «Ой-сана».

Ученики лицея №44 ежегодно участвуют в Международном конкурсе «Русский медвежонок – языкознание для всех». С каждым годом растет качественный состав участников. В этом учебном году приняли участие 98 учеников. Это говорит о том, что интерес к конкурсу растет среди учащихся.

В республиканской интеллектуальной олимпиаде КИО принял участие 61 ученик, все участники получили сертификаты, а 12 учеников прошли во второй тур.

Ученики Садыковой Б.У., Туменбаевой Г.К. и Калижаровой З.Ж. участвовали в городском конкурсе «Полиглот», где заняли призовые места. Исаева Аяжан – 2 место, Орынбек Айдан – 2 место, Бейбіт Ботагөз-2 место и награждены грамотами.

Ученица 9М класса Кайраткызы Дана заняла 1 место в городском конкурсе «Кайратовские чтения», учитель Садыкова Б.У.

Для повышения своего творческого мастерства учителя русского языка Садыкова Н.А. и Калижарова З.Ж. принимали участие в областном онлайн-семинаре на тему «Актуальные проблемы внедрения полиязычия: опыт и перспективы» и получили сертификат.

Учителя Садыкова Н.А., Садыкова Б.У. и Калижарова З.Ж. имеют свои персональные сайты, где опубликовали свои разработки уроков и методические работы. Ежегодно

учителя кафедры принимают активное участие в интерактивных олимпиадах и конкурсах, работают на сайтах Инфоурок, Методическая копилка, Генофонд Евразии.

Для развития познавательного интереса и привития интереса к русскому языку, выявления творчески способных учеников на кафедре работают платные и бесплатные кружки по предмету. «Выразительное чтение» - Садыкова Б.У., «Проба пера» - Тасубаева Г.Р., «Юный филолог» - Калижарова З.Ж., «Занимательная грамматика» - Мамырханова М.М., «Магия слова» - Туменбаева Г.К. В каждой группе занимаются по 15-17 учеников. Составлена программа кружков. На кружковых занятиях ученики выполняют творческие и научно-поисковые работы.

Работа кафедры учителей русского языка направлена на развитие интереса к предмету, повышение качества успеваемости, которая дает положительные результаты. Учащиеся пополняют словарный запас, учатся грамотно писать эссе, сочинения, работают по четырем видам речевой деятельности – все это способствует формированию функциональной грамотности.

Современное образование требует от учителей воспитания полилингвальной и поликультурной личности, способной быстро адаптироваться, уметь использовать свои знания, навыки на практике. Другими словами – учить познавать, учить делать, учить жить, учить быть, и все это должно происходить в процессе освоения языков.

Жаратылыстану пәндері аясында оқушылардың оқу құзыреттілігін арттыру

Ахметбаева Б.К.

Биология және химия пәні мұғалімі,
жаратылыстану кафедрасының жетекшісі
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

Использование новых технологий на уроках естественно-научных дисциплин повышает учебные компетенции учащихся, что позволяет усилить их интерес к дисциплине, активизирует познавательную деятельность, способствует совершенствованию практических умений и навыков, развивает творческий потенциал.

The use of new technologies in science lesson enhances the students academic competence which allows them to strengthen their interest in discipline, activates cognitive activities, improves practical skills and develops creative potential.

Бүгінгі күн – білім беру мазмұнына, оқушы мен педагог тұлғасына және қызметіне деген көзқарастардың түбегейлі өзгеріске бет бұрып отырған кезеңі. Бұл жөнінде Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаев өз сөзінде: «Біз қазір «білім-ғылым-инновация» атты үштік үстемдік құратын постиндустриялық әлемге қарай бағыт алып барамыз», – деген еді. Қазақстанның әлемдік үрдістерге кіруі, дамыған елдердің стандарттарына деген ұмтылысы білім беру жүйесінің жаңа сапалық деңгейге өту қажеттілігін арттыруда.

Қазақстан Республикасының Білім туралы заңында «Білім беру жүйесінің негізгі міндеттерінің бірі – оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық, ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» – деп көрсетілген. Қазіргі таңда Республикада білім берудің жаңа жүйесі дайындалып, әлемдік білім беру кеңістігіне еруге батыл қадамдар жасалынууда. Білім берудің мазмұны жаңарып, оларды технологиялық-педагогикалық тұрғыдан жетілдіру қажеттігі туындауда. Білім беру деңгейіндегі озық технологияларды пайдаланудың мақсаты – үйрете жүріп, үйрену. «Еліміздің ертеңі бүгінгі жас ұрпақтың қолында, ал жас ұрпақтың тағдыры ұстаздың қолында», – деп білім қызметкерлерінің бірінші құрылтайында сөйлеген сөзінде

Елбасы айтқандай, ұстаздарды өз Отанын шексіз сүйетін, еліміздің болашағына, оның гүлденуіне аянбай үлес қосатын білімді жеткіншектерді даярлау міндеттері күтіп тұр. Білім беру саласында озық технологиялардың енуі мұғалімнің ойлану стилін, оқыту әдістемесін өзгертеді. Ең бастысы оқу үрдісін жаңаша ұйымдастыру, оқушылардың оқудағы іс-әрекеті арқылы ойлау дағдыларын жетілдіру, өз бетінше білім алу процесінде бірлесе әрекет ету.

- жаңа технологияны қолдану арқылы білімнің сапасын көтеру;
- жаңа ақпараттық технологияларды енгізу арқылы білім беру мазмұнын жаңарту;
- жаңа технологияны қолдану саласы бойынша оқушылардың мамандыққа баулу механизмін құру;
- біздің еліміздегі жинақталған ақпараттық ресурстарға жедел ену;
- мультимедиялық электрондық оқулықтарды пайдалану;
- отандық білім беру жүйелерін біртұтас әлемдік ақпараттық білімдік кеңістікке ену арқылы сабақтастыру және т.б.

Жаратылыстану кафедрасының өзекті тақырыбы: «Оқушылардың өзін-өзі дамыту дағдыларының қалыптасуы – олардың субъектілігінің алғы шарты». Осы тақырыпта жүйелі жұмыс жасай отырып, мақсаттарды жүзеге асыру үшін кафедрадағы әр мұғалім

өзінің өзекті тақырыбын жүзеге асыру жолында еңбек етуде. Білім сапасын көтеру, білім алушылардың кәсіби біліктілігін, ойлау мәдениетін қалыптастыру, жеке адамның ішкі әлемін, өзіндік түсінігін, тұлғалық дамуын қамтамасыз ету, оқытуда белгілі бір нәтижеге жету мақсатында оқу үрдісінде инновациялық тәсілдер мен жаңа технологияларды қолдану – ұстаздарымыздың алға қойған міндеттерінің бірі. Осы орайда кафедраның жалпы ұйымдастыру бағытындағы негізгі міндеті – әрбір пәннің сапалы және тиімді оқытылуы.

Жаратылыстану пәндер кафедрасында кіріктірілген білім бағдарламасы негізінде сабақтар өткізу бір жүйеге қойылған. Кіріктірілген сабақтар – бұл бір оқу мазмұнының әр түрлі саладағы жан-жақты білімдермен тоғысуы, бір-бірімен араласып кетуі. Кіріктірілген сабақтар оқушыға әлем туралы, заттар мен құбылыстардың өзара байланыстары туралы біртұтас мағлұмат береді, оқу сағаттарын барынша үнемді пайдалануға мүмкіндік береді. Осы тектес сабақтарда оқушылардың бейнелі ой-өрісі дамып, пәннің жалпы мазмұнын өмірмен байланыстыру арқылы шығармашылық мүмкіндіктері ашылады. Кіріктірілген сабақтардың құрылымы нақтылығымен, сыйымдылығымен, орамдылығымен, сабақтың әр сатысындағы оқу материалының логикалық өзара келісімімен, материалдың зор ақпараттық мүмкіндігімен ерекшеленеді. Биология, география, химия пәндерін басқа пәндермен кіріктіріп өткізу

оқушылардың пәнге деген қызығушылықтарын арттыратүсті.

2015 - 2016 оқу жылында Б.К.Ахметбаеваның іс-тәжірибе тарату мақсатында «Биология пәнін оқыту үрдісін ұйымдастыру методологиясы мен тағылымдық негіздері» атты оқу-әдістемелік көмекші құралы жарыққа шықты.

Үштілділікті жаратылыстану сабақтарында қолданудың тиімділігін көрсетуде осы оқу жылында жаратылыстану кафедрасының шығармашылық күндері өтті. Үштілділікті қолданып өткізген биология, география, химия пәндерінің сабақтары оқушылардың ой- өрісін кеңейтуде маңызды рөл атқарды.

Жаратылыстану кафедрасында оқушыларға сапалы білім беруде қолға алынған істің бірі жоғары оқу орындарымен байланыс жасау. Өскемен қаласындағы Д.Серікбаев атындағы ШҚМТУ-мен келісілген Меморандум (19.04.2014ж) негізінде 8-10 сынып оқушылары химия пәнінен алған теориялық білімдерін университеттің зертханаларына барып тереңдетуде. Бұл оқушылардың болашақ мамандықтарын таңдауға бағыт-бағдар береді.

Осындай сапалы білім берудің нәтижесі дарынды оқушылардың болашағына жол ашады. Көптеген оқушыларымыз пәндік олимпиадалар, ғылыми жоба қорғау байқауларында қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық деңгейде білімдерін дәлелдеп, жүлделі орындарды иеленді.

Оқу жылы	Оқушының аты-жөні	Деңгейі	Пәні	Пән мұғалімі
2014-2015	Қаденов Ғұмар	Халықаралық грант иегері	Биология	Ахметбаева Б.К.
	Ғұмар Егжан	Облыстық	География	Демчинов К.К.
	Жарылғасинова Дина	Қалалық	Химия	Жайлаубаева Р.Г.
2015-2016	Тоқтауғажиева Еркежан	Халықаралық грант иегері	Биология	Ахметбаева Б.К.

Пәнге деген қызығушылық, білімнің сапалы берілуі оқушыларға берілген кәсіптік бағыт-бағдар. Жыл сайын ондаған түлектер медицина, экономика саласында грант иегерлері болады. Осындай жетістіктерге жету жолдарының бірі – оқушыға инновациялық технологиялар арқылы білім беру. Оқушының қабілетін дамыту үшін зерттеу-ізденушілік жұмыстарына баулып, білімін толықтыруға мүмкіндіктер жасалады. Түрлі олимпиадаларға, қашықтықтан болатын сайыстарға қатысады.

Әр мұғалім сабақ өткізген кезде оқушыларға сапалы білім беру үшін жаңа технологияларды пайдалана отырып, сонымен қатар компьютерді, интерактивті тақтаны қолдану арқылы білім берсе, оқушылардың қызығушылығы арта

түсері анық. «Қазіргі заманда жастарға жаңа технологиямен байланысты әлемдік стандартқа сай мүдделі жаңа білім беру өте қажет», – деп Елбасы атап көрсеткендей, жас ұрпаққа білім беру жолында жаңа технологияны оқу үрдісінде оңтайландыру мен тиімділігін арттырудың маңызы зор деп білемін.

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан-2050» стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы. Астана. 2012 жылғы 14 желтоқсан.

2. Қазақстан Республикасының Білім туралы заңы. Астана. Ақорда. 2007ж. 27 шілде. №319

Жаңа технологиялар арқылы білім сапасын арттыру

Раисова Б.Т.

Математика пәнінің мұғалімі,
математика, информатика, физика
кафедрасының жетекшісі
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В данной статье отражается деятельность учителей кафедры математики, информатики, физики лицея, направленная на повышение качества образования путем внедрения новых технологий. В лицее создаются необходимые условия для развития творческого мышления каждого учащегося, особое внимание уделяется категории одаренных детей. Формируется научный взгляд и познавательный интерес к предметам посредством внедрения современных технологий, что непосредственно отражается на качестве образовательного процесса.

This article reflects the activities of teachers of the Department of Mathematics, Informatics, Physics, of the Lyceum, aimed at improving the quality of education through the introduction of new technologies the Lyceum creates the necessary conditions for the development of creative thinking of each students special attention is paid to the category of gifted children. A scientific view and cognitive interest in subjects is formed through the introduction of modern technologies, which directly affects the quality of the educational process.

Қазіргі заманда білім саласының сапалы білім беру тәсілдеріне көп көңіл аударылуда. Бұл болашағымыздың жоғары дәрежеге жетудің бірден-бір жолы. Математика – адамдарға ой салу арқылы толғандырады, адамдардың ойын жетілдіреді. Басқа ғылымдар да адамның ойын жетілдіреді, алайда, кеңдік, тереңдік, жүйелілік тұрғысынан алғанда оларды математикамен теңестіруге болмайды. Математика адамдарды ойшыл, салмақты болуға, ақыл парасаттылыққа жетелейді. Осы қағиданы іске асыруда «Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ математика, информатика, физика кафедрасының пән мұғалімдері «Математика, информатика, физика пәндерінде оқушылардың функционалдық сауаттылықтарын қалыптастыра отырып, білім сапасын арттыру» тақырыбында жұмыс жасауда. Білім сапасын арттыруда кафедраның алдына қойылған мақсат: оқу

үрдісінде озық педагогикалық технологияларды жүйелі түрде пайдаланып, оқушылардың шығармашылық ойлауына ғылыми көзқарастары мен белсенділіктерін қалыптастыру, өз бетінше білім алу дағдыларын дамыта отырып білім сапасын арттыру болып табылады. Аталған мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер тұжырымдалған: жеке тұлғаның өз бетінше жұмыс жасауына жағдай жасау; оқушыны бастауыш сыныптан алған қоры арқылы күрделі ғылым салаларын оқып үйренуге жетелеу; логикалық жаттығулар арқылы ойлау жүйесін дамыту; жеке тұлғаны жоғары талап деңгейіне көтеру; өз бетінше білім алу дағдыларын дамыту үшін қолданылатын тиімді тәсілдерді тәжірибеге енгізу; жаңа инновациялық технологияларды белсенді қолдану; критериалдық бағалауды іс-әрекетке енгізу; жергілікті және республикалық баспа беттерінде, ҒПК-да,

семинарларда іс-тәжірибелермен бөлісу; ОЖСБ, ҰБТ, TIMSS, PISA халықаралық бақылауларына жүйелі дайындық жұмыстарын жүргізу арқылы білім сапасын арттыру.

Сурет 1. Кафедра мұғалімдері

Математика, информатика, физика кафедрасында алты математика, үш физика, үш информатика пәні мұғалімдері қызмет етеді: Дусипова Гүлжан Куанышевна, Мажинова Чинар Тылегеновна, Калиева Ботагоз Смагуловна, Тасубаева Бактикамал, Шотабаева Сания Жанибековна, Қайратқызы Назерке, Самарбекова Айгерім Сайранханқызы, Кожикова Гульнур Лукпановна, Оралбекова Мақпал Оралбекқызы, Мукатаева Асел Серикболқызы, Қасымжанова Айдана Сериковна. Олардың үшеуі – жоғары санатты, үшеуі – бірінші санатты, біреуі – екінші санатты мұғалімдер.

Лицейде математика пәні бойынша 97%, физика және информатика пәндері бойынша – 100% білім сапасын көрсетуде.

Оқыту сапасын көтеру – бүгінгі қарыштап дамыған өркениетті заманның өзекті мәселесі. Қазіргі заманда мектеп бала үшін қызмет ету керек. Оқушыны білімді өмірде қолдана білетін, көпшілікпен араласа алатын, ішкі мәдениеті, ойлау және сезіну қабілеті бар адам ретінде қалыптастыру қажет. Мақсаты түлектің барынша көп білуі емес, оның өзіне қажетті білімді өзі біліп, іздеп, табуға үйренуі, оқу, кәсіптік тұрмыс мәселелерін кез-келген жағдайда шешіп, іс-әрекет жасай алатын болуы тиіс. Аталған мәселені шешетін технологиялардың бірі – «Биоақпараттандыру және синергетика» (БЖС) педагогикалық технологиясы. Кафедра мұғалімдері «Биоақпараттандыру және синергетика» технологиясын игеріп,

жоғары көрсеткіштерге қол жеткізді. Ғалым-практик Ф.Я.Вассерман жүргізген зерттеу тәжірибелік-эксперименттік жұмыстарының нәтижесінде оқыту сапасының нормативтік 63% төмен емес көрсеткішін құрды [1]. Математика пәні мұғалімдері осы технологияны негізге ала отырып, білім сапасын жоғары көрсеткішке жеткізді. «БЖС» технологиясы бойынша өткізілген сабақтардың дәстүрлі сабақтардан айырмашылықтары: әр сабақ сергіту жаттығуларымен басталады, сабақ оқу әрекетінің жалпыланған әдісі (ОӘЖӘ) арқылы түсіндіріледі, тапсырма деңгейлеп беріледі, тапсырманы орындауға уақытты шектеп көрсетеді. «Биоақпараттандыру және синергетика» технологиясымен танысып, с а р а л а й к е л е т ө м е н д е г і д е й артықшылықтарды бөліп алуға болады:

- нақты нәтижеге, сапа көрсеткішіне бағытталуы;
- оқыту формасының белсенділігі;
- жеке лей, даралап оқытуды қамтамасыз етеді;
- деңгейлеп оқытуды жүзеге асырады;
- түзету және рефлексия жұмыстарын сабақтың әрбір кезеңінде іске асыруға болады;
- зерттеу-ізденушілік дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

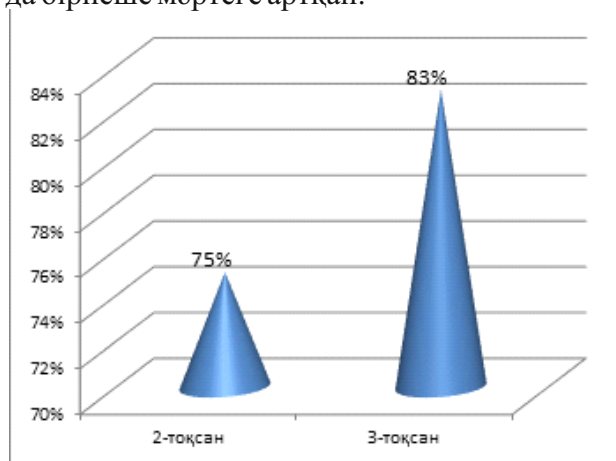
Күтілетін нәтиже:

- жаңа материалды өз беттерінше игеру;
- шығармашылық тұрғыда ойлау, талдау, қорытынды жасау;
- өз ойларын басқа оқушыларға толықтай жеткізу;
- проблема қою;
- ұйымдастыру, басқару іскерлігін жүзеге асыру;
- өзін-өзі тексеру, бағалау.

Оқушылардың еске сақтау қабілетін, зейінін, ойлау қабілетін, жылдамдығын дамытуға «БЖС» технологиясының ықпалы зор.

2016 жылдың желтоқсан айынан бастап 5«м2» сыныбында «БЖС» технологиясын математика сабағында қолданыла бастады. Осы технология есеп шығарудың саны да, тапсырмалар көлемі де үш есе артты. Материалды жоғары деңгейде меңгеруде

есеп шығару жылдамдығы, есте сақтау қабілеттері артып, зейіні қалыптасты. Оқытылатын материалға және жалпы математика пәніне оқушылардың қызығушылықтары арта түсті. Төмендегі диаграммадан 2-тоқсанда «5»-тік білім сапасы 75% болса, 3-тоқсанда 83% өскенін көруге болады. Ата-аналардың пікірінше өз балаларының пәнге деген қызығушылығы және есеп шығару жылдамдықтары да, тақырыпты өз бетінше меңгеруге талпынысы да бірнеше мәртеге артқан.

Сурет 2. 5м2 сынып оқушыларының математикадан «5»-тік білім сапасының көрсеткіші

Жас ұстаздардың шығармашылық қабілеттерін ояту, дамыту, оларды шығармашылық әрекетке баулу үшін мектептерде шығармашылық топтар құрудың тәрбиелік мәні зор. Лицейімізде жаңа технологияға байланысты мұғалімдерден құрылған шығармашылық топ жұмыс істейді. Еңбек өтілі жоғары мұғалімдер тәлімгер ретінде қабылданып жас мамандарға әдістемелік көмек көрсетеді, осылай резерв дайындалады.

Дарындылық – баланың алғырлығы, зерделігі, қабілетімен дамып отыратын үздіксіз процесс, мәні айрықша табиғи қабілеті мен нақты пәндерден ерекше дарындылығы бар балалардың интеллектуалдық қабілетін дамыту, шығармашылық тұлғаларды қалыптастыру. Дарындылықты қалыптастыру мен дамытуда мұғалімнің алар орны ерекше. Осы орайда білім алушының қабілетін айқындай отырып, дарындылығын анықтау – баланың даму бағдарын талдаумен байланысты [1]. Балалар дарындылығын зерттеумен және ерекше балаларды оқыту және тәрбиелеудің психологиялық-педагогикалық тұстарын қарастыру қырлары әр қилы болады. Қазіргі

күнде ерекше қабілетті балаларды іріктеп, олардың әрі қарай дамуы үшін жағдайлар жасауы керек екендігі анық [2]. Себебі, баланың қабілеттері мен таланттарын толық ашу өзіне ғана емес, мемлекетке де қажет болып табылады. Жаңа технологияларды практикаға енгізу және игертудегі сапалы қадамның сандарынан қоғамның стандартты емес ойлау қабілетіне ие, өндірістік және әлеуметтік өмірге, жаңа мазмұн енгізетін, болашаққа қатысты жаңа міндеттерді қойып, оларды шеше алатын мамандарға деген қажеттілік өсті. Сондықтан кафедра мұғалімдері Дусипова Гүлжан Куанышевна, Раисова Бакытгуль Токтасыновна дарынды оқушыларды дамытуға бағытталған «Тригонометриялық теңдеулер мен теңсіздіктерді шешу тәсілдері», «Дарынды оқушыларға арналған параметрлі теңдеулер мен теңсіздіктер», «Математикадан дарынды оқушыларға арналған таңдаулы есептер», Тасубаева Бактикамал «Математикадан дарынды оқушыларға арналған тестер жинағы», Мажинова Чинар Тылегеновна мен Калиева Ботагоз Смагуловна «Физикадан тестер жинағы», «Физиканың таңдаулы тараулары» атты әдістемелік құралдар шығарды.

Сонымен қатар, әр мұғалім дарынды оқушылармен жұмыс жасау барысында оларды жыл сайын өткізілетін пәндік олимпиадаларға, ғылыми практикалық конференцияларға дайындап, лицей оқушылары қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық деңгейде жүлделі орындарды иеленуде. 2015-2016 оқу жылында халықаралық ғылыми практикалық конференциядан физика пәнінен үш оқушы, математика пәнінен екі оқушы жүлделі орындарға ие болды. Қала бойынша лицей оқушылары ҰБТ-дан математика және физика пәндерінен жоғары көрсеткіш көрсетіп, 1-орын жеңіп алды (пән мұғалімдері Дусипова Гүлжан Куанышевна, Мажинова Чинар Тылегеновна, Калиева Ботагоз Смагуловна).

Білім мен ғылымның, экономиканың, бизнестің, саясаттың, жалпы бәсекелестіктің қарыштап дамып отырған бүгінгідей жаһандану кезеңінде Елбасы көрегендік танытып, алдымызға үш тілді білу қажеттігін қойып отыр. Әсіресе, өскелең ұрпақ, жастар алдында бірнеше тіл білу міндеті тұр. Биылғы оқу жылында лицей мұғалімдері кафедраның шығармашылық күндерін

өткізгенде жаңа педагогикалық технологияларды қолдану арқылы оқушылардың дарындылығын, функционалдық сауаттылықтарын қалыптастырып, үш тілде сабақ беруді де қолға ала бастады. Ашық сабақтарда оқушылар жаңа материалды үш тілде түсіндіріп, өзіндік білім алу қабілеттерін арттыра түсті. Көптілді білім беру бағдарламасы аясында үштілді меңгеру тәжірибесін жинақтап, әлемдік деңгейде көтерілуіміз керек. Бұл оқушылардың халықаралық жобаларға қатысуын кеңейтуге, шетелдік әріптестермен ғылыми байланыстарын нығайтуға, шетел тілдеріндегі ақпарат көздеріне қол жеткізуге мүмкіндік береді. Елдің ертеңі – өресі биік, дүниетанымы кең, кемел ойлы азаматтарын өсіру үшін бүгінгі ұрпаққа ұлттық рухани

қазынаны әлемдік озық ой-пікірімен ұштастырған сапалы білім мен тәрбие берілуі қажет.

Қорыта келе, әр мұғалім білім сапасын арттыруда жаңа заманауи технологияларды қолданып қана қоймай, әр оқушыны жеке тұлға деп танып, дарындылығын арттыруға аянбай жұмыс жасауда.

Әдебиеттер тізімі:

1. Вассерман Ф.Я. Мұғалімдерге арналған әдістемелік құрал. Алматы, 2016.
2. Қазақстан мектебі. «Дарынды бала ұғымы», №12, 2006.
3. Сыдықов Т.С., Әбілқасымова А.Е. «Оқушылардың танымдық белсенділігін қалыптастырудың дидактикалық негіздері», Алматы, 2008.

Білім басы – бастауышта

Жаныбекова Г.Б.

Бастауыш сынып мұғалімі,
бастауыш әдістемелік кафедрасының жетекшісі
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В статье рассматриваются вопросы организации инновационной деятельности учителя в соответствии с современными требованиями при обучении будущего поколения.

The main idea of this article is about the role of teacher in organization innovative teaching needs for the future generation.

Қазіргі кезде егемен елімізде білім берудің жаңа жүйесі жасалып, әлемдік білім беру кеңістігіне енуге бағыт алуда. Бұл оқу-тәрбие үрдісіндегі елеулі өзгерістерге байланысты болып отыр. Себебі, білім беру парадигмасы өзгерді, білім берудің мазмұны жаңарып, жаңа көзқарас, жаңаша қарым-қатынас пайда болуда. Келер ұрпаққа қоғам талабына сай тәрбие мен білім беруде мұғалімдердің инновациялық іс-әрекетінің ғылыми-педагогикалық негіздерін меңгеруі маңызды мәселелердің бірі.

Ғылым мен техниканың жедел дамыған, ақпараттық мәліметтер ағыны күшейген заманда ақыл-ой мүмкіндігін қалыптастырып, адамның қабілетін, талантын дамыту білім беру мекемелерінің басты міндеті болып отыр. Ол бүгінгі білім беру кеңістігіндегі ауадай қажет жаңару оқытушының қажымас ізденімпаздығы мен шығармашылық жемісімен келмек. Сондықтан да әрбір оқушының қабілетіне қарай білім беруді, оны дербестікке, ізденімпаздыққа, шығармашылыққа тәрбиелеуді жүзеге асыратын жаңартылған педагогикалық технологияны меңгеруге үлкен бетбұрыс жасалуы қажет. Өйткені мемлекеттік білім

стандарты деңгейінде оқу үрдісін ұйымдастыру жаңа педагогикалық технологияны ендіруді міндеттейді.

Білім беру саласы қызметкерлерінің алдына қойылып отырған міндеттердің бірі – оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жетілдіріп отыру және қазіргі заманғы педагогикалық технологияларды меңгеру. Қазіргі таңда оқытушылар инновациялық және интерактивтік әдістемелерін сабақ барысында пайдалана отырып сабақтың сапалы әрі қызықты өтуіне ықпалын тигізеді.

Біздің бастауыш әдістемелік кафедрасы білім сапасын арттырып, мұғалімдердің әдіс-тәсілдері жетілдіруде «Бастауыш сыныптардың оқу-тәрбие үдерісінде заманауи әдіс-тәсілдерін пайдалану негізінде білім сапасын арттыру» өзекті тақырыбы бойынша жұмыс істейді. Кафедра өзекті тақырыбына негіздей келе кафедрадағы 17 мұғалім де өз іс тәжірибесінде кездесетін кедергі, қиындықтарға қарай өзекті тақырыптар алып, зерттеуде. Бастауыш әдістемелік кафедрасы мұғалімдерінің өз іс-тәжірибесінде пайдаланатын технологияларын саралап қарасақ:

Технологиялар атаулары	сын тұрғысынан ойлау технологиясымен	ойын технологиясы мен	сабақта 7 модульді ықпалдастыра пайдалану	дамыта оқу технологиясы-мен	деңгейлеп оқыту технологиясы мен
Пайыздық көрсеткіші	12%	42%	12%	18%	6%

Кесте 1. Инновациялық технологияларды пайдалану көрсеткіші

Бастауыш әдістемелік кафедрасының мұғалімдері өздері сабақ беретін сыныптарда бақылап және шешуді қажет ететін

диаграммада көрсетілген мәселелерді зерттеумен айналысады.

Әр мұғалім өзінің өзекті тақырыбына мақсат қойып, жоспар жасау барысында, бастауыш сынып оқушыларының білім сапасын арттыруда, әр мәселені шешуде пайдаланатын әдіс-тәсілдерінің маңызы зор екенін түсінді. Сондықтан да кафедраның әдістемелік отырыстарында өз тақырыбы бойынша не үйреніп, не білді және оны қалай іске асырып жатқандығы туралы өз іс-тәжірибелерімен бөлісіп отырады. Оқытудағы әдіс-тәсілдерді бастауыш әдістемелік кафедрасы шығармашылық күндерінде, жаңартылған бағдарлама бойынша курстан өткен мұғалімдер, деңгейлік курс бітірген мұғалімдер апталығында көрсетіп іс-тәжірибелерімен бөліседі. Бастауыш әдістемелік кафедрасында 8 деңгейлік курс бітірген мұғалімдер бар. Олар екі әріптестерінен шағын шығармашылық топ құрып отырыстарын өткізіп бір-біріне көмектеседі. Бастауыш әдістемелік кафедра мұғалімдері өздерінің озық сабақ жоспарларын, өзекті тақырып бойынша жеткен нәтижелерін баспа беттеріне жариялап, әр түрлі деңгейдегі сайыстарға өздері де, оқушыларын да қатыстырады. Соның нәтижесінде 2016-2017 оқу жылында дарынды оқушыларды дамытуда Бекишова К.А., Назарбаева Ж.Қ. «Мәнерлеп оқу», Карпаева Н.К., Назарбаева Ж.Қ. «Сапалы есеп шығару» бағдарламасын жасаса, Садықова К.С. «Мазмұндамалар жинағын», Дырымбаева К.А. «Қызықты грамматика» дидактикалық тапсырмалары жинағын жазып, қалалық оқу бөлімі КЭС-тан бекіп келді. Сондай-ақ Садықова К.С.,

Рахимжанова Д.М., Дырымбаева Г.Қ. республикалық КИО бастауыш сынып мұғалімдерінің олимпиадасына қатысты. Бекишова К.А. қалалық тамыз конференциясында «Оқушылардың функционалды сауаттылығын дамыту» тақырыбы бойынша мастер-класс өткізді. Дырымбаева Г.Қ. республикалық «Мұғалім портфолиосы» сайысынан II орын, Зәріп Ажар жас болса да өзінің тақырыбы бойынша қашықтық республикалық ғылыми конференцияға қатысып I-орын алды. Сонымен қатар бастауыш әдістемелік кафедрасының мұғалімдері өз білімдерін жетілдіруде халықаралық, республикалық семинарларға қатысты. Республикалық «45 минут» журналына Бекишова К.А., Садықова К.С. сабақ жоспарларын жариялады. Лицейіміздің «Өр Алтай» газетіне жаңартылған білім беру бағдарламасы бойынша Жаныбекова Г.Б., Жунусова Ә.Б. мақалаларын жариялады. Дарынды оқушылармен жүйелі жұмыс жасап жүрген әріптесіміз Дырымбаева Г.Қ. қала көлемінде семинар өткізіп, өзінің іс-тәжірибесімен бөлісті. Осындай өз ісіне жауапкершілікпен қарап, заман талабына сай инновациялық әдіс-тәсілдерді іс-тәжірибесіне енгізіп, әріптестерімен бөлісіп жүрген бастауыш әдістемелік кафедрасы мұғалімдерінің еліміздің ертеңі – жас ұрпақты тәрбиелеуде, бастауыш сынып оқушыларының білім сапасын арттыруда үлесі зор деп білемін.

Ұлттық тілді дамыту – жаһандық бәсекеге қабілеттіліктің бастауы

Сағиева Г.Қ.

қазақ тілі және әдебиеті пәні мұғалімі,
қазақ тілі және әдебиеті, тарих, өзін-өзі тану
әдістемелік кафедрасының жетекшісі
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В данной статье повествуется о работе учителей кафедры казахского языка и литературы, истории, по эффективному применению инновационных технологий для повышения интереса учащихся к дисциплине, развития индивидуальных способностей.

This articles considered the work of the Department of the Kazakh language and the application of innovative technologies to inculcate the interest of students.

Тәуелсіз елдің өскелең ұрпағына туған тілін, туған жерін, туған елін қастерлей білуді, оның тамыры тереңге кеткен тарихымен бірге жасасып келе жатқан сөз өнерінің құдіретін, адам өмірінің әр кезеңдерінен көрініс беретін салт-дәстүрлеріміздің сырын ұғына білуді шәкірт бойына сіңіртетін де тіл және тарих жанашырлары. Осындай бабалар мұратын, бабалар сенімінің ауыр жүгін арқалап, қазақ тілін ана тілі ретінде де, мемлекеттік тіл ретінде де зор қызығушылықпен оқытып, баланың жеке қабілеті мен әлеуметтік белсенділігінің дамуына жол ашып, өзінің бар білгенін тәрбиелеп отырған шәкіртіне беріп, шығармашылық тұлға қалыптастыруда еңбек етіп жүрген қазақ тілі және әдебиеті, тарих, өзін-өзі тану пәндері мұғалімдерінің еңбегі зор деп білеміз.

Осы тақырыпта жүйелі жұмыс жасай отырып, мақсаттарды жүзеге асыру үшін комиссиядағы әр мұғалім үнемі ізденімпаздық, қызығушылық танытып, ұйымдасып еңбек етуде. Әр түрлі олимпиада, сайыстарға оқушыларды дайындауда инновациялық технологияларды, барлық тиімді тәсілдерді пайдалана отырып жұмыс атқаруда. Өйткені білім сапасын көтеру, білім алушылардың кәсіби біліктілігін, ойлау мәдениетін қалыптастыру, жеке адамның ішкі әлемін, өзіндік түсінігін, тұлғалық дамуын қамтамасыз ету, оқытуда белгілі бір

нәтижеге жету мақсатында оқу үрдісінде инновациялық тәсілдер мен жаңа технологияларды қолдану – ұстаздарымыздың алдыға қойған міндеттерінің бірі. Осы орайда кафедраның жалпы ұйымдастыру бағытындағы негізгі міндеті – әрбір пәннің сапалы және тиімді оқытылуы. Бұл мәселелерде олардың дәстүрлі көзқарастармен байланыстылығы және жаңаша оқыту жолдарымен іске асырылуы, өзара сабақтастығы үнемі назарда болады. Осы тұрғыда ұжым оқулықтар, оқу құралдары, дидактикалық материалдарды, сөздіктерді орынды қолданумен қатар, әр сабақта оқытудың жаңа әдіс-тәсілдерін, оқытудың жаңа технологияларын ұтымды қолданады. Биылғы 2016-2017 оқу жылында білікті ұстаздарымыз іс-тәжірибе тарату мақсатында сан жылғы еңбектерінің жинағы болып есептелетін әдістемелік оқу құралдарын жарыққа шығарды. «Оқушылардың функционалдық сауаттылығын арттыру мақсатында жүргізілетін тіл дамыту жұмыстары» әдістемелік құралы (авторы Шуленова Қ.Б.), «Кім жылдам» 5-8 сыныптарға арналған әдістемелік құрал (авторы Хасенова Л.Н., Сағиева Г.Қ.), «Танымдық лексикология таңғажайыбы» әдістемелік құралы (авторы Хасенова Л.Н., Масалова Ш.А.) жарық көрді. Бұл басылымдар оқушылардың логикалық ойлау деңгейін, оқу сауаттылығын дамытуда

таптырмас құрал болып есептелінеді. Қазіргі кезеңде осы әдістемелік құралдар лицей мұғалімдерінің арасында кеңінен қолданылуда. Сондай-ақ тарих пәні мұғалімдері Шәріпханов Т., Бақытжанұлы Қ, 6-сыныптарға арналған Қазақстан тарихы пәнінен жұмыс дәптерін жасап, қалалық сараптау бөліміне ұсынғалы отыр.

Әрбір жұмыс түрі оқушының дарынын ашып, шығармашылығын шыңдайды десек, сондай жұмыстардың легі әдістемелік комиссияда өзіндік бет-бедерімен, бағыт-бағдарымен тың өзгерістерге бой ұрып, өркен жаюда. Пән мұғалімдері Л.Н.Хасенова, Қ.Б.Шуленова, Ш.Ә.Масалова, Г.Қ.Сағиева, С.С.Мейрамбаева, М.К.Капезова әр оқушының қабілетін айқындап қана қоймай, дарынын ұштауда іскерлікпен еңбек етуде. Атап айтқанда, қалалық, облыстық пән олимпиадалары мен ғылыми сайыстарға жүйелі дайындықтың нәтижесінде оқушыларымыз жүлделі I, II, III орындарды иеленуде. «Ақ бота», «Айналайын» сынды облыстық, республикалық олимпиадалардан алған оқушыларымыздың жүлделі орындарын ерекше айтуға болады.

Сонымен қатар, көркемсөз оқуға баулу көркем шығарманы оқудан басталады десек, ұстаздарымыз оқушыларды көркем мәтіннің

оқу түрлеріне дағдыландыруда ерекше ауыз толтырып айтарлықтай жұмыс атқаруда. Үш жыл қатарынан біздің көркем сөз оқу шеберлері атанған оқушыларымыз Алматы, Астана қалаларында өткен «Нұрлы жастар», «Сырым бар жүрегімде» атты республикалық көркемсөз оқу сайыстарына қатысып, жүлделі орындарға ие болды. Атап айтар болсақ, 2016-2017 оқу жылының өзінде «Нұрлы жастар» республикалық сайыстан 10 оқушы, «Сырым бар жүрегімде» атты республикалық сайыста 8 оқушы Бас жүлде, I, II, III орындарды иеленіп лауреат атанып қайтты.

Қазіргі кезде қиыннан қиыстыра, төтеден төге сөйлейтін тапқыр да ақылды, бейнелі де бедерлі, аталы да баталы, нақыл, көркемсөзді келістіре айту – кез келген жанның бойынан табыла бермейтін қасиет екені анық. Ол үшін түрлі пікірталас клубтарының сайыстарын көріп, тәжірибе жинаудың маңызы зор. Осыған орай, лицейімізде «Дебат» клубы нәтижелі жұмыс жасауда. 8-10 сыныптар аралығында тарих пәні мұғалімі Бақытжанұлы Қуаныштың бастамасымен құрылған «Өр Алтай» атауымен жұмыс жасап жатқан пікірталас клубы қалалық сайыстардан тек «Бас жүлдені» қанжығалап қайтуда.

Қазақ тілі, тарих пәні бойынша 2016-2017 оқу жылындағы жетістіктер

р/с	Сайыс атауы	Дәрежесі	Нәтижесі
1.	“Ақбота”	Облыстық	23 – II орын, 58 – III орын
2.	“Полиглот”	Облыстық	II орын
3.	ҒПК	Қалалық	III орын
4.	“Жастар жаққан жұлдыз”	Республикалық	1 орын – 6, 2 орын – 5, 3 орын – 2
5.	«Сырым бар жүрегімде»	Республикалық	Бас жүлде– 1, 1 орын – 5, 2 орын – 3
6.	Қайрат оқулары	Қалалық	Гран-при (Аманжолов Ақтілек)
7.	Тәуелсіз өткен тарихым жыр мұшайра	Қалалық	II орын (Чүкірханқызы Е.)
8.	Абай оқулары	III орын	Команда 8-10 сыныптар
9.	Қалалық олимпиада		II орын Бейбіт Ботагөз III орын Смағұлова С.
10.	Пәндік олимпиада	II, III орын	Қахарманова М. Чүкірханқызы Е.

11.	Елім деп жырласын, қалалық айтыс	II орын	Қабдылманапов Досжан
12.	«Өр Алтай» дебат клубы	Бас жүлде	8-10 сынып оқушылары
13.	Ойкөкпар	I орын-5	8 сынып оқушылары
14.	КИО олимпиада	I орын-5, II орын-3	5-10 сынып оқушылары

Қазіргі кездегі шапшаң жүріп жатқан жаһандану үрдісі әлемдік бәсекелестікті күшейте түсуде. Елбасы Н.Ә.Назарбаев «Қазақстанның әлемдегі бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы» атты жолдауында «Білім беру реформасы – Қазақстанның бәсекеге нақтылы қабілеттілігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін аса маңызды ойын еркін жеткізе білу құралдарының бірі» деп атап көрсетті. Біздіңше, коммуникативті функционалды бағытта болуға тиіс. Сондықтан тілдің коммуникативті механизмін ашу қажет. Яғни, оның сөйлеу процесіндегі, сөйлем құрудағы, мәтін бойынша әңгіме құрастырудағы рөлі амал-құралдар арқылы меңгертіледі. Әсіресе, оқушылардың тіл байлықтарын, сөздік қорларын дамыту, ойларын еркін жеткізу, ой толғау жаза білу, оқу сауаттылығын арттыруда мәтінмен жұмыс жасай білу қазіргі кезеңде өте маңызды болып отыр. Сондықтан ұстаздарымыз осы мәселені шешу жолдарының бірі – әр түрлі әдіс-тәсілдерді тиімді қолдана отырып, жаңа технологияларды енгізу деп біледі.

Қазір технологиялардың түрлері өте көп. Соның ішінде Блум технологиясы бойынша оқыту – оқушының ойын еркін жеткізе білу, ойлау, талдау, салыстыру, сипаттау жұмыстары бойынша ауадай қажет. Соған байланысты 2015-2016 оқу жылында Блум технологиясы бойынша 2 ұстаз Абдрахманова А.Е., Сағиева Г.Қ. білім жетілдіру курсынан біліктілігін арттырып келсе, Хасенова Л.Н. «Қазақ тілі сабағында оқу сауаттылығы бойынша жұмыс атақару» тақырыбында білімін жетілдірді. Мектеп оқушыларының функционалды

сауаттылығын дамытудың отандық және халықаралық практикасын зерделеу, функционалды сауаттылықты дамыту бойынша шаралар жүйесін іске асырудың тетіктерін анықтау, білім мазмұнын жаңғыртуды қамтамасыз ету мақсатында оқу сауаттылығы бойынша ұстаз Қ.Б. Шуленова оқып, білімін жетілдіріп келді. Осы жаңа технологияны енгізу мақсатында жас мамандарға бірнеше рет шеберлік сағаты, коучингтер өткізілген еді.

Қазіргі кезеңде тіл мамандарының алдыға қойған мақсаты әр оқушы өз білім деңгейін, мүмкіндігін, іскерлігін біліп қана қоймай, оны дамыту, өз бетімен ізденіс дағдыларын, іскерлік қабілетін жетілдіретін шығармашылық тұлға қалыптастыру десек, талантты, дарынды оқушыларды тәрбиелеуде үйірме жұмыстарының маңызы зор деп білеміз. «Жас тілшілер», «Ақ қауырсын», «Жас талант», «Өр Алтай» үйірмелерді жүйелі түрде жүргізе отырып, таланттылар өздерінің қабілеті мен икемділігін одан әрі бекіте түседі, әлсіздер оқуға ниет білдіріп, сенімсіздіктен арылады, оқушылардың сахнаға шығуға деген ынтасы артады.

Қорыта айтқанда, ұлттық тіліміздің ұлылығын ұлықтап, тарихтың қойнауына саяхат жасата білген ұстаздарымыздың қазіргі кезеңде көтерер жүгі ауыр болып отыр. «Терең білім – тәуелсіздігіміздің тірегі, ақыл-ой азаттығымыздың алдаспаны», – деп Елбасымыз Н.А. Назарбаев айтқандай, терең де сапалы білім бере отырып, ұстаздарымыз нағыз ұлтжанды ұрпақ тәрбиелеп, Тәуелсіздіктің тұғырын биік ұстауға ықпалын тигізе берері сөзсіз.

Білім беру үрдісіне жаңа технологияларды белсенді енгізу

Молдашев Ш.М.

Технология пәні мұғалімі,
дамыту пәндер кафедрасының жетекшісі
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В статье рассмотрены пути и способы разностороннего развития и обновления содержания образования организаций среднего общего образования путем внедрения информационно-коммуникационных технологий.

The article considers ways and means of updating the content of General secondary education and versatile development of Organizaci education through the application of information and communication technologies.

Жаңа технология – сапалы білім кепілі. Қазақстан Республикасының Білім туралы Заңында: «Білім беру жүйесінің басты міндет – ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау; оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді акпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» – деп білім беру жүйесін одан әрі дамыту міндеттерін көздейді. Бұл міндеттерді шешу үшін, әрбір білім беру мекемедегі ұжымының, әрбір мұғалімнің күнделікті ізденісі арқылы, барлық жаңалықтар мен қайта құру, өзгерістерге батыл жол ашарлық жаңа практикаға, жаңа қарым-қатынасқа өту қажеттігі туындайды. Осы жайттарды ескере отырып қазіргідей жаһандану дәуірінде сабақ үдерісінде жаңа инновациялық технологияларды қолдана отырып сабақ өткізу оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырады.

Қазіргі таңда үздіксіз білім беру жүйесінде білім беруді дамыту, дүниежүзілік білім беру кеңістігіне кіру мақсатында елімізде білім берудің жаңа жүйесі құрылып жатыр. Білім беруді дамыту негізінде жалпы оқыту үрдісіне жүктеліп отырған жаңаша

талап, міндеттер жоғарғы оқу орны оқытушыларына да қойылуда. Сондықтан оқытушы іс-әрекетін жаңа талап тұрғысынан ұйымдастыру – бүгінгі күннің өзекті мәселесі. Бүгінгі таңда жас ұрпаққа пәнді тиімді ұғындырудың бірі – жаңа технология негіздері болып табылады. Сонымен бірге өскелең ұрпақтың ақпарат құралдарымен жұмыстана білуіне назар аударған жөн. Оқушы қызметін активтендіру негізінде педагогикалық технологияларының бірі – деңгейлік саралау технологиясының элементін қолдану. Оқытуда мультимедиялық құралдарды пайдалану тиімділігі орасан зор. Сондықтан мүмкіндігіме қарай сабақта ақпараттық құралдар мен электронды оқулықты жиі қолданамын.

Ақпараттық технологиялардың ішіндегі мультимедиялық құралдарды сабақ кезеңдерінде пайдаланудың тиімді тұстарын атап көрсетсек, олар:

- Оқушының пәнге деген жеке қызығушылығын оятады;
- Тынымдық қабілетін қалыптастырады;
- Этнопедагогикалық тәрбие береді;
- Оқушыны шығармашылық жұмысқа баулиды;
- Оқытушының уақытын үнемдейді;
- Оқулықтан тыс, қосымша мәліметтер береді;

Бұл технологияның бір ерекшелігі сабақтың негізгі кезеңдерінің бәрінде оқушыларға шығармашылық жұмысты ұсынуға болады. Оқушының белсенділігін, оның ойлау, есте сақтау, елестету, қабылдау қабілеттерін, жадысы мен зейінін дамытып, қызығушылығын арттырады. Сабақ формаларының өзгеріп отыруы, әсіресе топтық формалар оқушылар арасында қарым-қатынастың нығаюына ықпалын тигізеді. Оқушының тапсырманы өзінің орындау мүмкіндігіне қарай тандап алуға еріктілігі, оның өз күшін, шама-шарқын бағалай білуге, өзін қауіпсіз сезінуіне, қиындыққа дайын болуға және оны жеңуге тырысуына жетелейді.

Ойын – оқу үрдісіндегі оқытудың әрі формасы, әрі әдісі ретінде дербес дидактикалық категория. Сонымен бірге ойынды мұғалім мен оқушылардың бірлескен оқу әрекетінің өзара байланысты технологиясы ретінде қолдануға болады, технология, дене шынықтыру сабақтарында ойын формаларын еңгізу барысында интерактивті тақтаны да қолданудың маңызы өте зор. Ойынның мақсаты – бағдарламада алған білімдерін қалыптастыру, тиянақтау, пысықтау. Міндеті – баланың қызығушылығын ояту, белсенділігін арттыру. Дидактикалық ойындар – балалардың білімдерін арттырудың құралы. Сабақта ойындарды қолданудың түрлі жолдары бар. Дидактикалық ойындар арнайы мақсатты көздейді және нақты міндетті шешеді. Ойын сабақтың басында өткен сабақты еске түсіреді. Сабақтың ортасында – көңіл-күйін сергітеді, ерік-жігерін дамытады, сабаққа ынтасын арттырады.

Оқушыларға білім беруде жаңашыл технологияларын қолдану инновациялық бағытта жұмыс жасау заман ағымына сай талап етеді. Оқу үрдісінде осындай жаңарған озық тәжірибелерді белсенді пайдалану және қолдану кейінгі жылдары айтарлықтай оң тәжірибе беріп отыр. Бүгінде қоғамның жеке тұлғалы, дамыған адамын тәрбиелейтін маманға өзінің үздіксіз шығармашылық ізденуі, оқытуда жаңа педагогикалық технологиялар мен инновациялық әдіс-тәсілдерді меңгеруі, кәсіби құзырлығының жоғары деңгейде болуы қажет. Қазіргі кезде белгілі бір білім көлемімен қамтамасыз ету жеткіліксіз. Оқушыны білім алуға, оқуға, үйретуге көп мән берілуі тиіс. Оқушыларды

кәсіптік білім алуымен қатар шешендік шеберлігі мен баяндау жүйелілігі қалыптасқан, өз пікірін ашық білдіретін саналы ұрпақ етіп тәрбиелеу керек.

Қазіргі заманда білім саласының сапалы білім беру жолдарына көбірек көңіл аударылуда. Бұл болашағымыздың жоғары дәрежеге жетудің ықпалы болып отыр. Білім сапасын арттыруда кафедраның алдына қойылатын мақсаты: оқу үрдісінде озық педагогикалық технологияларды жүйелі түрде пайдаланып, оқушылардың шығармашылық ойлауына ғылыми көз-қарасы мен белсенділігін қалыптастыру, өз бетінше білім алу дағдыларын дамыта отырып білім сапасын арттыру болып табылады. Аталған мақсатты шешуде мынадай міндеттерді қарастырады: жеке тұлға өз бетінше жұмыс жасауға жағдай жасау, оқушыны бастауыш сыныптан алған қоры арқылы күрделі ғылым салаларын оқып үйренуге жетелеу, логикалық жаттығулар арқылы ойлау жүйесін дамыту, жеке тұлғаны жоғары талап деңгейіне көтеру, өз бетінше білім алу дағдыларын дамыту үшін қолданылатын тиімді тәсілдерді тәжірибеге енгізу, жаңа инновациялық технологияларды белсенді қолдану, критериалдық бағалауды іс-әрекетте енгізуді жүзеге асыру, жергілікті және республикалық баспа беттерінде, ФПК-да, семинарларда іс-тәжірибелермен бөлісу.

Лицейде технология, музыка, дене шынықтыру пәндері бойынша 97% білім сапасын көрсетуде. Кафедра іс-әрекетінің негізгі бағыты: өзекті тақырыпқа сәйкес ғылыми-әдістемелік әдебиеттерді оқу, талдау, жинақтау. Жаңа педагогикалық технологиялардың элементтерін сабақта тиімді қолдану барысындағы өзіндік білім деңгейін көтеру, ғылыми жетекшілік жұмыс, озық іс-тәжірибелерді оқып-үйрену,

«БЖС» технологиясы бойынша 3 мұғалім наурыз айында курстан өтуі жоспарлануда.

Күтілетін нәтиже:

- жаңа материалды өз беттерінше игеру;
- шығармашылық тұрғыда ойлау, талдау, қорытынды жасау;
- өз ойларын басқа оқушыларға толықтай жеткізу;
- мәселе қою;
- ұйымдастыру, басқару іскерлігін жүзеге асыру;
- өзін-өзі тексеру, бағалау;

Дене тәрбиесі сабағында жаңа инновациялық технологиялардың тиімділігі жоғары. Білім – қоғамды тұрақтандыратын, рухани мұраны сақтайтын, ұрпақты ұрпаққа сабақтастыратын құрал.

Дене шынықтыру пәнінің басқа пәндерге қарағанда көптеген ерекшеліктері бар. Мұнда негізінен оқушының қабілеті, бейімділігі баса назарда болуы керек. Дегенмен де оқушыларды бейімдеу, қабілетін дамыту, спортқа деген қызығушылығын арттыру жақсы ұйымдастырылған сабаққа байланысты.

Білім сапасын арттыруда лицей мұғалімдері жаңа педагогикалық технологияларды қолдану арқылы оқушылардың функционалдық сауаттылықтарын қалыптастыруда жыл

сайын шығармашылық күндерді өткізеді.

Қорыта келе, әр мұғалім білім сапасын арттыруда жаңа заманауи технологияларды ғана меңгеріп қоймай, әр оқушыны жеке тұлға деп танып, дарындылығын арттыруға жұмыс жасауда.

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан – 2030» атты Қазақстан халқына Жолдауы. Астана. 1997.
2. Қазақстан Республикасының Білім туралы заңы. Астана. Ақорда. 2007ж. 27 шілде. №319
3. Жанпейісова М.М. Модульдік оқыту технологиясы оқушыны дамыту құралы ретінде // Алматы, 2006. 4,5 бет.
4. Қазақ ұлттық энциклопедиясы, Алматы // -241б.
5. Кәсіби даму мектебі // Алматы, 2007, 93-97б.
6. Құдайбергенова К.С. Инновациялық тәжірибе орталығы – педагогикалық технология көзі. Алматы // 2001. -75б.
7. Білімдегі жаңалықтар // 2007. №4 26-28б.

Тәрбие үрдісінде инновациялық технологияларды қолданудың тиімділігі

Масалова Ш.А.

Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейі» КММ

В данной статье показана значимость инновационных технологий в организации воспитательного процесса на научной основе, эффективность использования современных технологий для повышения творческих способностей учащихся, их всестороннего развития, рассказывается о различных мероприятиях, проводимых в лицее.

This article shows the importance of innovative technologies in the upbringing process, for the development of creative abilities, the use of technologies for the diversified development of students, and is aware of the various activities held in our lyceum.

Инновациялық үрдістің негізі – жаңалықтарды қалыптастырып жүзеге асырудың біртұтас қызметі. Инновация білім және тәрбие деңгейінің көтерілуіне жағдай туғызады. Оқушылардың шығармашылық ойлауына, ізденуіне, оларды қызықтыра алуда, тәрбие үрдісін ғылыми негізде ұйымдастыруда инновациялық технологиялардың маңызы зор болмақ. Бала – ата-баба аманаты. Ендеше қазақтың қара баласының болашағы ұстаздар мен ата-аналарды толғандыратыны айдан анық. Жасөспірімдердің білімі қалыпты болып, тәрбиесі жеткіліксіз болуының қоғамға тигізер кесірі мол. Қоғам өркендеп, заман көркейгенмен жаны азған, тілден, діннен безген, арбау мен алдау, кісі өлтіру мен ұрлық, әділетсіздік пен қайырымсыздық сияқты келеңсіз жағдайлардың кездесуі – ата-ана, мектеп, жұртшылық тарапынан тәрбиенің кеміс түсіп жатқанының айғағы. Сондықтан қазіргі таңда мектептің алдында тұрған өзекті мәселелердің бірі – білім берумен қатар тәрбие жүйесін жетілдіру. Жалпы білімді ізгілендіруде тәрбие беру жолдары қандай? Оны қалай жетілдіруге болады?

«Бала жүрегі – кішкентай күйсандық. Ол күйсандық кілтін тапсаң ғана ашылады. Мұғалімнің қолында әркез сол кілт жүруі

керек. Осыған орай, қазіргі заманауи технологиялардың тиімдісін ала біліп, қажеттілікке жаратып, білім мен ғылымды өз дәрежесінде меңгертуді басты жолға қоя отырып, тәрбие жұмысын жүргізудеміз. Бүгінгі күн жаңашылдықты талап етуде. Лицейдегі 40 сынып жетекшісі төмендегідей заманауи технологияларды қолдана отырып, жұмыс жүргізуде.

Барлық сынып жетекші саны	Ойын технологиясы	И.П.Ивановтың ұжымдық шығармашылық іс технологиясы
40	19	21

Тәрбиенің негізгі мақсаты – жеке тұлғаны дамытудағы толыққанды, парасатты, дені сау, ұлттық сана сезімі оянған, рухани ойлау дәрежесі биік, мәдениетті, ар-ожданы мол, еңбекқор, іскер азаматтың бейнесін қалыптастыру.

Оқушыларға бірыңғай талап қойып, жауапкершіліктерін арттыру үшін 1999 жылы мектеп оқушыларына бірыңғай киім үлгісі және ұлдар мен қыздардың Кодексі қабылданды. 2000 жылы қала әкімшілігінің шешімімен мектепке лицей мәртебесі берілді. 2008 жылы оқушылардың бірыңғай мектеп формасына қосымша ерекше мектептің атын көрсете отырып, оқушыларға және мұғалімдерге арналған Төсбелгі қабылданды. Әрбір оқушыны патриоттық тәрбиеге, ұлтжандылыққа, болашақта Отанына, халқына адал қызмет атқарып, мемлекетіміздің көркеюіне, дамуына үлес қосып, алдыңғы қатарлы мемлекеттердің қатарына қосылуына, жақсы азамат болуға, туған елін, білім мен тәрбие алып жүрген ордасын сыйлап, мақтаныш етуге, әрбір оқушының еңсесін көтеруге, нағыз азамат пен азаматша екенін көрсету мақсатында мектеп рәміздері: Таңба, Ту, Гимні қабылданды. Мыңдаған ата-аналармен тығыз байланыста болу үшін оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға қаламызда, мектепте болған іс-шараларды, мектептің жетістіктерін халыққа жеткізу үшін 2000 жылы қыркүйек айында «Өр Алтай» газеті шыға бастады. Бүгінгі жаңа дәуірдің күн тәртібінде тұрған өзекті мәселе – оқушылардың бойында ізгі қасиеттерді қалыптастыру. Ұлт болашағы жастардың жан-жақты сапалы тәрбиесінде болғандықтан, баланың өнегелі әке мен абыройлы анадан, зерделі де ақылды ата мен әжеден тәлім-тәрбие алып өсуі өте маңызды. Осы мақсатта мектебіміз ардагерлер кеңесінің төрағасы Әбдіхалықов Әлімхан ата бастаған «Әжелер», «Ақсақалдар алқасымен» тығыз байланысты жұмыс жүргізуде. «Тәрбие тұғыры – имандылықта» бағыты бойынша мектебімізде бірнеше жыл бұрын құрылған «Қыз Жібек» қыздар

ұйымы мен «Ұландар» ұлдар ұйымы клубының, «Жас Ұлан» мектеп комитетінің, «Жас полицияның көмекшілері» ұйымының ұйымдастыруымен әдептілік, имандылық, адамгершілік қасиеттерін бойына сіңіру мақсатында аталар мен әжелермен дөңгелек үстел, кездесулер, тәрбие сағаттары өткізіледі. Үлкенді сыйлау, әдептілік таныту, оқушылардың бір-біріне деген сыйластығын орнату мақсатында күнделікті таңертең мектепке келгенде амандасу (ер балалар мен қыздардың өзіндік амандасу түрі бар) дәстүрі күннен-күнге жалғасын табуда. Сондай-ақ күні бойы көңілдері көтеріңкі жүру үшін, мектепке деген құштарлықтарын арттыру үшін «Күлімсіреу күндері» ұйымдастырылады. Оқушылар мен ата-аналар мектепке келгенде күлімдеп кіріп, бір-біріне деген тілектерін білдіріп жатады.

Атап айтсам, осы игі шаралар негізінде қыздар арасында ұйымдастырылған «Мінез-көңіл айнасы» тақырыбындағы сырласу кеші, қазақи тәлім-тәрбиені дарыту мақсатында өткізілген «Бұрымды қыз», «Наурыз аруы» сайысы, ата-аналармен бірлесе өткізілген «Бір сынып – бір отбасы», «Екі жұлдыз», «Таң қалмаңыз», «Арнадан алыстамаңыз», «Ұқсағым келеді», «Толағай» отбасылық спорттық сайысы сияқты шаралардың тағылымы зор болды. Әр іс-шараны жоспарлаудың алдында оқушылардан сауалнама алынады. Сауалнама нәтижесінде оқушылар қалаған шаралар жоспарланып, талқыланады, яғни оқушылардың ұсыныстарына, сұраныстарына көңіл бөлінеді. «Оқушының үні» ескеріледі. Жиындарда «Жас Ұлан» комитетінің мүшелері жіберілген кемшіліктерді талқылап, апталық жиындарда білім сапасы төмен сыныптардың мәселелері талқыланады.

«Қыздың көркі – шашы» дегендей, қыздарды инабаттылыққа, имандылыққа, биязылыққа тәрбиелеу, ұлттық тәрбиені дәріптеу мақсатында «Бұрымды қыз» байқауы өткізілді. Байқауға 38 қыз қатысты. Шаштары белдеріне түскен әрбір арудың жүріс- тұрысы, әдемі күлкісі, киген киімі, ұзын шашы лицейіміздегі әрбір қыз балаға әсер еткені сондай, осы байқау жалғасын тапса деген ұсыныстар көптеп түсуде.

Сыныптан тыс жұмыстардың күре тамыры – үйірме жұмыстары. Оқушылардың бос уақыттарын тиімді ұйымдастыруда мектепте 16 спорттық және өнер үйірмелері жұмыс жасайды. Жалпы қалалық және мектепшілік үйірмелерге оқушылардың 72% қатысады. Спорт болсын, өнер болсын оқушыларымыз облыстық, республикалық, халықаралық деңгейдегі сайыстардың жеңімпаздары.

Оқушылардың өнер үйірмелеріне қатысу сапасы

№	Оқу жылы	Шығармашылық секция	Пайызы
1	2013-2014	286	30%
2	2014-2015	430	45%
3	2015-2016	490	51%
4	2016-2017	790	72%

Денсаулықты сақтау, қоршаған ортаны таза ұстап, мектеп ауласын көгалдандыру мақсатында жыл сайын мектеп ауласына көптеген ағаштар, алуан түрлі гүлдер егіліп, әдемі мүсіндер қойылады. Бұл жұмыстар біздің оқушыларымыздың шығармашылық қабілеттерін арттырып, еңбекке баулиды, әдемілікке, әсемділікке деген сүйіспеншіліктерін арттырады. Осындай жұмыстардың нәтижесінде мектебіміз бірнеше жылдар қатарынан қала, облыс көлемінде «Ғажайып бақ», «Ең үздік аула» байқауларынан Бас жүлде мен I орындарды иеленуде. Оқушылардың жауапкершілігін, шығармашылықтарын арттыру, еңбекке баулу мақсатында қыстыгүні мектеп ауласында «Қар қалашығы» жасалады. Бірнеше жыл қатарынан қала мектептері арасында I орынды иеленіп келеміз.

«Отанды қорғау – басты парызың» бағыты оқушылардың бойында патриоттық тәрбие беру мақсатында жүргізіледі. Ардагерлер ата-апаларымыздың ерлік

жолдарын жас ұрпақтың санасына сіндіру мақсатында, қарттар күнінде, т.б. мерекелерде құттықтап, «Қолғанат» тобының мүшелері үйлеріне барып, көмек беріп, жылы сөздерін айтып, арнайы сыйлықтарын тапсырып, әр сынып оқушылары өздері қамқорлыққа алған Ұлы Отан соғысы және тыл ардагерлері, Ауған соғысының ардагерлері үйлеріне барып, туған күндерімен құттықтап, халдерін біліп, көмек көрсетіп, көңілдерін көтеріп қайтады.

Үзіліс уақытында «Жұлдызды сәт» жобасы негізінде оқушылар өздерінің шығармашылық, интеллектуалдық қабілеттерін көрсетеді және оны дамытуға мүмкіндік алады. Патриоттық әндерді орындап, флеш-моб, шахмат, теннис ойындарын ұйымдастыру жолға қойылған.

Заманауи инновациялық әдістерді қолдану балалардың жан-жақты дамуына тигізер үлесі өте зор болмақ.

FROM EXPERIENCE

Muhametrahimova R.ZH

A teacher of english
Public institution lyceum 44 named
after Oralhan Bokey of akimat of
Ust-Kamenogorsk city

Мақалада ағылшын тілі кафедрасының жұмысына қысқаша шолу келтірілген. Автор дарынды балалармен жүргізлетін жұмыс тәжірибесімен, шет тілі сабағында қолданылатын замануи технологиялармен бөліседі, өздігінен білім алу мәселелеріне ерекше назар аударады.

В статье даётся краткий обзор работы кафедры учителей английского языка. Автор делится опытом работы с одаренными детьми, какие современные технологии используются учителями на уроках иностранного языка, уделяет внимание вопросу самообразования.

The main task of the modern school - a disclosure abilities of each student, education of the individual, ready-to-life high-technological, competitive world. Methodical department of teachers of English is consist of 8 teachers. All teachers with higher education. The methodological theme of our department: *"Improving of the quality of the knowledge through using of new approaches of teaching"*. The main objectives of the methodological work are as follows:

1. Improving the quality of learning through the using of innovative technologies.
2. Improving the teaching skills (the professional competence) of teachers of English.
3. To improve individual work with pupils, to pay special attention to gifted, talented students, to keep the attention of weaker students, use of research activities.
4. The establishment of a system of education, ensuring the needs of each student in accordance with the tendency, interests and capabilities.
5. Improvement of psychological support

interventions to prepare for examinations of the new format.

During the year, methodological meetings are conducted where we discuss:

1. Discussion and consideration of calendar – thematic planning of subjects and elective courses.
2. Conducting of subject weeks.
3. The system of work with gifted students: prepare and conduct a school tour of olympiads, participation in city olympiads, intellectual competitions and games.
4. Preparing of exam materials.
5. Preparing for examinations.
6. Analysis of interim assessment, the results of the quarter.
7. The discussion of regulatory documents.
8. Measures for the prevention of school failure and gaps in students' knowledge.
9. Evaluation criteria and dosage of homework in English
10. The application of advanced technologies in the classroom.
11. An analysis of attendances of lessons.

12. Report on self-education.

The main goal of teachers is to teach children to speak fluently in English, to write, and read correctly in English, so that each lesson brings not only knowledge but also the joy of learning that students believe in their abilities. Our teachers actively use in their work new educational technologies (forms, methods and means of education), which allow them to collaborate with students, to awake interest in the educational activity. In recent years, new innovation technologies are used more often in secondary schools. It's not just new means of technologies but also new forms and methods of teaching, a new approach to the process of learning. The main purpose of language teaching is focused on developing communicative culture of students, teaching in the practical mastery of English language. For the development of cognitive activity of students at English lessons we use the following innovative technologies: 1.

The concert

Special attention in the work of the teachers is paid for working with gifted, talented students. The teachers are conducted with students who are interested in English language. Our pupils take part in city, regional, republican, international Olympiads and marathons on the lines of "Daryn". They win the 1st, the 2nd, 3rd places. Only in 2015-2016 school-year: in regional Olympiads "Leader" 15 pupils won the 1st place, 20 ones won the 2nd place, 49 ones won the 3rd place. In republican intellectual game "Bulldog" 2 pupils won the 1st place, 28 ones won the 2nd place, 23 ones won the 3rd place. Here are few instructional strategies and activities which we use with gifted students:

1. Design lessons with Bloom's Taxonomy in mind.

Critical thinking 2. Projects method 3. Information and communication technologies. (ICT) 4. Portfolio technology 5. Working in groups.

Presentations on self-education subjects at the meetings serve the exchange of experience and increase of professional competence of our teachers. Teachers receive a good opportunity to exchange their knowledge and pedagogical experience that promotes expansion of their professional knowledge in their subject area, and improves their pedagogical skills. Traditional work of our methodical association is subject week. The aim of the subject week is to raise the interest of students to study English, to cause positive emotions, to enrich the vision and intelligence of students. The lessons are conducted with using of new educational technologies. During the subject week, traditionally pupils play games, take part in competitions, sing English songs in breaks.

Crossword puzzles

2. Ask intellectually stimulating questions.
3. Find mentors.
4. Organize cluster groups.

For executing the order of the ME of RK № 4-023/3371 dated 30.12. on the testing of English textbooks of publishing house "Cambridge" adapted for schools of RK. In 2012-2013 school-year an experiment of learning English language from the 1st grade is held in our lyceum. Teaching in the experimental classes is provided for the division of the class into three groups with occupancy of at least 8 students in the group. The division into three groups allows the teacher to work individually with each child. All teachers received the materials governing the testing of textbook: cover letter, teaching materials, forms of

accounting documents for testing, textbooks. Thus, teachers are able to prepare and conduct lessons on the technological level. The quality of knowledge of pupils of experimental classes in English shows 100%. Working 5 years on this experiment, we can see the effectiveness of the experimental area:

- Balanced approach to teaching communicative competence and grammar.
- A wide variety of tasks, different operating modes (pairs, group and frontal), project work.
- Reflects the best side of the

communicative approach.

Tutorial features increased attention to oral speech.

It is also observed professional growth of English teachers. In 2015 year teachers Muhametrahimova R.Zh, Tleukenova B.B compiled a methodological hand -book “New approaches of teaching” for English teachers. The dictionary for students of 1-7 classes was compiled by the team of English teachers. The teachers pass courses of improvement of qualification and summarize their experience in the city, region and Republic.

Working in groups

Анализ новой концепции преподавания предмета «самопознание» в формировании духовно – нравственных качеств учащихся
Куземко Л.П.

Учитель самопознания
 КГУ «Средняя школа №5»
 акимата города Усть-Каменогорска

Мақалада адами құндылықтар мен қасиеттерді, атап айтсақ шынайылықты, махаббатты, әділ жүріс-тұрысты, ішкі байсалдылық пен күш қолданбауды анықтауға бағытталған өзін-өзі тану пәнін оқытудың тұжырымдамасына мазмұн жаңарту тұрғысынан талдау жүргізілген.

The article analyzes the concept of teaching the subject of self-knowledge in terms of updating the content, which is aimed at determining human values and personality traits: truth, love, righteous behavior, inner peace, nonviolence.

В современном Казахстане идет становление новой системы образования, ориентированной на мировое образовательное пространство. Переход на обновление содержания образования предъявляет новые требования к работе в рамках компетентностного подхода, обеспечение педагогов здоровьесберегающими технологиями, формирование готовности работать в условиях возросшей индивидуализации образовательного процесса и т.д. Обновление структуры образования заключается в преодолении традиционного репродуктивного стиля обучения и переход к новой развивающей, конструктивной модели образования, обеспечивающей познавательную активность и самостоятельность мышления школьников. Этот процесс сопровождается существенными изменениями в педагогической теории и практике, в том числе и в процессе преподавания предмета «Самопознание», основанного на вечных нравственно-духовных ценностях.

На первом этапе содержание предмета самопознание обеспечивало интегральную

компетенцию человека быть полноценным субъектом жизнедеятельности в сложном современном мире. Данная компетенция складывалась не только из умения познавать мир предметов и людей, но и вносить свой собственный творческий вклад в общечеловеческую культуру, осознанно и самостоятельно ставить жизненные цели, в соответствии с нравственными ориентирами определять пути их достижения, целенаправленно и осознанно регулировать собственное поведение, нести всю полноту ответственности за окружающий мир, осуществлять нравственный выбор в сложных жизненных ситуациях, стремиться к максимальной самореализации, быть в гармонии с собой и с миром.

Данные задачи действительно обеспечивали поэтапное усвоение ценностей и формировали навыки жизнедеятельности, с опорой на которые было возможно говорить о духовности в старших классах. Так, например, человек рассматривался в контексте природного и социального аспектов бытия, проявления себя как индивида, личности, субъекта деятельности и т.д. Таким образом, формировался базовый

уровень потребностей, при прохождении которого обеспечивалось не только понимание, что есть «Я», мир, человек, общество, но и последовательный осознанный переход от потребностей в безопасности (защищенность, уверенность, стабильность) к эстетическим и духовным потребностям (любовь, радость, гармония, красота, личностный рост, развитие и т.д.).

Например, формирование умения общаться и заботиться позволяло ребенку оказывать заботу, поддержку и внимание другим. Сформированная потребность в уважении и внимании позволяла чувствовать себя нужным, значимым, а значит проявлять уважение к другим. На каждом уроке появлялась возможность осознать, понять, проанализировать и попробовать это на практике. К концу обучения появлялась потребность создавать вокруг себя атмосферу любви и согласия, творить красоту мира и отношений, совершать открытия.

Так, единство этих ракурсов обеспечивало гармоническое развитие, включающее самоопределение, самоактуализацию, самореализацию и самосовершенствование как высшей ступени развития Человека. А целенаправленный образовательный процесс был направлен на раскрытие каждым учеником своих природных способностей и творческого потенциала посредством создания своего внутреннего мира, осмысления своей неповторимой индивидуальности и ценности.

Н. А. Некрасов в своей книге «Материнская любовь» сказал: «Каждый человек может дать другому только то, что имеет сам» [5; с.18]. Поэтому наполняя каждого ученика такими духовными качествами, как уважение и забота о близких, доброжелательность и чуткость, любовь и добро к себе и окружающим, вооружая их навыками, как можно это сделать в окружающем мире, формируя общечеловеческие ценности, позволяющие познавать себя, других, мир и духовный опыт человечества, наделяя их важными качествами личности и компонентами

социального опыта - мы давали возможность подарить это другим людям.

С 2010-2011 года происходит обновление содержания предмета «Самопознание», которое нацелено на определение собственно общечеловеческих ценностей и качеств личности, которые им соответствуют [8; с.1]. Акценты расставлены на такие моральные нормы, как жить по совести, единство мысли, слова и дела, быть, а не казаться; любовь как энергия и есть основа жизни; бескорыстное служение; воспитание личным примером.

Отличие новой концепции в том, что в программе восстановлена целостность понятий «духовность и нравственность», а нравственные и моральные нормы рассматриваются как способ или инструмент [1; с.2]. Однако это создает определенные сложности в обучении. Так, например, без знания себя и своих мыслей и поступков, без умения видеть и находить духовные и нравственные качества в себе и других, отделять поступки, основанные на нравственности от безнравственных, без отсутствия навыка пользоваться этими качествами, ребенок первоклассник не может говорить о высших проявлениях духовной природы человека - абсолютных общечеловеческих ценностях, заложенных в основу новой концепции преподавания: истина, любовь, праведное поведение (долг), внутренний покой (мир), ненасилие [3; с.1]. Это создает определенные трудности на пути к достижению требований к уровню знаний учащихся.

Безусловно, формирование 5 ценностей в урочной деятельности происходит посредством методов, каждый из которых полноценно работает на достижение цели и задач урока в соответствии с выбранной ценностью. Так, этап позитивного настроения позволяет расслабиться физически и успокоить эмоции и ум, сконцентрировавшись на ценности. Обсуждение цитаты, иллюстрирующей ценность, побуждает детей к самостоятельному поиску и размышлению. Пение хором и прослушивание музыки позволяет ощутить радость, дух единства и побороть «эго» и комплексы

неполноценности. Рассказывание историй и их обсуждение помогает выразить своё отношение к событиям и героям, а также проанализировать собственное поведение. Творческая деятельность формирует или закрепляет полученные навыки через обсуждение типичных ситуаций из жизни, инсценировки, игры, кроссворды, иллюстрации, сочинение стихов и прозы, групповые рассказы и другое. Кроме того творческая работа, позволяет ребёнку выявлять свою индивидуальность, согласовывая при этом свои интересы и действия с действиями и интересами группы. Ребёнок учится делиться, сотрудничать, помогать, творить сообща, развивает своё воображение и творческие навыки, приобретает уверенность в себе и, самое главное, проживает конкретную ценность на практике, в действии. Особенно ценно то, что взрослые и дети объединяются для совместного, радостного творчества, будь то игры, сценки, рисование или другие виды деятельности. В этом состоит мастерство учителя – показать, как работают изучаемые ценности и обсуждаемые качества личности в процессе взаимодействия друг с другом.

Таким образом, в ходе уроков происходит расцвет человеческой личности, выявление лучшего и преодоление того негативного, что неизбежно присутствует в каждом человеке. А учителя должны стать «умелыми садовниками», заботливыми и мудрыми, направляющими, но и дающими достаточно пространства для проявления и раскрытия внутреннего потенциала детей.

Для того чтобы вступить во взаимодействие с ребенком, которое раскрыло бы ему ценность и смысл жизни, учителю самому необходимо познать себя, проявить свои лучшие качества, самосовершенствоваться. Кроме этого, каждый взрослый должен быть внимательным к тому, что поступает в нас из внешнего мира, облагораживать, возвышать, развивать эти образы и снабжать ими духовный мир детей.

Открыв свой внутренний мир и встав на путь осознанного развития, учащийся открывает сам все необходимое ему знания, и

внутренний голос совести станет его вечным духовным учителем.

В условиях, когда уровень общей культуры и нравственности общества снижается, а семья становится преимущественно источником удовлетворения первичных потребностей – предмет самопознания действительно является практически единственным инструментом для формирования духовных и нравственных качеств личности [2; с.2]. Поэтому важно обеспечить качественный уровень интеграции данного курса во все сферы жизни ребенка и, прежде всего, в образование и воспитание.

Именно через образование мы хотим возродить в нашем обществе духовно-нравственные ценности, чтобы каждый человек мог в полной мере реализовать заложенные в нем от рождения способности. Главное – не обучение предмету, а духовно-нравственное развитие личности. И здесь самым важным является становление достойной личности, обладающей хорошим характером, живущей согласно внутреннему голосу совести. В этом смысле приоритеты возрождения нравственности и духовности расходятся с общими концептуальными подходами в образовании: оценочная система, обязательное прохождение единого национального тестирования, другие регламентирующие нормы и правила... Конечно, если бы школа формировала убеждения, основанные на пяти общечеловеческих ценностях, и предметы соответствовали жизненному опыту и интересам детей, проблем было бы меньше.

Действующие противоречия создают перекося между усвоением духовно-нравственных норм и их применением в жизни, а деятельность учителя порой сводится к нулю. Спросите у проходивших людей: знаете ли вы, что, бросая обертку от конфеты мимо мусорного ведра, вы загрязняете улицу, город? Каждый ответит: «Знаю». Но почему же тогда на улицах и остановках города мусор и бумаги? Вот это и есть последствия этих противоречий между нормами и действиями, между «знаю» и «делаю», между «должен» и «хочу».

Влияние только одного предмета на то, чтобы человек раскрыл свои лучшие качества, свое высокое «Я» и оставался Человеком, конечно, недостаточно. Развитие духовности и нравственности – процесс комплексный, который не может начинаться и заканчиваться на уроке, поэтому для получения результатов очень важно каждому из нас интегрировать общечеловеческие ценности в свою жизнь, в свое сердце, мысли и действия. Очень важно чтобы каждая личность опиралась в своём развитии на общечеловеческие ценности. Только тогда она сможет во благо себе и обществу применить свои знания и умения. Ведь только того, кто применяет на практике, проявляет истину, правильное поведение, умиротворённость, любовь и ненасилие, можно по праву назвать образованным человеком, несущим в мир стабильность и гармонию. Поэтому, если мы хотим видеть будущее мира светлым, мы должны изменить существующую сегодня модель образования, сориентировав её на общечеловеческие ценности, гармонично развивая сердце, голову и руки.

Список литературы:

1. Анарбек Н.А. Ключевые моменты программы НДО «Самопознание»: новый этап.// Журнал «Открытая школа».- № 9 (150).- 2015.- С.17
2. Евдокименко О.М., Роль предмета «Самопознание» в формировании духовно-нравственной культуры личности [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2012/Psihologia/8_122870.doc.htm
3. Особенности организации учебного процесса по предмету «Самопознание» [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.bala-zan.kz>.
4. Матуханова В.П. Взгляд учителя-практика на процесс реализации обновления содержания образования в Республике Казахстан [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://zkoipk.kz/ru/2016-01-3003-1/2163-conf.html>
5. Некрасов А. – Материнская любовь.- Астрель, 2013.-256с.
6. Раченко О.И. Интегративные принципы предмета «Самопознание» как основа нравственно-духовного образования младших школьников [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.portalus.ru>.
7. Уроки добра и гуманизма 12.02.2011 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.kazpravda.kz>.

Национальный научно-практический, образовательный и оздоровительный центр «Бөбек» [Электронный ресурс].- Режим доступа: <http://bobek.kz/about>.

Занятие для девочек подростков «Будущее начинается сегодня!»

Воробьева В.С.

Педагог – психолог
КГКП «Центр поддержки семьи и детства»
акимата города Усть-Каменогорска

Бұл сабақ жасөспірім қыздардың кезінде жасаған таңдаулары қандай зардаптарға әкеп соғатындығын көруге мүмкіндік береді. Жасөспірімдерге таңдаған жолдарымен «жүріп өтуге» және бұл жолдардың қандай нәтижеге әкелетінін «көруге» болады. Шынайылықпен бетпе-бет келу қыздарда субъектілік ұстанымды қалыптастырады, өз қылықтарына жауапкершілікпен қарауға мүмкіндік береді. Сабақ 8-11 сыныпта оқитын жасөспірім қыздарға арналған.

This lesson allows teenage girls to see the consequences that their choice may one day lead to. Teenagers are given the opportunity to "go through" the chosen path and "see" to what results will lead them this or that road. The clash with reality, which they unfortunately do not think about, forms a subjective position, makes it possible for the girls to take responsibility for their actions. The lesson is designed for the category of teenage girls, pupils of grades 8-11.

Профилактика ранней беременности в современном мире является актуальным вопросом. Данное занятие позволяет девочкам-подросткам увидеть и ориентироваться в жизненных сценариях в зависимости от их выбора относительно начала ранних половых связей.

Цель: формирование сознательного отношения подростков к своему жизненному сценарию.

Задачи:

- показать последствия беременности в подростковом возрасте;
- формировать умение делать осознанный выбор.

Ожидаемые результаты:

- умение видеть и понимать последствия своих действий;
- умение нести ответственность за свои поступки;
- умение делать правильный выбор.

Форма проведения: занятие.

Целевая группа участников: девочки-подростки (8-11 класс)

Время проведения: 45 минут.

Оборудование: карточки с ситуациями, линия финиша.

План проведения:

1. Введение в тему
2. Основная часть – работа с карточками
3. Заключительная часть

Ход мероприятия:

1. Подготовительный этап:

1) *Оформление помещения:* подготовка свободного места для того, чтобы девочки смогли сделать 10 шагов.

2. Проведение мероприятия.

1. Введение в тему: Здравствуйте, девушки. Сегодня мы с вами обсудим тему, которая очень важна в нашей жизни: это взаимоотношения между мужчиной и женщиной. Стремление человека искать счастье, любить и быть любимым – это нормальная потребность. Однако иногда, слишком увлекаясь и уходя «с головой» во взаимоотношения, мы перестаем воспринимать действительность и оценивать свои поступки. В результате мы можем принять поспешное, необдуманное решение, о котором можем потом жалеть. Каждый исключительно

сам решает, когда стоит окунуться с головой в половые отношения. Конечно, выбор этот индивидуальный, но при этом довольно важно никогда не забывать, что все ранние половые связи достаточно часто становятся основной причиной развития множества далеко не самых лучших и приятных последствий. И вот этим юношам и девушкам придется самостоятельно справляться без посторонней помощи.

Давайте мы сегодня вместе попробуем пройти пути, которые нас ждут, если мы сделаем тот или иной выбор.

2. Основная часть: упражнение «Шаги в будущее».

Цель: активизировать ценностно-нравственные размышления девочек, связанные с выбором жизненного пути.

Инструкция: участникам в произвольном порядке выдаются (выбирают не глядя) листочки, на которых написаны ситуации:

1. Учишься успешно в школе, не думаешь о любви, нацелена на учебу;
2. Встречаешься с парнем, но не вступаешь с ним в близкие отношения;
3. Вступила в близкие отношения с парнем;
4. Беременна: решила оставить ребенка;
5. Беременна: решила сделать аборт.

Главное условие – не показывать друг другу ситуации. Представленных ситуаций может быть по 2, чтобы задействовать всех участников. Или вызвать участников по количеству ситуаций, а остальных задействовать в обсуждении.

Все девочки выстраиваются в одну линию напротив финиша (линия финиша: распечатанные слова: успешность, благополучие, состоятельность).

Ведущий задаёт вопрос, после которого каждая из них решает, двигаться ей вперед (если ответ на вопрос ДА), если ответ «возможно» или «не знаю» полшага вперед, оставаться на месте (если ответ на вопрос НЕТ).

Вопросы:

1. Ты можешь успешно закончить школу?
2. Ты можешь получить достойное образование и впоследствии найти хорошую работу?
3. Ты можешь ходить гулять с друзьями, посещать вечеринки и т.д. в любое время?
4. Ты можешь планировать свою жизнь, не завися ни от каких обстоятельств?
5. Ты можешь в будущем создать семью?
6. Это никак не влияет на твои отношения с родителями, друзьями и окружающими?
7. Безопасно ли это для твоего здоровья?

8. Испытываешь ли ты гордость от того, в каком ты положении?

9. Полезно ли для твоего будущего то, чем ты занимаешься?

10. Ты бы хотела, чтобы твои дети поступали бы также в этом возрасте?

По ходу ответов на вопросы каждая из девочек займет выбранную позицию от линии старта. По окончании ответов на вопросы девочки показывают свои карточки. Далее ведущий задает вопросы участникам, у которых одинаковые ситуации, для выяснения причин занятой ими позиции относительно старта, или же идет обсуждение со всей группой, которые остались незадействованные. Вопросы должны быть направлены на осознание и понимание участниками важности самостоятельного выбора и ответственности за него.

Обсуждение игры (комментарии о представленной картине участников):

- Какая ситуация была у тех, кто оказался впереди всех участников? Какая ситуация оставила вас позади всех?
- С чем связано ваше такое яркое продвижение вперед?
- С чем связано положение вашей позиции остальных участников?
- Почему вы оказались позади всех? Что тормозило ваши продвижения вперед?
- А что помогало вам двигаться вперед? (вопрос к участнику с аналогичной ситуацией, если она находится на другой позиции).

Заключительная часть:

Ведущий: Я думаю, каждая из вас сегодня наглядно увидела, тот путь, который вы пройдете, исходя из того или иного выбора.

Все, что мы совершаем в данный момент, невозможно переиграть в будущем. Думайте перед тем, как совершаете свои поступки, особенно такие, которые связаны с ответственностью, которая ляжет на Ваши плечи.

Нам бы хотелось, чтобы у каждого из вас после данного мероприятия появились определенные умозаключения, которые помогут Вам в Вашем светлом будущем.

Рефлексия: девочки получают карточки с незаконченными предложениями, которые они должны закончить и озвучить. В одной карточке – одно предложение:

- Я поняла...
- Меня удивило...
- Я почувствовала...
- Мне понравилось...
- Я задумалась...

Родительское собрание «Почему дети уходят из дома?»

Кельметр О.П.
Педагог — психолог

Шилова Е.В.
Педагог — психолог
КГКП «Центр поддержки семьи и
детства»
акимата города Усть-Каменогорска

Осы ата-аналар жиналысы жасөспірім мен балалар қаңғыбастығының негізгі себептерін талдау мақсатында және бұл сұраққа ата-аналардың түсінушілігі мен жауапкершілігін қалыптастыру үшін құрылды. Сабақ орта және жоғары сынып оқушыларының ата-аналарына арналған, сонымен қатар бастауыш мектептің, 4-сыныптардың ата-аналарына да қолдануға болады.

This parenting meeting was created to summarize the main causes of vagrancy of children and adolescents, as well as the formation of awareness and responsible attitude of parents to this issue. The lesson is designed for the parents' category of children of middle and senior school age, but can also be used in junior school, in 4-form.

Проблема детского бродяжничества является актуальной проблемой современного общества. Наш город в этом вопросе не стоит в стороне. Статистика показывает, что за 9 месяцев прошедшего года зафиксировано 87 случаев бродяжничества подростков и 795 случаев привлечения родителей за нахождение ребенка вне дома в ночное время суток (по данным УВД на октябрь 2016 года).

Многие родители, считающие, что у них образцовая семья, столкнувшись с фактом того, что ребенок ушел из дома, недоумевают: почему же он это сделал? Многие родители заблуждаются, думая, что в жизни ребенка есть только дом и школа. Родители внушают своим детям, что взрослый всегда прав, что слово родителя — закон, требующий беспрекословного подчинения.

Родители диктуют своим детям абсолютно все: что есть, куда ходить, как разговаривать, какие передачи смотреть, во что одеваться. Этот список можно продолжать до бесконечности. Рано или

поздно ребенок попытается выбраться из-под такой чрезмерной опеки. Самое страшное, что большинство родителей и в самом деле не понимают, почему проявление любви и заботы воспринимается ребенком так негативно. Они же хотят как лучше. Нельзя превращать родительскую любовь в тяжелую обузу для ребенка. Дети и подростки обладают очень тонкой психикой, поэтому подобное давление рано или поздно ее ломает. Дойдя до крайней точки, ребенок принимает решение уйти из дома, причем не важно «куда?», главное — «от кого?».

Цель: Профилактика бродяжничества.

Задачи:

1. Рассмотреть причины бродяжничества несовершеннолетних.
2. Дать рекомендации родителям, как вести себя в данной ситуации.

Ожидаемые результаты:

- Умение видеть проблемы в отношениях со своими детьми
- Умение слушать и понимать своего ребенка

- Принятие родителями ответственности за поступки ребенка

Форма проведения: родительское собрание.

Целевая группа участников: родители

Время проведения: 50-60 минут

Оборудование:

- ручки или карандаши, листы;
- при желании можно вынести основные положения собрания в виде презентации.

План проведения:

1. Введение в тему
2. Основная часть – работа с табличками и памятками.
3. Заключительная часть – психологическое упражнение.

Ход мероприятия:

1. Подготовительный этап (если не используется презентация, то не требуется).
2. Проведение мероприятия.

1. Введение в тему

Ведущий:

Здравствуйте, уважаемые родители! На нашей встрече мы сегодня поговорим о проблеме детского бродяжничества, причины, последствия и что можно сделать, чтобы избежать такой ситуации.

Данная тема выбрана не случайно. Статистика показывает, что за 9 месяцев 2015 года зафиксировано 87 случаев бродяжничества подростков и 795 случаев привлечения родителей за нахождение ребенка вне дома в ночное время суток в нашем городе. Стремление убежать из дома – это знак протеста, который чаще проявляется в среднем школьном возрасте (10–13 лет).

Вопрос родителям:

- Вы когда-нибудь задумывались: «Почему дети уходят из дома?». (Ответы родителей)

2. Основная часть – работа с табличками и памятками.

Ведущий:

Многие авторы современности выделяют два типа «детей улицы»:

1. Дети и подростки, которые вынужденно уходят на улицу, чтобы избежать физического и психологического насилия, заработать денег на пропитание.

2. Подростки, которых на улице привлекает общение со сверстниками, возможность быть принятым в группу и самоутвердиться; возможность получить свободу и испытать запретные удовольствия, нехватка общения в семье.

В любом случае есть только 2 причины ухода из дома: **либо ребенок от чего-то бежит, либо он чего-то ищет.**

Задание для родителей:

- Попробуйте подумать и представить себя на месте вашего ребенка. Что есть в вашей семье, отчего ребенок может бежать? И что он может искать вне дома, чего ему в семье не хватает? (родителям раздаются таблички для заполнения).

Дети бродяжки

Бегут	Ищут
-------	------

После работы с табличками желающие могут озвучить свои предположения. В данном случае организуется обсуждение. Если родители отказываются обсуждать проблемы своей семьи, то ведущий предлагает рассмотреть основные причины, которые выделяют специалисты.

Ведущий:

Давайте вместе рассмотрим, какие причины ухода детей из дома выделяют психологи:

1. Прежде всего, это ошибки в воспитании, недостаточное внимание родителей к потребностям и интересам ребёнка, его проблемам и переживаниям.

2. Дети убегают из дома из-за невыносимой домашней обстановки: постоянного физического, сексуального или эмоционального насилия, совершаемого над ними.

3. Побег из внешне благополучных семей могут быть связаны с неправильной родительской позицией относительно трудностей в учёбе: систематические упреки, ограничения, жестокие наказания в отношении ребёнка, имеющего неуспеваемость.

4. Одной из частых причин ухода ребёнка становится потребность во множестве новых и ярких впечатлений.

5. Отсутствие контроля со стороны

родителей.

6. Другие дети и подростки, встречаемые на улице, обнадеживают и служат примером.

7. Необходимость заработать себе на жизнь, постоянное недоедание также является одной из причин, «толкнувших» ребенка на улицу.

8. Подростки «на улице» ищут, прежде всего, общения и понимания.

Побудительными мотивами к уходу могут быть неудовлетворенные потребности ребенка или подростка:

1) любопытство, поиск новых впечатлений

2) переживание «драйва»

3) скука

4) влияние социальной группы (я – как мои друзья)

5) протест против родителей или опекунов

6) переживание острой потери (в любви, смерть близких, развод родителей)

7) замкнутый круг

Ведущий:

Предлагаю сейчас рассмотреть сигналы, говорящие о бродяжничестве, или скором побеге из дома.

Что может быть сигналом к бродяжничеству?

- посещает школу нерегулярно;

- не имеет увлечений и постоянных друзей;

- частая смена настроения, он легко возбудим, агрессивен, плаксив;

- в своих поступках непоследователен, лжив.

- не задумывается о будущем;

- закрывается в своей комнате, хочет быть один;

- сменились предпочтения в одежде.

- выходит за рамки приличия;

- не выполняет школьные требования;

- не хочет учиться.

(данный материал можно предложить родителям в виде памятки)

Каждый вариант обсуждается совместно с родителями, чтобы выяснить, в чем конкретно проявляется такое поведение.

Ведущий:

Как быть, если что-то из этого списка присутствует в поведении Вашего ребенка?

1. Самое главное, что вам необходимо дать своему ребенку — это ваше внимание.

2. Будьте терпеливы: внимательно выслушивайте его рассказы, задавайте уточняющие вопросы.

3. Помните: то, что кажется вам не очень важным, для вашего сына или дочери может оказаться самым волнующим событием за весь день!

4. Слушайте своего ребенка внимательно: тогда сможете понять, в чем ему нужна ваша помощь, о чем следует поговорить, что реально происходит с ребенком

5. Ребенку нужно внимание и мамы, и папы. Не забывайте выделять для него время, не обремененное домашними делами, просмотром телевизора или «общением» с компьютером.

6. Помните, что ребёнок больше всего нуждается в нашей любви тогда, когда он её меньше всего заслуживает (польский педагог, писатель Януш Корчак).

7. Если ребенок увидит ваш интерес к его делам и заботам, он обязательно почувствует вашу поддержку.

(данный материал можно предложить родителям в виде памятки)

Ведущий:

Найдите в своем арсенале слова любви и восхищения, адресованные вашему ребенку. Способствуйте повышению самооценки ребенка, чаще хвалите его, но так, чтобы он знал за что. Трудности ребёнка – это и ваши трудности. Справиться с затруднениями вместе легче и быстрее!

Есть ТРИДЦАТЬ способов сказать ребенку «Я тебя люблю».

Вопрос родителям: Как вы думаете, что это за способы?

1. Молодец! 2. Хорошо! 3. Удивительно! 4. Гораздо лучше, чем я ожидал. 5. Великолепно! 6. Прекрасно! 7. Грандиозно! 8. Незабываемо! 9. Именно этого мы давно ждали. 10. Это трогает меня до глубины души. 11. Как ты здорово сказал - просто и ясно. 12. Остроумно. 13. Экстра-класс. 14. Талантливо. 15. Ты сегодня много сделал. 16. Отлично! 17. Уже лучше. 18. Замечательно. 19. Поразительно. 20. Красота! 21. Как в сказке. 22. Очень ясно. 23. Ярко, образно. 24. Прекрасное начало. 25. Ты на верном пути. 26. Ты отлично в этом разобрался! 27. Ты ловко это делаешь. 28. Это как раз то, что нужно. 29. Ух!!! 30. Поздравляю!

Ведущий: Как же быть, если ребенок все-

таки сбежал из дома? Какие шаги нужно сделать?

1 шаг. Первым делом «прокрутите» в памяти все, что говорил вам ваш ребенок в последние дни недели. Возможно, вы что-то упустили или проигнорировали.

2 шаг. Прозвоните всех знакомых/друзей ребенка. Желательно поговорить с их родителями, чтобы они сообщили вам, если ваше дитя вдруг появится у них.

3 шаг. Проверьте одежду/вещи ребенка: ушел ли он «в чем есть» или «с чемоданами». Заодно, на всякий случай, проверьте свои «тайники» — все ли деньги/ценности на месте.

4 шаг. Ребенок пропал вечером? Звоните классному руководителю, опрашивайте всех одноклассников ребенка. Возможно, кто-то знает о его планах на вечер или проблемах.

5 шаг. Ребенок не мог просто сбежать? Все вещи на месте? И проблем не было? И никто не знает — где он? Звоните в скорую — не забирали ли с улицы ребенка такого-то возраста, в такой-то одежде. Сразу после этого звоните в полицию с теми же вопросами.

6 шаг. Результатов нет? Бегом в ваше районное отделение полиции с фотографией ребенка и его документами. Пишите заявление и подавайте в розыск

7 шаг. Не прекращайте поиска по друзьям, одноклассникам и знакомым ребенка — возможно, у кого-нибудь уже появилась информация о его местонахождении. При этом акцентируйте внимание на своих переживаниях — «я не сержусь, просто волнуюсь и жду, лишь бы живой был».

(данный материал можно предложить родителям в виде памятки)

К счастью, вы вернули ребенка в семью. Причину и повод вам придется искать и обдумывать очень серьезно всей семьей.

Что сделать, как себя вести, какие вопросы вы должны будете себе задать, чтобы это больше не повторилось?

1. Любовь к ребенку
2. Не напоминайте ему без конца о том, сколько вам пришлось пережить, пока его не было.
3. Не упрекайте затратами, ушедшими на его воспитание.
4. Не устраивайте неуправляемые скандалы.
5. Найдите в себе силы простить и

постарайтесь понять.

6. Вам нужны серьезный, спокойный разговор и чувство любви.

7. Взаимопонимание

8. Важно не только любить, важно понимать свое чадо. Ведь перед вами - человек. Сколько бы ему лет не было.

9. Доверие

10. Доверие просто необходимо вашему ребенку. Это выражение и любви, и уважения, и взаимопонимания одновременно. еще раз вместе...

11. Личный пример

Завершение разговора с ребенком должно быть оптимистичным. Решение должно быть озвучено и одинаково понятно: и вам, и ребенку. После разговора помните о том, что: любовь, взаимопонимание, уважение, доверие, личный ваш пример и ваша последовательность помогут наладить отношения с ребенком. Как бы ни складывались обстоятельства, родителям предстоит долгая и кропотливая работа на пути понимания своего ребенка, выстраивания новых отношений, прощения обид и принятия ответственности за происходящее. И первый шаг на пути к взаимопониманию - это разговор «по душам». Давайте ребенку возможность озвучивать его проблему, а не убегать от безысходности из дома.

(данный материал можно предложить родителям в виде памятки)

3. Заключительная часть – психологическое упражнение "Письмо".

Ведущий:

В завершении нашей встречи я предлагаю написать письмо своему ребенку. Напишите письмо своему самому любимому и близкому человеку. Напишите в письме все то, что не можете сказать, глядя в глаза. Расскажите ему о своих чувствах, которые вы испытываете.

* Кто хочет пересказать или зачитать свое письмо?

* С какими чувствами писали письма?

* Что делают обычно люди, когда им приходит письмо? Естественно, отвечают на него.

И Ваши дети обязательно ответят! Пусть каждое письмо сегодня дойдет до своего получателя.

Я благодарю всех за внимание, надеюсь, такая беда как бродяжничество никогда не коснется вашей семьи.

**Развитие субъектности
дошкольников
средством формирования
интереса к математике
на основе использования
игровых технологий**

Анчеева Г.В.

Воспитатель
КГУ «Общеобразовательная школа №30»
акимата города Усть-Каменогорска

Автор ойын технологияларын қолдану негізінде математикаға деген қызығушылықты қалыптастыру арқылы мектепалды жастағы балалардың субъектілігін дамыту моделін әзірлеп, сынақтан өткізген, қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін іріктеу және пайдалану әдістері бойынша жұмыс жасаған, диагностикалық құралға іріктеу жүргізген. Бұл материал қалыптасу кезеңіндегі жұмыс тәжірибесін егжей-тегжейлі талдауға негізделген, туындаған қиындықтарды жеңу жолдары көрсетілген.

The author created and practiced the model of the development of the subjectivity of preschool learners with the help of formation of interest to mathematics on the background of game technologies. The author thought of used methods for reaching the aim, made the choice of diagnostic tools. The material is based on the detailed analysis of the work on the formation stage. The author showed ways of

Известно, что многие дети испытывают затруднения при усвоении математических знаний. «Математика всегда остаётся для учеников работой», - утверждал почти полтора века назад Д.И. Писарев. С тех пор восприятие математики мало изменилось. Она продолжает оставаться наиболее трудоёмким учебным предметом в школе. Об этом говорят и родители, и учителя, и сами ученики. Одна из причин, возможно, наиболее серьезная, состоит в том, что дети быстро теряют интерес к математике. Чем можно объяснить это явление? Неадекватностью методов обучения интересам детей. Используемые в настоящее время методы обучения дошкольников реализуют далеко не все возможности, заложенные в математике. Решить это противоречие возможно путём внедрения новых, более эффективных методов и разнообразных форм обучения детей. Одной из таких форм является обучение детей с помощью специально созданных условий, правильно подобранного обучающего материала, игровых технологий и так далее.

Часто задумываюсь над такой проблемой: хочется ли ребёнку брать от педагога готовые

знания без усилий? И, как многие педагоги, отвечаю: “нет, не хочется”. Именно на таких занятиях нашим детям становится скучно и неинтересно. Ребята начинают отвлекаться, теряют интерес к учению. Вот почему на занятиях нужно вовлекать детей в учебную деятельность, чтобы ребёнок мог сам участвовать в добывании знаний, т.е. становился субъектом учебной деятельности.

В условиях, когда современное дошкольное образование тесно связано с новым статусом младшего школьника как субъекта учебной деятельности, возникает противоречие между новой позицией ученика как субъекта учения и привычной позицией педагога, для которого ребёнок остается объектом обучения.

Успешность обучения в школе во многом определяется не запасом представлений, приобретённых ребёнком в дошкольные годы, а уровнем развития умственных способностей, психических процессов, мыслительных операций (сравнения, обобщения, анализа, синтеза и др.), наличием у ребёнка опыта самостоятельного решения познавательных ситуаций проблемного

характера. Имеет значение личностно-ориентированный подход в процессе математического развития дошкольников, основанный на субъект-субъектном взаимодействии педагога и ребёнка. Эмоционально личностное развитие ребёнка, его благополучие и социальный статус в группе сверстников связаны с освоением позиции субъекта детской деятельности. Эта позиция проявляется в самостоятельности целеполагания и мотивации деятельности, нахождении путей и способов её осуществления, самоконтроле и самооценке, способности получить результат. Становление субъектной позиции ребёнка в деятельности, общении и познании обеспечивает развитие таких важнейших качеств, как активность, самостоятельность, творческое начало. Исходя из сказанного, процесс обучения математике надо организовывать так, чтобы проявилась собственная активность ребёнка, чтобы дети могли спорить, доказывать истину на основе рассуждений, умозаключений, свободно общаться друг с другом. Очевидно, что и сфера жизнедеятельности, и число субъектных действий детей старшего дошкольного возраста весьма ограничены. Для того, чтобы субъектность ребенка развивалась, необходимо участие взрослого – создание им таких условий, благодаря которым ребенок приобретает опыт субъектной деятельности.

Ребенок дошкольник учится главным образом в процессе игры. В исследованиях Л.С. Выготского, А.Н. Леонтьева, А.В. Запорожца, Д.Б. Эльконина игра определяется как ведущий вид деятельности, который возникает не путём спонтанного созревания, а формируется под влиянием социальных условий жизни и воспитания. В игре создаются благоприятные условия для формирования способностей производить действия в умственном плане. Начиная работу по данной теме, ознакомилась с существующими ныне методиками по ФЭМП. Это работы таких авторов, как: Леушина, Ерофеева, Гарднер, Столяр, Касаткина.

Естественно, все они отличаются как по

содержанию, так и по форме подачи материала, однако общее, что определяет все эти методики, то, что все вышеперечисленные авторы делают упор на игру как на средство, метод и форму организации учебно-воспитательной деятельности дошкольников.

Применение игровых технологий будут способствовать формированию мотивации к учебному труду, созданию ситуации успеха для каждого, приобретению новых знаний через удивление и любопытство. Они создадут условия, обеспечивающие доступность материала.

Актуальность рассматриваемой проблемы послужила основанием для определения темы исследования: «Развитие субъектности дошкольников посредством формирования интереса к математике на основе использования игровых технологий»

Цель: разработать и апробировать модель развития субъектности детей старшего дошкольного возраста посредством формирования интереса к математике на основе использования игровых технологий.

Объект исследования: инновационная деятельность воспитателя, направленная на процесс развития субъектности посредством развития интереса к математике у детей старшего дошкольного возраста.

Предмет исследования: возможности игровых технологий в развитии субъектности детей дошкольного возраста на занятиях математикой.

Задачи исследования: изучить, проанализировать и обобщить научно-методическую и психолого-педагогическую литературу по проблеме развития субъектности детей дошкольного возраста. Выявить методы, приёмы, средства обучения, способствующие развитию субъектности детей. Определить особенности реализации субъектного подхода применительно к дошкольникам (5-6 лет). Провести отбор диагностического инструментария по выявлению уровня сформированности математических компетенций и развития субъектности детей. Создать необходимые условия для самореализации личности ребёнка, развития

познавательного интереса к математике, умения практически применять приобретённые навыки.

Используемые методы исследования.

Теоретические: теоретико-методологический анализ состояния проблемы исследования. Анализ и синтез философской, психолого-педагогической литературы по проблеме. Абстрагирование и конкретизация, моделирование и проектирование системы формирования субъектности детей старшего дошкольного возраста посредством развития интереса к математике на основе использования игровых технологий.

Эмпирические: педагогическое наблюдение, беседа, педагогический эксперимент, стандартизированные психологические тесты, анализ применяемых методов и средств обучения, их эффективности, оценка и самооценка деятельности воспитателя и учащихся, проведение и анализ диагностических работ.

Гипотеза. В основе исследования лежит предположение, что развитие субъектности посредством формирования познавательного интереса к математике у детей старшего дошкольного возраста будет успешным, если: будет сконструирована и реализована модель развития субъектности детей дошкольного возраста. В процессе обучения будут использованы игровые технологии. Определены критерии диагностики и показатели уровня развития субъектности детей дошкольного возраста, уровня математических компетенций. Будет учитываться постепенное усложнение материала и условие выполнения задания, которые будут проводиться в системе под руководством педагога и в самостоятельной деятельности детей.

Первое направление работы предполагало создание предметно-семиотической среды, включающей предметное обеспечение и материалы для конструктивных, творческих, дидактических, сюжетно-дидактических, развивающих, двигательных игр для индивидуальной, парной, групповой и коллективной деятельности детей.

На формирующем этапе происходит реализация экспериментального исследования, апробация методов и приёмов, средств обучения, способствующих развитию субъектности детей класса дошкольной подготовки посредством развития интереса к математике на основе использования игровых технологий, апробация средств контроля за усвоением программных задач. Организация мониторинга и создание условий для целенаправленного развития субъектности детей.

Если рассматривать игру как деятельность, то в ее структуру органично входят: целеполагание, планирование, реализация цели, а также анализ результатов, в которых личность реализует себя полностью как субъект. Обучение проходит в форме индивидуальных и подгрупповых проблемно-игровых коммуникативно-познавательных ситуаций, сюжетно-дидактических и дидактических игр. Формируется система коммуникативных и познавательных действий, осваиваются необходимые навыки и умения самоконтроля, алгоритмы разрешения проблемных и конфликтных ситуаций в деятельности и общении со сверстниками с помощью взрослого.

В работе с дошкольниками использовались методы, которые способствовали развитию познавательного интереса к математике. Моделирование, когда детям предлагалось использовать модели - заместители при воспроизведении такого же количества предметов. Например, купить в магазине шапок столько, сколько кукол; при этом количество кукол фиксировать фишками, так как поставлено условие - кукол в магазин брать нельзя. Элементарные опыты, когда детям предлагалось, например, перелить воду из бутылочек разной величины в одинаковые сосуды, чтобы сделать вывод, что объем воды одинаков. Занимательные проблемные ситуации. Например, формируя у дошкольников временные представления, предлагалась проблемная ситуация: «Золушке вовремя нужно вернуться с балла

домой, а дворцовые часы вдруг остановились». Математические сказки, проектная деятельность побуждают детей к активной мыслительной и практической деятельности, мотивируют активность в самовыражении, поиске и нахождении ответа, проявлении догадки. Метод неожиданных решений, когда детям предлагается новое нестереотипное решение той или иной задачи, которое противоречит имеющемуся опыту детей. Метод предъявления заданий с неопределенным окончанием, что заставляет детей задавать вопросы, направленные на получение дополнительной информации. Метод «преднамеренных ошибок» когда педагог избирает неверный путь достижения цели, а дети обнаруживают это и начинают предлагать свои пути и способы решения задачи.

С дошкольниками проводятся нетрадиционные занятия: занятия-соревнования, занятия КВН, театрализованные занятия, занятия-консультации, когда ребёнок обучается, консультируясь у другого ребёнка. Занятия-аукционы, которые проводятся как настольная игра «менеджер». Занятия-

сомнения, поиска истины. Занятия-диалоги проводятся по типу беседы. Занятия типа «Следствие ведут знатоки», где дети работают со схемой, с детективной сюжетной линией. Такие формы занятий обеспечивают активное участие каждого ученика. На занятиях используются игровые технологии, применяемые через информационно-коммуникативные технологии (ИКТ). Итогом проведенной работы является повышение уровня компетентности детей в области математики. 8 % воспроизводят те или иные действия и знания по образцу воспитателя. Понимают то, что делают; владеют определенным запасом знаний 40% детей. Применяют то, что умеют делать и знают 52%.

На основании основных принципов дошкольного образования, при изучении субъектности дошкольников был выбран теоретический подход Л.В. Алексеевой и разработанная на его основе методика диагностики субъектности ребенка дошкольного возраста «Субъектные проявления ребёнка» О.В. Кудрявцевой. С помощью этой методики проведена диагностика.

Таблица 1.

Результаты диагностики уровня субъектности детей

Уровни	Субъектные проявления
Высокий уровень-48%	Дети, проявляют высокую активность. Прослеживается интерес к деятельности, целеполагание, планирование и вариативность выполнения упражнений, оценка собственного результата. Аргументируют свои игровые замыслы. Дети проявляют высокую самостоятельность в выполнении упражнений, оригинальность и творчество, рационально используя имеющийся опыт.
Средний уровень-42%	Дети активны в поисковой деятельности. Прослеживается наличие интереса к деятельности, но по ходу выполнения упражнений не сохраняется. Планируют свою деятельность, оценивают свой результат. Аргументируют свои игровые замыслы. Сниженная самостоятельность, требовалось подключение взрослого к процессу: повторное объяснение упражнения, советы, указания, наводящие вопросы. Сниженная творческая инициатива, дети в основном опираются на имеющийся опыт при выполнении заданного, не проявляя творчества
Сниженный уровень-10%	Сниженная активность. Интерес к деятельности не проявляют. Не принимают на себя роль (роль взрослого). На помощь педагога не всегда реагируют адекватно или вообще отказываются от выполнения упражнения, но при этом (в большинстве случаев) аргументируют свой отказ: «Я не знаю, как это делать. Ничего не понимаю» Творчество не проявляют.

Сравнительное изучение динамики развития детей по результатам эксперимента показало эффективность экспериментальной программы развития субъектности старших дошкольников. Однако выявило ряд недочетов. А именно: неполное усвоение некоторыми детьми полного объема математических знаний государственного стандарта образования в связи с их индивидуальными физиологическими и психологическими особенностями. Невыраженная субъектность у части детей, характеризующая проявлением пассивности, «ведомости», индифферентное или отрицательное отношение к взаимодействию со сверстниками, неумение сотрудничать, отсутствие проявления инициативы, стремление переложить ответственность на других.

Предлагаемые меры по преодолению недочетов: установление педагогом связей с родителями и учреждениями дополнительного образования. Создание условий для реализации целенаправленного процесса развития познавательного интереса к математике на основе игровых технологий. Создание условий для развития субъектности каждого ребёнка, учитывая его личностные качества, темперамент, степень развития умственных способностей.

Список литературы:

1. Эльконин Д.Б. Основные вопросы теории детской игры//Психология и педагогика игры дошкольника. М., 1966.
2. Касаткина Е.И. Игра в жизни дошкольника. - М., 2010.
3. Касаткина Е.И. Игровые технологии в образовательном процессе ДОУ. //Управление ДОУ, 2012, №5
4. Ерофеева Т.И. В шутку и всерьез //Дошкольное воспитание, 2001 г, № 10 с. 18-25.
5. Ерофеева Т.И. Использование игровых проблемно-практических ситуаций в обучении дошкольников элементарной математике //Дошкольное воспитание, 1996 г, с. 17-20.
6. Выготский, Л.С. Вопросы детской психологии Текст. / Л.С. Выготский. С.-Пб.: Союз, 1999, с.224.
7. Гарднер М. Математические головоломки и развлечения. М.; Мир, 1972 г.
8. Столяр М. Давайте поиграем: Математические игры для детей 5-6 лет / Просвещение, 1991 г., с. 80.
9. Кларина Л.М. Развитие субъектности детей дошкольного возраста //Новые ценности образования, 2007, № 3, с. 38 – 47.
10. Кудрявцев В.Т. Инновационное дошкольное образование: опыт, проблемы и стратегия развития //Дошкольное воспитание, 1997, № 10; 1998. № 12.

Білім беру мазмұнын жаңарту аясында оқушыларды оқыту мәселелері

Нурсадыкова А.К.

Директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Қ.Нұрғалиев атындағы №43 мектеп – лицейі» КММ

В данной статье автор рассматривает обновление содержания образования во взаимосвязи с идеей уровневых программ.

In this article the author considers the renewal of educational content with the idea of level programs.

XXI ғасырдағы адамның руханилығы, оның шығармашылық интеллектісі, жаңалықтарға ашықтығы қоғамның негізгі капиталы ретінде бағаланады. Тәуелсіз еліміздің болашағы тәрбиелі, білімді, саналы жастардың қолында және біздің қазіргі қоғамымызда бала тәрбиесі мәселесіне қатысты қажеттіліктер жеткілікті. Қазіргі уақытта оқу, білім алу адамға өмірде өз орнын табуға, өзі үшін және адамзат тарихы үшін, жауапкершілікті сезінуге ықпал етеді. Ш.А. Амонашвилидің сөзімен айтқанда: «Ізгі ниетті педагог болу үшін, баланың орнына өзіңді қойып, ал олардың есеюіне көмек беру үшін, оларды өз балалық шағыңның ізбасары ретінде санап, бала бола білу қажет». Қоғам дамып, өзгерген сайын білімнің де, тәрбиенің де мақсаты өзгеріп, жаңарып отыратыны мәлім. Қазіргі өмірде басты мақсаттардың бірі ғылым негізін игерумен қатар болашақ кәсіби мамандардың бойына адами құндылықтарды: қайырымдылықты, әділдікті, сүйіспеншілікті, бақытты бағалай білуді сіңіріп, тәрбиелеуді талап етеді. Қазіргі заман талабына орай ұрпақтарымызды парасатты да білікті, мәдениетті де білімді етіп тәрбиелеп, олардың дүниетанымын азаматтық деңгейде дамытамыз десек, бойында ұлттық және азаматтық намысы бар ұрпақ өсіргіміз келетін болса, онда білім

берудің түрлері мен әдістерін жақсартуымыз керек. Қазіргі әлемдегі білім беру саясатына ықпал ететін факторлар:

1. Жаһандану және интеграция, шекарасыз әлем.
2. Қоғамның әлеуметтік құрылымының күрделілігі.
3. XXI ғасырдың еңбек нарығындағы өз орнын таба алатын, бәсекеге қабілетті адам капиталын қалыптастыру.

Білім беру мазмұнын жаңарту бойынша ҚР Үкіметінің қаулысымен 2015 жылдың 25 сәуірінде №327 Мемлекеттік жалпыға міндетті бастауыш білім беру стандарты бекітілді.

Білім беру мазмұнының жаңартылуы оқытудың жаңа құрылымы, мазмұны, әдістері ортақ мақсат-міндеттерге, атап айтқанда құндылықтарға, қорытынды нәтижелерге, білім саласынан күтілетін нәтижелерге бағытталған; үш тілде білім беру саясаты іске асырылуда. Оқушы дамуын бағалауды қамтамасыз ету және оның дамуының ары қарайғы жеке траекториясын жасау үшін оқушы жетістігін критериялды бағалау жүйесі қолданылуда. Тұтас білім беру үдерісін іске асыру үшін тәрбие мен оқыту жүйесін біріктіру жүзеге асырылуда.

Заманауи мектептердің мақсаты – жоғары білімді, шығармашыл адамның үйлесімді

тұлғаланып, дамуы үшін қолайлы білім беру кеңістігін жасау. Өз білімінің нәтижесінде оқушы бойында сын тұғысынан ойлау, білімін шығармашылықпен пайдалана білу, зерттеушілік дағдылары, АКТ дағдылары, топта және жеке жұмыс істей білуі, тілдік дағдылары, қойылған міндеттер мен күрделі мәселелерді шеше білу дағдылары қалыптасады. Мектеп бағдарламасына кіріктірілген пәндерді енгізу оқушының жалпы дамуына және тақырыпты сабақта тереңірек зерттеп, әлем туралы тұтас ұғымының қалыптасуына септігін тигізеді. Жаңартылған оқу бағдарламаларының ерекшелігін төмендегіден байқауға болады.

Саралау – оқушылардың шығармашылық және сын тұрғысынан ойлау қабілеттерін белсенді дамытуға мүмкіндік береді.

Тұлғаға бағдарланған тәсіл – оқушы мен мұғалім арасындағы кедергіні бұзу, шығармашылық қабілетке, ынтымақтастыққа және әлеуметтік белсенділікке алпынуға жәрдемдесу.

Кіріктірілген тәсіл – пәнді басқа оқу пәндерімен байланыстырады.

Жүйелілік тәсіл – курс бөлімдерін өзара байланыстыра оқытуды қарастырады.

Жаңа бағдарлама бойынша жаңаша көзқарас қалыптасып, білім деңгейі биікке көтеріліп келеді.

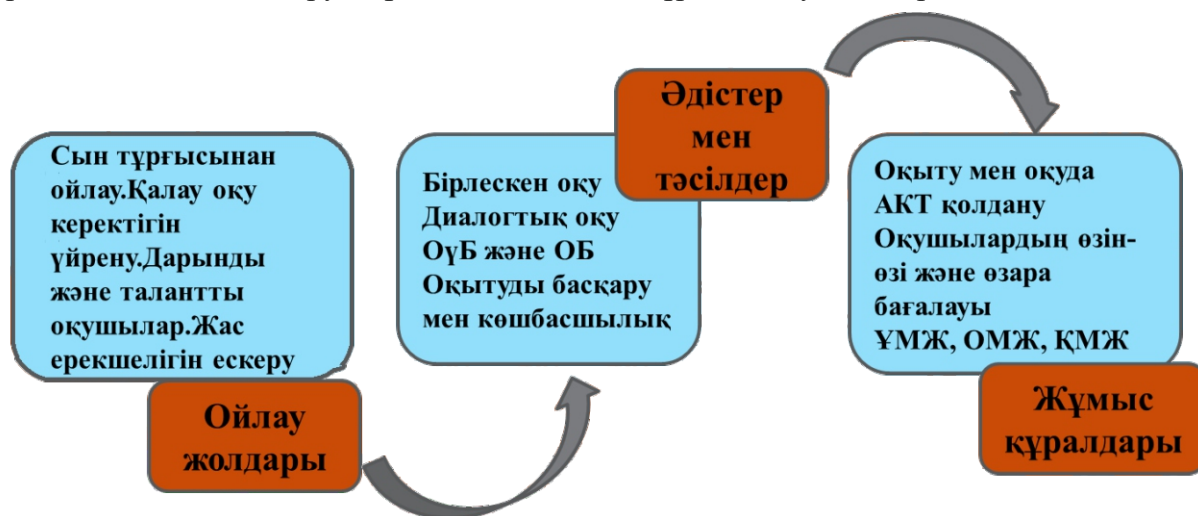
Барлық дамыған елдер өзінің бірегей жоғары сапалы білім беру жүйесіне ие.

Негізгі мектеп үшін, барлық мектептердегі оқыту стандарттарын Назарбаев Зияткерлік мектептерінің деңгейіне дейін жақсарту қажет. Жоғарғы мектеп түлектері қазақ, орыс және ағылшын тілдерін меңгеріп шығулары тиіс. Оқытудың нәтижесі сын тұрғысынан ойлау, өздігінен зерттеу және ақпаратты терең талдау дағдыларын меңгеруге тиіс. Қазіргі мемлекеттік бағдарламаларда Назарбаев Зияткерлік мектептерінің білім берудегі озық іс-тәжірибелерінің ең үздік үлгілерін еліміздің барлық білім беру мекемелерінде кіріктіру көзделген.

Жаңартылған білім мазмұнындағы идеялар деңгейлік бағдарламалардың жеті модулімен сабақтасып жатыр.

Білім беру мен білім алудағы жаңа тәсілдер, яғни қалай оқу керек пен диалогтік оқыту; сын тұрғысынан ойлауға үйрету; Білім беру үшін бағалау және оқуды бағалау модулі 1 сыныпта критериалды бағалаумен үндесіп жатса, білім беруде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану; талантты және дарынды балаларды оқыту модулін саралаумен байланыстырып, оқушылардың жас ерекшеліктеріне қарай білім беру және оқыту модулін шиыршық қағидатынан көрініс тапса, барлығы мұғалімнің көшбасшылығымен жүзеге асады.

Деңгейлік бағдарламаның мазмұнын құрылымдау негіздері.

Жаңартылған білім беру бағдарламасының тағы бір ерекшелігі спиральді білім беру. Яғни тақырыптар әртүрлі деңгейлерде қайталанып отырады, деңгей жоғарылаған сайын, тақырыптың

күрделілігі артып отырады.

Жаңартылған білім беру бағдарламасында қазақ тілі пәнінің берілу жайы да өзгеше. Бағдарлама оқушының төрт тілдік дағдысын: тыңдалым, айтылым,

оқылым, жазылым – жетілдіруге бағытталған. Бұл төрт дағды оқу жоспарында «Шиыршық әдісімен» орналастырылған және бір-бірімен тығыз байланысты. Яғни, жыл бойына бірнеше рет қайталанып отырады және сынып өскен сайын тілдік мақсат та күрделене түседі.

Осы тұрғыда әр педагогтардың оқыту әдістерін, жаңа технологияларды таңдап пайдалану мүмкіндігі берілген. Осыған байланысты Деңгейлік бағдарламаның мазмұнын меңгерудің маңыздылығы арта түседі. Бағдарламаның басты идеясын түсіну, көптеген ғылыми теорияға негізделген білімдермен танысу ісі ұйымдастыруға қажетті деген педагогикалық-психологиялық білімдерді бекітіп, жетілдірулеріне негіз болады. Қай кезеңде, қай қоғамда болсын баланың жеке тұлға боп қалыптасуы педагогтан басталады. Білім саласындағы түбегейлі өзгерістер осы педагогтардан да, болашақ мамандардан да үлкен жауапкершілікті талап етеді. Өздігінен білім алатын, жан-жақты ізденетін, алдағы өмір жолын өзі болжай алатын тұлға тәрбиелеу-педагогтың қолында.

Жаңа бағдарлама бойынша жаңаша көзқарас қалыптасады, білім деңгейі биікке көтеріліп келеді. Қазіргі білім беру жүйесінде жаңа технологияларды енгізу күннен-күнге басты талапқа айналып, осы әдістерді жетілдіре түсу қажеттігі күшейіп келеді. Мұғалімнің шеберлігі қандай жоғары болса да, мұғалім оқушының өз белсенділігін туғыза алмаса, берген білім күткен нәтиже бермейді. Оқушының тұлға ретінде қалыптасуы белсенділік арқылы жүзеге асады. Тұлғаның өзіне деген сенімін арттырып және іс-әрекетін демеп, қабілетін дамытып, шығармашылық жұмысының бастамасын дамытуға және тежеуге жағдай туғызатын – шығармашыл оқытушы.

Жаңартылған бағдарламаның мақсаты –

оқушының пәнді терең түсіну қабілетін дамыту, алған білімдерін сыныптан тыс жерде және кез келген жағдайда тиімді пайдалана білуін қамтамасыз ету. Оқушыларды заманына қарай икемдеп, өз заманының озық өнегесін оның санасына сіңіре білу, оларды шығармашылық бағытта жан-жақты дамыту – бүгінгі күннің басты талабы. Ол мақсатқа жету үшін жан-жақты әдіс-тәсілдерді пайдаланып, оқушылардың сыни ойлануына мұғалімдер қауымы жағдай туғызуымыз қажет.

Білім алушыға белсенділік арқылы өз біліміне өзінің жауапты екенін түсіндіру бұл бағдарламаның негізгі идеясы екенін ұғынып, сол бағытта оқытуды ұйымдастырудың өзі мұғалімнен іздену мен кәсіби шеберлікті талап ететіні айқындалып отыр. Мұның өзі ұстаздар қауымына үлкен жауапкершілікті жүктейді. Алайда еліміздің жарқын болашағы үшін бірлікте бір ауыздан қолдап, білекті түріп кіріссек бағдарламаны жүзеге асыру мүмкіндігі мол деп ойлаймын.

Әдебиеттер тізімі:

1. Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. «Қазақстан жолы - 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ». Астана, 17.01.2014 ж.
2. Н.Ә. Назарбаев. «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Жолдауы. Астана, 2012.
3. ҚР Тілдерді дамыту мен қолданудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. Астана, 2011.
4. Мұғалімге арналған нұсқаулық. Екінші (негізгі) деңгей. Үшінші басылым.
5. Бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау бойынша нұсқаулық (Оқу-әдістемелік құрал). Астана: ПШО, 2016.
6. «Білім технологиялары». №3, 2014 ж.

Ұлы күйші Құрманғазы

Есқалиева Г.С.

Музыка пәні мұғалімі
«ШҚО Семей қаласының білім бөлімі» ММ
«№47 жалпы орта білім беретін мектеп» КММ,
Семей қаласы

Предлагается разработка урока, посвященная жизнедеятельности и творчеству легендарного композитора казахского народа, классика казахской инструментальной музыки, автора многочисленных кюев (пьес для домбры) Курмангазы.

It is invited the design of the lesson devoting to the life and work of the legendary composer of the Kazakh nation, classic of Kazakh instrumental music, the author of multiple kyuis (plays for dombra) Kurmangazy.

Білімділік мақсаты: Қазақ халқының ұлы күйшісі Құрманғазының өмір жолы мен шығармашылығы, қазақ музыкасына қосқан үлесі жайлы түсініктерін тереңдете түсу, кеңінен насихаттау.

Дамытушылық мақсаты: Оқушының ой-өрісін, рухани мәдениетін, эстетикалық талғамдарын анықтай отырып, танымдық қабілеттерін дамыту.

Тәрбиелік мақсаты: Құрманғазының күйлерін насихаттау арқылы ұлттық күй өнеріне деген сүйіспеншілігін арттыру, күй құдіретін түсінуге тәрбиелеу. Домбыра аспабына деген сүйіспеншіліктерін арттыра отырып ұлттық рухқа тәрбиелеу.

Сабақтың түрі: Аралас сабақ.

Сабақтың әдісі: Жазба тест, музыкалық тест, әңгімелеу, Құрманғазының күйлерін тыңдату.

Сабақтың көрнекілігі: Күйшілердің портреті, буклет, «Құрманғазы» кітабы, домбыра, синтезатор, слайд.

Сабақ жоспары:

1. Ұйымдастыру кезеңі.
2. Үй тапсырмасы.
3. Жаңа тақырып.
4. Бекіту жұмысы.
5. Үй тапсырмасы, бағалау.

Сабақтың барысы.

Ұйымдастыру кезеңі: Сынып оқушыларының даярлығын қадағалау.

Үй тапсырмасы: Қазақтың кәсіби музыка мәдениетінің негізін қалаушы, академик А. Жұбановтың өмірбаянын әңгімелеу? Күй дегеніміз не, күйші деп қандай адамды айтамыз?

Жаңа тақырып: Ұлы күйші Құрманғазы.

- Балалар, бүгін біз қазақтың ұлы күйші композиторы, күй атасы Құрманғазы Сағырбайұлының өмір жолы және шығармаларымен таныс боламыз. Күйші сөзі екі мағынада қолданылады, біріншісі – күй шығаратын композитор, екіншісі күйді шебер орындайтын адам. Құрманғазы Сағырбайұлы күйді өз жанынан шығарып, шебер орындаушы – күй атасы атанған.

Құрманғазы 1823 жылы қазіргі Атырау облысы Құрманғазы ауданындағы Жиделі елді мекенінде дүниеге келген. Әкесі Сағырбай кедей шаруа болғандықтан, Құрманғазы жастайынан байдың малын бақты. Бір күні Сағырбайдың үйіне атақты қарт күйші Ұзақ келеді. Ұзақтың күйін тыңдауға бүкіл ауыл жиналады. Ұзақ Құрманғазыға домбыра тарттырады.

Құрманғазының талабына риза болған Ұзақ батасын береді. Құрманғазы біраз уақыт Ұзаққа еріп жүріп, көптеген күйлер үйренеді. Ұзақ Құрманғазының алғашқы ұстазы болды.

Құрманғазының ғұмыр кешкен уақыты, әсіресе оң-солын танып, өмір-тіршілікке белсене араласа бастаған кезі мейлінше күрделі еді. Бұл кезең патшалық Ресей жүргізген отаршыл саясаттың ең бір қарқын алған, әбден құныққан, шектен шыға басынған кезі болатын. Қашанда ел басына келген нәубеттің ауырлық-тауқыметі ең алдымен еңсесі биік ерлердің иығына түсетін әдеті. Замана зобалаңы Құрманғазыны да отжалынымен шарпып бағады. Оның бүкіл өмірі мен өнері әлеуметтік әділетсіздік пен қанаушылыққа, озбырлыққа қарсы күрес жолында өтті. Құрманғазы Сағырбайұлы бірнеше мәрте түрмеге де қамалған, алайда халықтың азаттығы жолындағы күрескер сазгердің рухы ешқашан түспеген. Қуғын-сүргін мен сергелдеңге түскен күйші халықтың тәуелсіздік пен бостандық туралы терең ой-толғауын бейнелеген. Жалпы Құрманғазы күйшілік өнердегі жаңашылдығымен халық музыкасына жаңа бағыт тудырып, өзіндік орындаушылық дәстүрін қалыптастырып кеткен 19 ғасырдағы аспаптық музыканың алыбы.

Құрманғазы алпыстан астам күй шығарған. Оның алғашқы күйлерінің бірі – «Кішкентай». Бұл күй Исатай Тайманов пен Махамбет Өтемісов көтерілісіне арналған күй. Құрманғазы сол көтеріліске қатысқысы келеді. Бірақ оған «Сен әлі кішкентайсың, қолыңа қару алып, ел намысын қорғауға саған да кезек келер», – деп тастап кетеді.

(Бейнетаспадан Айгүл Үлкенбаеваның орындауында «Кішкентай» күйден үзінді тыңдалады).

Құрманғазы күйлері жалпы үш кезеңнен тұрады:

1 – кезең: «Кішкентай», «Балбрауын», «Адай», «Көбік шашқан».

2 – кезең: «Аман бол, шешем, аман бол», «Қайран шешем», «Ақсақ киік», «Кісен ашқан» және т.б.

3 – кезең: «Сары арқа», «Боз шолақ», «Алатау», «Саранжап» және т.б.

Құрманғазы күйлері біздің заманға оның шәкірттері арқылы жетті. Оның ең таңдаулы шәкірттерінің бірі – Дина Нұрпейісова. Дина Құрманғазының қасына тоғыз жыл еріп жүріп, күйлерін үйреніп, батасын алған. Дина тек қана Құрманғазының күйлерін жеткізіп қана қоймай, өз жанынан көптеген күйлер шығарған халық композиторы.

Өнер әр уақытта дамып отырады. Қазіргі күй өнері де дамып, домбыра мен эстраданың бірігіп орындауында жаңа үлгі дамуда. Ол ДЭККО (домбыра, эстрада, компьютер, күй, орындаушы) стилі. Ең алғаш ДЭККО стилінде орындаушы – Асылбек Еңсепов. Ол күй атасы Құрманғазының «Адай» күйін орындап, дүние жүзіне қазақ халқының өнерін домбыра үнімен таныстырды.

Құрманғазы күйлерінің шығу тарихын оқушылар баяндап береді. Осы тақырып бойынша оқушыларға алдын-ала тапсырмалар беріледі. Қажетті мағлұмат қазақ музыкасын зерттеуші көрнекті ғалым, әйгілі композитор, Қазақстанның халық әртісі, академик Ахмет Жұбановтың «Құрманғазы күйлері қалай шыққан?» атты зерттеу еңбегі мен Абдұлхамит Райымбергеновтың «Музыка» кітабынан алынған [1, 2].

А) «Аман бол, шешем, аман бол» күйінен үзінді орындалады.

1-ші оқушы:

- ... «Ұлы күйшілер жақын адамдарына арнап күй шығарған. Мұндай күйлерді «арнау күйлер» – деп атайды. Соның бірі – Құрманғазының анасына арнаған «Аман бол, шеше, аман, бол» күйі. Торы атты ертіп, жолға Құрманғазы үйден шығар алдында домбырасын қолына алады да, қоштасып бір

күй тартады. Шығарып салуға жиналған достары күйдің атын сұрамай-ақ білді. Өйткені, бірінші бастамасының өзі «Аман, бол шешем, аман, бол» деп айтып тұреді».

Ә) «Қайран шешем» күйінен үзінді орындалады.

2-ші оқушы:

- ... Ақбайдың шабармандары Құрманғазыны арбаға байлап жүргелі жатқанда шешесі Ақбаланы көреді. Әлпештеп өсірген анасына әлі күнге дейін қайырымды іс істемегеніне өкініп, енді тағы міне айдалып бара жатқанын ойлап, көзіне жас кеп, шешесінің қасына келеді. «Мен ұл таптым деп жүрсем, жаман, жасық немені туған екем ғой. Кімнің алдында көзіңнен жас шығарып тұрсың?» – деп, жағына шапалақпен тартып жібереді. Құрманғазы өзінің қателігін түсінеді. Орал түрмесінде жатқанда осының бәрін ойлап, шешесіне арнап «Қайран шешем» атты күйін шығарады.

Б) «Кісен ашқан» күйінен үзінді орындалады.

3-ші оқушы:

- Құрманғазы түрмеде жата береді. Күндерден күн өткенде Құрманғазы амалдың жоқтығын біліп, қалайда қашуды ойлайды. Айсыз қараңғы бір түнде жұмыстан қайтып келе жатып, аяғы ауырып, тіпті жүргізбеген болып Құрманғазы тұтқындар тобынан кейін қала береді. Қапысын тауып, конвойдың біреуін қағып түсіріп, қаша жөнеледі. Қараңғыда күйшінің ізін жоғалтып алған конвойлар түрмеге қайтады. Оның алдында күндіз жұмыс үстінде Құрманғазы баяғы Лавочкиннің шешесі берген болат араны ұлтарағының астынан суырып, кісеннің бір жағын кесіп жай орнына байлап қойған болатын. Қашарда бір жағын қолына алып адымдай жөнеледі. Қаладан алысырақ бір сарайға барып, кісеннің екінші басын да кесіп, сол араға лақтырып тастайды. Біреулердің айтуынша Құрманғазы қашар тұста кісенді жұлып аламын дегенде өзінің майөкшесінің бірін жұлып алады да қаша береді. Ол күні қалың шөптің арасынан ешқайда шықпайды. Кісен қиған жерлерін көйлек-дамбалынан жыртып алып орайды. Кеш бата Құрманғазы Жайықтың бойын

төмен қуа жүре береді. Таң ата бір ауыл шетіндегі малшының үйіне келіп, өзінің мәңжайын айтады. Ол үйдің иелері Құрманғазыны тамақтандырып, басқалардың көздерінен тасалап, тыным алдырады. Жарасына сормақта тартып, жақсылап байлап береді. Кішкене тыныққасын, Құрманғазы домбыра алдырып, бірнеше күй тартады. Ең соңғы күйінде қайғының үні шығады. Айналадағыларға Құрманғазы бұл күйдің атын «Кісен ашқан» екенін айтады.

В) «Түрмеден қашқан» күйінен үзінді орындалады.

4-ші оқушы:

- ... «Құрманғазы Орал түрмесінде жатып қалады. Бір күні қысқы серуен кезінде Лавочкин деген орыс тұтқынымен танысады. Ол «ақ патшаға тіл тигізгені үшін» қамалған орыс жұмыскері болып шығады. Өзі қазақ арасында көп болып, қазақша судай білетін болады. Бірде, түрме қарақшыларының бірі Лавочкинге оның шешесі келгенін хабарлайды. Ол түрме бастықтары ұлықсат еткен бөлмеге барып, шешесімен көріседі. Шешесі пісіріп алып келген тамақтарын надзирательдің көзінше баласына береді. Бір нанның ішінде болат ара барын ыммен білдіреді. Шешесі қоштасып кеткесін, Лавочкин тамақтарды камераға алып келіп, болған жайды Құрманғазыға баяндайды. Екеуі қашу жоспарын жасап, ол ойларын өздеріне іштартып жүрген (Құрманғазыға домбыра әкеліп берген) надзирательге білдіреді. Ол бұларға жәрдемдесуге уәде береді», – деп келеді оқиға баянында. «Сайдың бойына келіп кісенімді алып отырғанымда, жараның аузы ашылып, түні бойы ауырып ұйқы бермеді. Жүруге де мүмкіншілік болмады. Сол бір сәтте осы күй басыма келіп еді», – дейді. «Кісен ашқан» күйі осылай шығады.

Г) «Қызыл қайың» күйінен үзінді орындалады.

5-ші оқушы:

- ... Аяғындағы кісеннен құтылған Құрманғазы біраз тыныққысы келеді. Бірақ патша солдаттарының қуып келе жатқан дыбысын естиді. Құрманғазы әрі қарай жүруге бет алады. Бірақ әбден шаршап,

қалжыраған Құрманғазының алысқа қашып кетуге мұршасы болмай қалады. Сол кезде далада өсіп тұрған қызыл қайың ағашты көзі шалады. Қызыл қайыңға жеткен Құрманғазы жалма-жан ағашқа өрмелеп шығып, ағаштың бұтасын жамылып, жасырынып қалады. Қуғыншылар Құрманғазыны көрмей, қызыл қайың ағаштың жанынан өте шығады. Қуғыншылардың қарасы көрінбей кеткен кезде Құрманғазы ағаштың басынан жерге түсіп: «Менің елім де, жерім де, ағашым да – пана. Мына тұрған қызыл қайың анадай болып қойнын ашып, жапырағын жауып, мені жаудан жасырды-ау. Осы қайыңға мен бір күй арнайыншы», – деп Құрманғазы қолына домбырасын алып, күй шығарады. Ел арасында бұл күй «Қызыл қайың» аталып кетеді.

- Міне, күй атасы Құрманғазының біраз

болса да күйлерімен таныстық. Құрманғазы екі ішекті домбырада өз дәуірінің қоғамдық бейнесін, халықтың ауыр тұрмысын, арманын, қуанышын, қазақ даласының таңғажайып құбылыстарын көрсете білді.

Құрманғазы 1896 жылы дүниеден өтеді. Құрманғазы қайтыс болса да, оның күйлері мәңгі халық жүрегінде сақталып, ұрпақтан-ұрпаққа жасап келеді.

Бекіту жұмысы:

1. Жазба тест (I, II – нұсқа);
2. Музыкалық тест (Сызба арқылы жауабын белгілеу);

Ұй тапсырмасы: «Ұлы күйші Құрманғазы» тақырыбына реферат жазу немесе альбом жасау, «Домбырасыз сән қайда?» әнін жаттау.

Бағалау.

ТЕСТ (I нұсқа)	
1.	Құрманғазының ең алғаш бата берген ұстазы кім? А) Дәулеткерей Б) Ұзақ С) Тәттімбет
2.	ДЭЖКО әдісімен ең алғаш Құрманғазының «Адай» күйін тартқан кім? А) Асылбек Еңсепов Б) Ахмет Жұбанов С) Ибрагим Нүсіпбаев
3.	Құрманғазы кім? А) Әнші Б) Жыршы С) Күйші
4.	Құрманғазының ең алғаш күйі қалай аталады? А) Кішкентай Б) Сары арқа С) Кісен ашқан
5.	«Домбырасыз сән қайда?» әнін кім жазды? А) Құрман Б) И.Нүсіпбаев С) А.Жұбанов
6.	Құрманғазының неше күйлері бар? А) 50 Б) 60 С) 40
7.	Құрманғазының шәкірті кім? А) Дәулеткерей Б) Тәттімбет С) Дина
8.	Елін, халқын ойлап, қандай күй шығарады? А) Кісен ашқан Б) Алатау С) Аман бол, шешем, аман бол
9.	Құрманғазы қай жылы дүниеге келді? А) 1815 ж. Б) 1828 ж. С) 1823 ж.
10.	Құрманғазы неше жасында дүниеден өтті? А) 85 Б) 73 С) 60

Бағалау шкаласы

8 - 10 балл - "5"
5 - 7 балл - "4"
3 - 4 балл - "3"
1 - 2 балл - "2"

Применение интернет – ресурсов в преподавании английского языка

Жамза М.А.

Учитель английского языка

Егорова А.Д.

Учитель информатики
Международная школа города Астана

Мақалада ағылшын тілін оқытуда авторлар қолданатын интерактивті сайттар қарастырылып, сипатталған; оқушының ағылшын тілін оқуға деген ынтасын арттыратын, коммуникативтік дағдыларын дамытатын, өз-өзін әрі қарай дамытуға мүмкіндік беретін интернет-ресурстардың сабақта және сабақтан тыс қолданудың артықшылығы мен жетістіктері көрсетілген. Ағылшын тілі сабағында интерактивті сайттарды қолдану тәжірибесі келтірілген. Пайдаланылатын сайттардың практикалық маңыздылығын ашатын нақты мысалдар, сонымен қатар, оларды оқытудың әртүрлі сатыларында қолдану жөнінде нұсқаулықтар берілген.

The article reviewed and summarized interactive sites that authors use while teaching English. This article describes the main advantages and benefits of Internet resources during lessons and extracurricular activities. It increases the motivation of students to learn English, develop communication skills, gives the possibility of further self-development. The article summarizes the practical experience of using interactive sites at English lessons. The authors present the examples of useful sites with an explanation of the practical significance, as well as recommendations to use them in various stages of training.

Обучение с помощью Интернет – это творческий процесс, позволяющий развивать и разрабатывать новые приемы. Кроме того, обучение на компьютере позволяет изучать курс в темпе, соответствующем способностям, воле и трудолюбию обучаемого. Содержание учебной информации в Интернет реализуется с помощью интерактивного подхода, что позволяет изучать материал в любом порядке, на различных уровнях владения иностранным языком, а интерактивный режим превращает процесс обучения в совместную деятельность преподавателя и учащегося.

Учитывая потребность использования новых стратегий и методик обучения, учителям часто приходится использовать интернет-ресурсы. На сегодняшний день

информационно-коммуникативные технологии являются одним из главных инструментов современного педагога, начиная от создания слайд-презентаций до ведения собственного профессионального блога учителем.

Нынешнее поколение учащихся уже признано «цифровым», которое ни дня не может обойтись без гаджетов. Следовательно, учитель, в свою очередь, должен стать «цифровым», с целью повышения мотивации у учащихся, а также не забывать о том, что за цифровым поколением наше будущее. Учителям следует использовать информационные технологии, так как необходимо подготовить молодое поколение к новым видам деятельности, неотъемлемой частью которой будет использование современных видов

технологий.

Непрерывное образование является ключевым фактором развития профессионализма учителя, он должен быть заинтересован в новой и интересной подаче образовательного материала. Благодаря использованию современных информационно-коммуникативных технологий может быть достигнуто: повышение эффективности обучения, качество успеваемости, мотивация, уверенность в успехе, креативность и самостоятельность учащихся.

В данной статье мы рассмотрим ИКТ (информационно-коммуникационные технологии), которые мы используем при обучении иностранному языку, а именно английскому. Мы их разделили на три вида:

1. Онлайн-сайты;
2. Онлайн-игры;
3. Управление классом в режиме онлайн.

Для учителей английского языка огромным преимуществом выступают англоязычные интернет-ресурсы, которые адаптированы для детей и разработаны для применения в классе. Мы советуем интерактивные сайты Starfall.com, learnenglishkids.britishcouncil.org, english-4kids.com, bilimland.kz, которые рассчитаны на детей разных возрастов и уровней владения языком. Основная задача учителя английского языка состоит не только в том, чтобы учащийся усвоил весь учебный материал, но и в том, чтобы развить интеллектуальные ресурсы, создать благоприятную обстановку для раскрытия креативного и изобретательного потенциала каждого учащегося. Результаты таких достижений могут быть отражены в исследовательской, проектной и научно-практической деятельности детей. Следует отметить, что все эти программы соответствуют таким необходимым методическим требованиям, как концептуальность, системность, эффективность, гибкость, динамичность и воспроизводимость. При проведении уроков английского языка, используя эти сайты, возможно выбрать категорию и тему. На страницах таких сайтов учащиеся вовлечены

в интерактивные игры, выполняют упражнения, отвечают на вопросы по изученному материалу. Используя данные сайты, мы развиваем все необходимые навыки для изучения языка: слушание, говорение, чтение и письмо. Кроме этого, материалы данных сайтов повышают уровень словарного запаса учащихся, объясняют грамматические правила, учат воспринимать речь на слух, корректно писать. Рассмотрим названные здесь сайты подробнее.

Сайт [Starfall](http://Starfall.com), в первую очередь, предназначен для обучения детей чтению. Сначала дети знакомятся с алфавитом, просматривая видео и прослушивая, как произносится определенная буква. Дополнительными заданиями могут служить раскраски и песенки, которые привлекут учащихся. Предусмотрен также и язык жестов. Во второй части дети научатся произносить звуки и читать слова, состоящие из трех букв. Задания на звуки предполагают интерактивность. Большой интерес вызовут онлайн-рассказы, они очень красочны и воспроизводятся самостоятельно. В третьей части есть выбор тематик, соответственно здесь учитель или ребенок могут прочесть рассказ, исходя из своих предпочтений и интересов. В четвертом разделе учитель и ребенок могут выбрать жанр произведения. Сам сайт предусматривает различные праздничные тематики, такие как Новый Год, День рождения и другие.

Сайт learnenglishkids.britishcouncil.org является одним из самых адаптированных сайтов для изучения английского языка второго или третьего класса. Сайт разработан для развития навыков слушания, чтения, письма и говорения. Сайт содержит разделы для изучения правописания, грамматики с применением игр, видео и творчества. При использовании данного сайта в процесс обучения могут быть вовлечены родители, для которых специально разработан раздел с инструкцией, советами и статьями. Этот сервер содержит вспомогательные ресурсы для учителя, включая игры и готовые планы уроков.

Сайт english-4kids.com включает в себя

целый ряд полезных ресурсов для учителя английского языка: разработки и планы уроков, игры, руководства, презентации, флэшкарты (картинки для наглядного материала), которые помогут учителю повысить мотивацию и качество обучения. Единственный недостаток этого сайта – то, что он является платным.

Сайт bilinland.kz – образовательная платформа для школ. В своем арсенале имеет крупнейшую коллекцию интерактивных ресурсов для различных предметов. Сайт эффективен в применении как для учителей, так и для учеников в качестве самообразования. Содержит множество тренажеров и стимуляторов, цель которых наглядно и просто объяснять материал, выполнять задания и упражнения, проходить разные уровни сложности. Обучение английскому языку состоит из нескольких разделов, каждый поделен на уровни сложности. Упражнения оформлены красочно, есть аудио и видео сопровождение. После каждого уровня предлагается тест на закрепление. Подписываться на этот сайт и работать с ним могут не только учителя и учащиеся, но и любой желающий выучить английский язык, и не только.

Игровая форма в учебном процессе, а особенно в младших классах, служит для повышения мотивации и активности учащихся на уроке. Большинство психологов и педагогов сходятся во мнении, что игровая модель при обучении иностранному языку является необходимой: во время игры учащиеся способны проявить все коммуникативные навыки. Урок, который проводится путем совмещения игры с мультимедийными средствами и гаджетами, будет иметь востребованность и заинтересованность со стороны учащихся. Среди положительных характеристик использования игровых технологий следует выделить снижение уровня утомляемости и увеличение темпа урока. На сегодняшний день существует множество образовательных онлайн-игр. Мы остановимся на играх: KaHoot, Geopardy.

В настоящее время почти у каждого учащегося имеется сотовый телефон или планшет. В комплексе с Интернет-программой «KaHoot» это может стать одним из инструментов обучения. Так, например, на уроках английского языка данная игра может

быть использована в качестве инструмента оценивания, например, фронтальной опрос изученной лексики или во время проверки грамматических правил. Игра «KaHoot» повышает интерес учащихся, и сам процесс обучения становится эмоционально окрашенным. Современный ученик привык получать информацию с экрана, ему интересно переходить на новые уровни и зарабатывать баллы или бонусы, занимать высокий рейтинг. Данный сервис является бесплатным и не требует дополнительных установок, как в компьютере, так и в телефоне. Для создания игры необходимо лишь зарегистрироваться учителю. К вопросам можно добавлять картинки и видеоролики. Цель учащегося выбрать один правильный ответ, при этом учитывается не только правильность ответа, но и скорость. Ученик, который ответил правильно и быстрее всех, получает наибольшее количество баллов. Музыка и анимация игры способствуют поддержанию соревновательного духа. Игра развивает навыки внимания и реакции.

Игра «Jeopardy» является также эффективным инструментом повышения мотивации учащихся к изучению английского языка. Игра представляет собой таблицу с вопросами нескольких категорий, и каждый вопрос может «стоять» разное количество баллов. Данную игру следует использовать при организации групповой деятельности. Ученик выбирает категорию и «цену» вопроса. Если учащийся ответил верно, количество баллов засчитывается команде. Данную игру желательно проводить при повторении изученного материала, а именно нескольких тем.

Наряду с преподаванием учителям на уроке приходится затрачивать время на организационные моменты, такие как, проверка домашнего задания, дисциплина и оценивание. На этом этапе мы рекомендуем воспользоваться современным интернет-сервисом Classdojo.

ClassDojo представляет собой простой, яркий и интересный сервис, который позволяет оценивать работу учеников в системе онлайн. Данная система предоставляет учителям возможность оценивать домашнюю и классную работу, прослеживать посещаемость, уровень дисциплинированности и

организованности учащегося. Данная программа предназначена для учителей, учеников и их родителей. Возрастная категория детей, которая будет увлечена этой программой, младшее и среднее звено. Программа состоит из рейтингов и системы поощрений. Для использования данной системы в классе учителю необходимо зарегистрироваться. С помощью этой программы можно ставить цели, анализировать статистику, совершать групповые рассылки. Ученик также имеет свой профиль, в котором он может проследить свои достижения, изменить аватар и настроить профиль. Родитель, в свою очередь, имеет доступ к профилю ребенка. В течение занятия можно отображать прогресс класса с помощью проектора. Основной целью данного сервиса является то, что ребенок может моментально получить отзыв во время работы в классе, что мотивирует их активно работать на уроке. Таким образом, на смену скучному журналу приходит интерактивный и забавный интерфейс.

Ваше внимание хочется обратить еще на один онлайн-сервис – это Google Classroom, который предназначен для организации учебного процесса: с его помощью учителя могут давать задания ученикам, выставлять оценки и сообщать информацию [2]. Данный сервис подходит для учащихся старших классов.

Актуальность применения новых информационных технологий в современной школе продиктована, прежде всего, потребностью формирования навыков самостоятельной учебной деятельности учащихся. В настоящее время со стремительным нарастанием объема информации знания сами по себе перестают быть самоцелью, они становятся условием для успешной реализации личности в ее дальнейшей профессиональной деятельности. В этой связи задача любого учителя – помочь обучаемым стать активными участниками процесса обучения и формировать у них потребность в постоянном поиске дополнительных знаний, выходящих за рамки базового учебника. Иными словами, необходимо создать такую модель учебного процесса, которая позволяла бы раскрывать и развивать творческий потенциал учащихся,

который пригодится им и за пределами учебного класса [3, 29].

Применение компьютерных образовательных программ на уроках английского языка повышает эффективность решения коммуникативных задач, развивает разные виды речевой деятельности учащихся, формирует устойчивую мотивацию к изучению языка.

Применение ИКТ и Интернет-ресурсов на уроках английского языка даёт возможность достичь стабильных положительных результатов.

Таким образом, именно применение образовательных компьютерных программ на уроках английского языка является основным признаком положительных результатов творческой деятельности, что влечет за собой повышение мотивации учащихся.

Применение электронных образовательных ресурсов сегодня необходимо, так как именно они позволяют сделать обучение более разнообразным, а правильная методическая организация работы с ними способствует развитию коммуникативных навыков. В условиях стремительно развивающихся технологий развитых стран мира может быть востребован только образованный человек, который должен свободно владеть информацией не только в своей области.

Список литературы:

1. Полат Е.С., Новые педагогические и информационные технологии в системе образования/ Е.С.Полат. – М.: Academia, 2005. – 270с.
2. Источник: <https://os-chrome.ru/13195-google-zapustil-obrazovatelnyiy-proekt-classroom/>
3. Андреева А.А., Введение в Интернет-образование. – М.: Логос, 2003. – 76с.
4. Селевко Г.К., Педагогические технологии на основе информационно-коммуникационных средств/ Г.К. Селевко. – М.: НИИ школьных технологий. – 2005. С.112.
5. Киселева Т.В., Использование электронных образовательных ресурсов в современном образовательном процессе.
- <http://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/obshchepedagogicheskie-tehnologii/2013/11/06/statya-ispolzovanie-obrazovatelnykh>

Мамандықтың бәрі жақсы

Сапарғалиева Д.С.

Тәрбиеші
Павлодар облысы Ақсу қаласы әкімдігінің
«Балапан» бөбектер бақшасы КМҚК

Представлена разработка открытого урока, посвященного развитию языковой, речевой способности и формированию культуры речевого общения у детей дошкольного возраста.

The working out of the demo lesson devoted to the development of linguistic and speech ability and formation of the cultural and speech communication of the preschool children.

Білім саласы: «Коммуникация».

Бөлімі: Сөйлеуді дамыту.

Тақырыбы: «Мамандықтың бәрі жақсы».

Мақсаты: Мамандық иелерінің қызметі және олардың еңбегімен таныстыру.

Білімділік: Сурет бойынша әңгіме құрастыру, жалпы және жеке атауларын меңгеру.

Дамытушылық: Сөйлеу қабілетін, сөйлеу мәдениетін, байланыстыра сөйлеуін дамыту.

Тәрбиелік: Еңбек адамдарына құрмет

сезімімен қарауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмысы: Мамандық, дәрігер, тігінші, аспазшы.

Үштілділік: Мамандық - профессия - professional

Қажетті құралдар: Мамандықтар суреттері, таратпа суреттер, ойыншық құралдар, құм, аудиожазба.

Әдіс-тәсілдер: М. Монтессори технологиясының элементтері.

Іс-әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Баланың іс-әрекеті
Мотивациялық кезең	<p>Жылулық шеңбері Қонақтармен амандасу: «Келіңіз, төрлетіңіз, Сәлеметсіз бе? Үлкенге де Сіз, Кішіге де Сіз, Құрметтейміз біз!»</p> <p>Ғажайып сәт: (Тілші кіреді) -Сәлеметсіңдер ме балалар? -Сәлеметсіз бе? Сіз кімсіз? <i>Тілші:</i> Мен тілшімін, «Астана» телеарнасынан келдім. Балабақшаларың қалай аталады? <i>Тілші:</i> «Бәрің, бәрің де әдемісіңдер ғой!». - Иә, бүгін бізге топқа қонақтар келді. Сіз де бізбен бірге болыңыз! <i>Тіл жаттығуы:</i> Же-же-же- аспаз пісірді көже Ші-ші-ші- менің анам тігінші Аз-аз-аз- шашымды қиды шаштараз</p>	<p>Шеңберге тұрып амандасады.</p> <p>Тілшімен амандасады.</p> <p>«Балапан» бақшасы.</p> <p>Балалар қайталайды.</p>
Ұйымдастырушы-ізденістік	<p>Жұмбақ жасыру: 1. Тәп-тәтті тамағы, астардың маманы</p>	<p>(Аспаз)</p>

<p>Рефлексия- жинақтаушы</p>	<p>2.Кірпіштен сарай үй салады, ол адам кім болады? 3.Қалықтайды, бірақ ұшпайды? 4.Қолында қайшы-тарағы, тәртіппен шашты алады? - Мына суреттерге қарап көрейікші? Мен көрсетіп тұрамын, ал сендер мамандық иелерін атап, не істейтіндерін айтыңдар. - Бұл адамдардың барлығын бір сөзбен айтқанда мамандық иелері дейміз. <i>Дидактикалық ойын: Сөйлеп тұрған кім? (аудиожазба арқылы)</i> - Мына сөздерді естіп қай мамандық иесі сөйлеп тұрғанын анықтаңдар. 1. Балмұздақ сатамын! 2. Жүріңіз, қайда апарып тастайын? 3. Қай жеріңіз ауырып тұр? 4. Балалар, дәптерді дайындаңдар 5. Мен манти жасап жатырмын, қазір дайын болып қалады. <i>Дидактикалық ойын: Кім жылдам?</i> Үстел үстінде түрлі мамандық иелеріне қажет құралдарды қойып, екі баланы шығару. Екі бала екі түрлі мамандық иесіне қажет құралдарды екі үстелге бөліп жинайды (аспаз, мұғалім, дәрігер, шаштараз). Сергіту сәті: Балалар, биді билейтін адамдарды кім дейді? - Дұрыс, ендеше барлығымыз биші болып көрсек қайтеді? (<i>Музыка әуенімен билету</i>). <i>Дидактикалық ойын: Бір сөзбен ата.</i> Балалар, сурет салатын адамды кім дейді? Ендеше бізде сурет салайық. М.Монтессори технологиясы бойынша ойын: Ойын «Құмды сурет». <i>Дидактикалық ойын: «Дыбыстық домино»</i> Ойын: «Иә-жоқ» 1. Мамандық адамға керек пе? 2. Дәрігер балаларды оқыта ма? 3. Мұғалім адамдарды емдей ме? 4. Наубайшы нан пісіре ме? 5. Жүргізуші машина жүргізе ме? 6. Шаштараз шаш қимай ма? 7. Кітапханашы кітап бере ме? - Тілші: «Мен балалардан өскенде кім болатынын білгім келіп тұр». Ендеше, сұраймыз. <i>(Тілші қоштасады).</i> Бізге кім келді? - Ол қайда жұмыс істейді? - Тағы қандай мамандық иелерін білесіңдер? - Сонымен балалар қандай маман иесі болсын, адамның еңбегін бағалай білу керек екен, осыны еш ұмытпаңдар Оқу-іс әрекетін аяқтау. Мадақтау.</p>	<p>(Құрылысшы) (Ғарышкер) (Шаштараз) Сурет бойынша әр маман не істейтінін әңгімелейді. (Сатушы) (Жүргізуші) (Дәрігер) (Мұғалім) (Аспаз) Ойынға қатысады Үстел басында жұмыс істейміз Биші Ойынға қатысады Суретші Құмға саусақпен сурет салады Иә Жоқ Жоқ Иә Иә Жоқ Иә Балалар болашақта кім болатынын айтады.</p>
----------------------------------	--	---

Күтілетін нәтиже:

Игереді: Мамандық түрлерін біледі, қажетті құралдарды атайды.

Түсінеді: Суретке қарап мамандықтардың

іс-әрекетін біледі.

Қолданады: Құмға сурет салуды, дыбыстық тізбекті құрауды.

Обучение школьному катанию на уроках физической культуры

Грузинова Н.А.

Учитель физической культуры
КГУ «Средняя школа № 24»
акимата города Усть-Каменогорска

Автор оқушылардың координациясын, төзімділігі мен ептілігін дамытудың әдістемесін, сонымен қатар, сырғанау техникасының жекелеген элементтерін қалыптастыруға және оқытуға арналған жаттығулар кешенін ұсынады.

The author suggests the method of influence on pupils for the development of timing, endurance and sleight. She also recommends the complex of exercises for edication and for formation of the detached elements in skating technique.

Современный темп жизни ставит перед нами много новых проблем, среди которых самой актуальной на сегодняшний день является проблема сохранения здоровья нации. Проблема формирования здорового образа жизни знакома со школьного возраста. Среди детской патологии лидируют нарушения осанки и сколиозы. И неудивительно – причина в возрастающей нагрузке детей в школах, в недостатке их двигательной активности в свободное время и многочасовое сидение за компьютерными играми.

Цель школьного образования – это развитие универсальных учебных действий, определяющих способности личности школьника учиться. Эти способности развиваются в значительной мере на уроках физической культуры.

У учащихся формируется опыт здоровьесбережения, становление самосознания и активной жизненной позиции на основе воспитания и самовоспитания, формирования ответственности за свое здоровье и жизнь.

Благодаря введению третьего часа физической культуры в общеобразовательных школах появилась

возможность для новых форм проведения уроков физической культуры.

Катание на коньках – замечательный выход из положения! Катание на коньках является эффективным средством улучшения здоровья и физической подготовленности учащихся. Систематические занятия катанием на коньках на воздухе оказывают положительное влияние на организм ребёнка. Прежде всего, можно отметить благоприятные изменения в развитии органов дыхания и дыхательной мускулатуры. У учащихся совершенствуется функция равновесия, что позволяет им легко и свободно маневрировать на льду, выполнять различные фигуры. Благодаря влиянию холодного воздуха улучшаются терморегуляторные процессы в организме и, следовательно, происходит закаливание, повышается сопротивляемость простудным заболеваниям, отмечается сокращение их продолжительности. Повышается устойчивость вестибулярного аппарата, повышается чувство равновесия, правильно распределяется мышечное напряжение. При передвижении на коньках многократно повторяются одни и те же движения, происходит постоянное чередование

напряжения и расслабления мышц ног при смене одноопорного и двухопорного скольжения, что благоприятно влияет на укрепление свода стопы и на осанку детей.

Школьное катание заключается в исполнении тех или иных заранее определенных фигур, причем главным требованием является точность вычерчивания заданных фигур на льду и правильность, красота и свобода движений и положений.

На уроке катания на коньках 60% общего времени отводится упражнениям общего воздействия на организм с большей направленностью на развитие выносливости и 40% на развитие специальных качеств, умений и навыков комплексного характера.

Одним из главных компонентов обучения является повышение познавательной самостоятельности и творческой активности учащихся.

Учитывая индивидуальные особенности каждого ребенка, поскольку предрасположенность и потенциальная способность будет абсолютно разной, следует предусмотреть строго индивидуальный подход в выборе способов и методов воздействия для развития необходимых качеств (координации и ловкости). Нагрузки должны быть небольшого объема с частыми паузами для отдыха. При изучении простых упражнений пользоваться краткими и точными объяснениями. А показ должен быть четким и точным. Похвала и методы поощрения обязательны. Обучать техническим действиям в этом возрасте надо с максимально частой сменой упражнений, так как монотонное и многократное повторение одного-двух упражнений быстро снизит у ребенка интерес к занятиям. Одним из важнейших физических качеств является гибкость – способность выполнять упражнения с большой амплитудой. Без этого качества невозможно совершенствовать технику скольжения. Поскольку при недостаточной подвижности в суставах движения скованны и ограничены.

В процессе воспитания быстроты необходимо стремиться к максимальному

увеличению темпа движений, к обеспечению оптимальной их амплитуды и максимальному расслаблению не участвующих в работе групп мышц. Развитие быстроты осуществляется в течение всего учебно-тренировочного процесса и выполняется в начале основной части занятия.

Игровую деятельность необходимо использовать на занятиях различной направленности. Игровой метод повышает активность и эмоционально стимулирует учащихся. Широкий диапазон игровых заданий дает возможность не только развивать у учащихся физические качества, но и формировать у них устойчивый интерес к выполнению физических упражнений. В дальнейшем для учащихся создаются условия, требующие проявления собственной инициативы. Игровые упражнения с использованием неожиданных сигналов с одновременным выполнением различных заданий. Упражнения выполняются в максимальном темпе. При выполнении таких заданий, целесообразно учащихся распределить на группы по 5-6 человек и проводить упражнения в виде эстафет. Паузы отдыха использовать для разбора задания (замечания, ошибки, похвала и т.д.). Игра связана с проявлением инициативы ее участниками, всегда непредсказуема и эмоциональна. Наличие в игре элементов соперничества требует от участников значительных физических усилий, что делает ее эффективным методом воспитания физических способностей. А выбор разнообразных способов достижения цели способствует формированию у участников игры инициативы, самостоятельности, творчества и других ценных личностных качеств.

Упражнения для воспитания выносливости должны выполняться с умеренной и средней интенсивностью. Простое катание по кругу в течение 10-15 минут предъявляет определенные требования к аэробным возможностям организма, к работе мышц рук, ног, спины, живота – это первый и очень важный этап подготовки. Простым катанием называют передвижение на коньках с небольшой

скоростью. Осваивая технику, нельзя спешить. Заучив неправильное положение или движение переучиваться очень трудно, требует много времени. Выполнение таких заданий развивает способности к самостоятельности и творческому поиску, формирует способности к самоанализу.

Для учащегося важно почувствовать одобрение со стороны педагога и одобрения со стороны сверстников. Одним из важных моментов является признание спортивных успехов окружающими – это один из ведущих мотивов, который связан с утверждением в коллективе. Это стремление к личностным достижениям.

На начальном этапе подготовки, для освоения отдельных элементов техники используются подвижные игры.

Систематизация подвижных игр на льду в зависимости от их педагогической значимости. В зависимости от поставленных в занятии задач выделяют три группы игр:

а) игры-упражнения для обучения и формирования отдельных элементов техники катания на коньках;

б) подвижные игры для формирования физических качеств, необходимых фигуристу;

в) игры-эстафеты для сопряженного решения задач формирования элементов техники катания на коньках и развития физических качеств.

Для обучения и формирования отдельных элементов техники я предлагаю использовать следующие упражнения:

Упражнения	Методические рекомендации
1. Стоя на прямых ногах, коньки параллельно друг другу, передвигать ноги вперед-назад, скользя на коньках.	Коньки находятся на плоскости полоза.
2. Ходьба приставными шагами вправо – влево, затем поворачиваясь вправо или влево.	Коньки находятся на плоскости полоза; руки произвольно.
3. Стоя на прямых ногах, отвести одну в сторону и сохранять равновесие на одном коньке.	Руки – произвольно.
4. Ходьба приставными шагами скрестно, переступая через опорную ногу.	Руки – произвольно.
5. Приседания, стоя на коньках, до низкого седа, до посадки конькобежца.	Коньки удерживать на плоскости полоза, меняя положения рук: впереди, на поясе, за спиной, держась за опору.
6. «Перенос веса тела» с ноги на ногу в посадке конькобежца.	Различное положение рук: впереди, за спиной, держась за руки партнера; ноги расставлены параллельно на ширину плеч, конек опорной ноги на плоскости полоза, конек отведенной ноги – на внутреннем ребре; вес тела на опорной ноге.
7. Стоя на слегка согнутых ногах, один конек повернуть носком наружу, перевести на внутреннее ребро и сделать толчок, приставить к опорной ноге, скользить на двух. То же – другой ногой.	Вес тела на опорной ноге, руки – произвольно.
8. Обучение умению сгруппироваться и мягко упасть на бок. Упражнение «саночки»	Корпус наклонить немного вперед, руки перед собой, ноги согнуты, параллельны друг другу, расстояние между ними – 20 см. Подбородок прижать к груди. Падать на бок, подставляя руки, – это самый безопасный вариант падения.

9. Упражнения на равновесие: «юнга»	Корпус наклонить немного вперед, коньки на плоскости полоза, толчок правой ногой, скольжение на двух ногах стоя с различными положениями рук.
10. «Неваляшка»	Толчок правой ногой, скольжение на двух ногах стоя, чередуя с различными приседами (полуприсед, глубокий присед). Руки вперед.
11. «Фонарик»	Небольшой разбег, посадка конькобежца, скольжение по прямой, слегка приседая и разводя коньки в стороны до ширины плеч и сводя их в исходное положение. Инвентарь :6-8 малых резиновых мячей, расположенных на расстоянии 1-1,5 метра
12. «Змейка»	Небольшой разбег, посадка конькобежца, скольжение по прямой, перенос веса тела с одной ноги на другую при скольжении.
13. Торможение «плугом»	Медленно развести пятки, опираясь на внутренние ребра коньков; ноги слегка согнуть, прижать одно колено к другому; массу тела распределить равномерно на обе ноги
14. Торможение «полуплугом»	Во время скольжения по прямой на двух параллельных коньках одна нога выдвигается чуть вперед, на нее переносится масса тела; другая поворачивается носком внутрь и упирается внутренним ребром конька о поверхность льда; туловище немного отклонено назад
15. Торможением двумя ногами с поворотом туловища.	Ступни ног при этом соединяют и делают резкий поворот на 90. В момент поворота ноги сгибаются в коленных суставах, туловище слегка отклоняется назад и разворачивается в сторону так, что оба конька оказываются поперек линии только что законченного движения. Остановка производится на полном ребре конька.

Список литературы:

1. Волков В.М. Физкультура и спорт. 1983 год.
2. Румянцев Г.Г. «Психологическая подготовка конькобежцев». Учебное пособие. 2005 год.
3. Чайкин В.А. «Начальная подготовка

юных конькобежцев». Физкультура и спорт. 1980 год.

4. Чайкин В.А. «Конькобежные занятия в школе». Конькобежный спорт. 1998год.
5. Абзалов Р.А. Физическая культура, учебное пособие 2005 год.

Внедрение регионального компонента как условие целостности изучения биологии

Шангина Е.М.

Учитель биологии
КГУ «Меновновская средняя школа»
акимата города Усть-Каменогорска

Мақалада биология сабағына оқушының қызығушылығын арттыратын аймақтық компонентті енгізу жөнінде сөз қозғалады. Сонымен бірге оқушының белсенділігі мен дербестігі артып, ол, өз кезегінде, оның субъектілік ұстанымының қалыптасуына және жаратылыстану ғылыми жағынан функционалды сауаттылығын дамытуға ықпал етеді.

The article describes the introduction of a regional component in biology lessons, which arouses interest in the students of this subject. Schoolchildren also have an increased activity, independence in the classes, which contributes to the formation of their subjective position and the development of natural scientific functional literacy.

На современном этапе модернизации казахстанского образования главной целью обучения становится овладение учащимися основными способами приобретения разнообразных знаний и возможностью их реализации, развитие функциональной грамотности школьников, усвоение главных общечеловеческих ценностей, воспитание чувства ответственности за судьбу своей страны. В связи с чем одной из задач проектирования школьного биологического образования признается задача разработки содержания национально-регионального компонента на уроках биологии.

Назначение регионального компонента – защита и развитие системой образования национальных культур, региональных культурных традиций и особенностей в условиях многонационального государства, вооружение школьников системой знаний о регионе, подготовка учащихся к жизнедеятельности в проблемной социально культурной и экологической среде. Теоретические основы разработки регионального компонента раскрыты в трудах В.С. Леднева, М.В. Рыжакова, А.В. Салихова, А.А. Баранова, В.В. Судакова, Н.М.

Мухамеджановой, С.Е. Шишова.

В теории и методике обучения биологии недостаточно определена проблема сущности регионального компонента. В существующих вариантах региональных стандартов учитываются лишь природные и географические особенности регионов и не затронуты вопросы исторического прошлого и культурного наследия, что противоречит целостности изучения биологии.

Таким образом, проблема разработки регионального компонента, а также путей и способов включения его в базовое содержание становится особо актуальной.

На своих уроках я использую полипредметную базовую модель, которая предполагает обязательное включение регионального содержания в программу путем диффузного и равномерного распределения его по учебным курсам биологии. При таком построении программы, региональные знания рассматриваются как материал для углубления и расширения основных тем и разделов.

В композицию уроков содержание регионального компонента включаю на основе следующих принципов: научности, систематичности, последовательности,

доступности, а также с учетом принципов: экологизации, историзма и гуманизма.

Основная ведущая педагогическая идея – создание условий для воспитания ребенка, влюбленного в родную природу, заботящегося о ней, формирование у школьника такой позиции, чтобы он чувствовал себя не потребителем или пассивным наблюдателем, а созидателем и хранителем природы и культуры.

В практике отбора содержания регионального компонента на уроках биологии, используя целостную систему подачи учебного материала, то есть в комплексе и с учетом межпредметных связей. Цели обучения направлены на реализацию общих целей биологического образования, создание ориентационной и мотивационной основы для осознанного выбора жизненного и профессионального пути школьников.

Содержание регионального компонента на уроках биологии включает несколько аспектов:

- социокультурный (традиции народов, связанные с природопользованием, история земледелия, состояние здравоохранения, сельского хозяйства);
- региональная экология (состояние природоохранной работы в г. Усть-Каменогорске);
- прикладная биология (биотехнология, медицина, селекция);
- многообразие видового состава флоры и фауны Республики Казахстан (районированные породы животных, сортов культурных растений).

Следовательно, задача разработки региональной составляющей содержания находится во взаимосвязи с краеведческим подходом в обучении биологии, что позволяет учащимся установить связи между известными фактами из окружающей действительности и изученным материалом, а также повысить качество усвоения биологических знаний.

Внедрение регионального компонента пробуждает интерес к изучению биологии и помогает школьнику адаптироваться в сложной социальной жизни. Включение местного материала в содержание образования делает его живым, доступным. У школьников повышается активность, самостоятельность на уроках, что способствует формированию их субъектной позиции и развитию естественнонаучной функциональной грамотности.

Использование элементов регионального компонента на уроках позволяет учителю обеспечить эффективное решение триединой задачи учебного процесса: образования, воспитания и развития школьников, придавая обучению личностный смысл.

Наибольшую актуальность внедрение регионального компонента в содержание биологии приобретает на начальной ступени знакомства с предметом (6 класс), поскольку повышает интерес, качество усвоения знаний, активизирует творческую деятельность, способствует выбору личностно значимых общечеловеческих ценностей.

ТАБЛИЦА №1. «Приоритетные составляющие регионального компонента содержания биологии в разделе «Растения».

Раздел тематического плана	Региональный компонент как материал для расширения и углубления основных тем и разделов
Живые организмы	Экскурсия «Мир растений вокруг нас. Охраняемые растения в ВКО». Местные представители царств живой природы: Грибы. Растения. Животные. Вклад казахстанских ученых в развитие биологии. Народные приметы и прогнозы различных явлений природы. Растения красной книги ВКО.
Клетка – структурная и функциональная единица организма	Лабораторная работа «Изготовление микропрепарата кожицы лука сорта «Бессоновский» (районированный сорт). Лабораторная работа «Ткани растений» (обитающих в ВКО).
Вегетативные органы растений	Лабораторная работа «Стержневая и мочковатая корневая система». Гербарный экземпляр, собранный с дачных участков

	учащимися. Лабораторная работа «Видоизменения подземных побегов. Корневища, клубни, луковицы» (на материале с пришкольного участка).
Генеративные органы растений	Цветковые растения ВКО. Строение цветка на примере растений, обитающих в ВКО. Способы опыления на примерах местных растений (заполнение таблицы). Виды плодов растений с пришкольного участка.

Отбор содержания регионального компонента на своих уроках осуществляю с опорой на природное, культурно-историческое, социально-экономическое своеобразие местности ВКО. Усвоение данного материала позволяет школьникам адаптироваться к условиям жизни в ближайшем социуме, проникнуться любовью к родной земле, воспитать у себя потребность в рациональном использовании природных богатств в охране окружающей среды.

Методика изучения регионального компонента содержания раздела «Растения» разработана на основе междисциплинарной методологии, включающей системный, исторический, культурологический, личностно-деятельностный и социально-педагогический подходы. Практическая значимость внедрения регионального компонента на уроках биологии состоит на основе интеграции межпредметных знаний, синтеза умений и ценностей школьников. В результате использования материалов регионального компонента было уточнено и конкретизировано понятие «региональный компонент содержания курса биологии» – это составная часть содержания биологического образования, отражающая совокупность знаний природно-географических, экологических и культурно-исторических особенностей определенной области и всего региона в целом, актуализированных целью развития активной познавательной деятельности, направленной на усвоение общечеловеческих ценностей. Данный подход позволил мне определить методические функции регионального компонента курса биологии: обучающую, развивающую, воспитательную, культурологическую и мировоззренческую. В данном случае наибольшую значимость и ценность приобретают знания, характеризующие уникальность природных и культурно-исторических особенностей и традиций своего региона. Именно они призваны способствовать

становлению личности выпускника как достойного представителя региона. Учащиеся нашей школы в течение многих лет участвуют в акции «Мой школьный двор». Высаживая саженцы цветочных растений на клумбы, кустарники и деревья на «Аллею выпускников», школьники осознают всю важность проводимой ими работы как личную практическую экологическую деятельность.

Тот, кто посадил дерево, и не одно, приложив для этого немало усилий, вряд ли бездумно сломит даже ветку. Специфика местности и удачное расположение нашей школы позволяет успешно проводить экскурсии школьников на природу, где происходит знакомство учащихся с представителями местной фауны и флоры. На конкретных примерах, в естественных условиях происходит формирование системы представлений и взглядов на события и явления в окружающем мире. Изучая региональную биологию, школьники могут выразить свое отношение к окружающей их природе, хозяйственной (правильнее бесхозяйственной, варварской, грабительской) деятельности человека, осудить потребительский подход к ее ресурсам. В условиях реализации регионального компонента учитель биологии воспитывает и обучает детей реальной жизни. Средствами реализации регионального компонента на уроках и внеклассных мероприятиях являются: архивные документы школьного музея, материалы местной печати «Рудный Алтай», «Мой город», «Усть-Каменогорск», программы городского телевидения, а также раздаточный материал с отрывками текстов произведений местных авторов: И.В. Алексеенко «Бухтарминские были», Ю.С. Манаков «Сердцем причастен» (стихи, проза), К.П. Прокопов «Одуванчики», Е.В. Курдаков «Золотое перо иволги», Т. Кудюмова «Ах, душа моя», М.И. Чистяков «Поэзия и жизнь», А.И. Егоров «Дол березовых туманов», И.Н. Самойлов «Потомкам нашим».

Таким образом, усвоение материала с

учетом регионального компонента на уроках биологии необходимо осуществлять путем познавательной творческой деятельности школьников, в ходе которой происходит познание важнейших общечеловеческих ценностей, формирование познавательных и оценочных умений, воспитания чувства гражданственности и ответственного отношения к сохранению исторических и культурных памятников своего города. Именно деятельностный подход пронизывает все содержательные линии регионального компонента и является важным связующим звеном. С целью усвоения региональных аспектов биологических знаний, умений и ценностей использую следующие формы организации: наблюдения в природе, исторический рассказ, практические задания по сбору материалов, работа с дополнительной литературой регионального характера, создание краеведческого журнала, картотеки ученых, сбор гербария, написание реферата, создание электронной презентации.

Важным условием для реализации на практике процесса изучения регионального компонента является: учет культурно-исторических особенностей и образовательных возможностей восточного региона; обязательное, непрерывное, систематическое и последовательное включение во все разделы «Растения» содержания регионального компонента; создание культурно-творческой образовательной среды; подготовленность учителя биологии к осуществлению межпредметного подхода в обучении. На уроках и во время экскурсий школьники изучают природные особенности своей местности, многообразие и уникальность живой природы, редких растений, взаимосвязи в природных комплексах, причины экологических проблем регионального уровня, работают с живыми объектами и растениями, проводят наблюдения и оценивают свое отношение к природе. Учебный материал с элементами регионального компонента позволяет понять место человека в природных системах и способы рационального природопользования, обобщить знания в области сохранения природы и окружающей среды. Система многоаспектной оценки региона позволяет изменить мотивацию

учащихся, включить всех в активную познавательную деятельность, в которой школьники проходят путь от стереотипного представления о регионе к объективному эмоционально-ценностному восприятию каждой территории своей страны.

Резюмируя выше сказанное, можно сделать вывод, что через внедрение регионального компонента происходит усовершенствование содержания курса биологии, осуществляется реализация краеведческого подхода в обучении. Использование эффективных способов включения регионального компонента в действующие программы позволяет выработать у учащихся положительную мотивацию, т.е. осознание личностной значимости в применении знаний и умений в жизненных ситуациях, соответственно происходит социализация личности школьника.

Список литературы:

1. Бажина И.А. Регионализация обучения как условие формирования технологической культуры у школьников. Казань, 1997.
2. Беликова А.П. Региональный подход к проблеме школьного образования. Педагогика. 1994-№2.
3. Волкова Г.В. Развитие экологических понятий на материале местной фауны «Биология в школе». 1973-№2.
4. Греханкина А.Ф. Региональный компонент в структуре содержания образования «Педагогика». 1999-№8.
5. Даниленко И.А. Методика изучения регионального компонента содержания курса биологии (раздел Растения), 2003 г.
6. Даринский А.В. Региональный компонент содержания образования «Педагогика», 1996 №1.
7. Малахов Н.Д. Нововведения в региональном управлении образованием. «Педагогика». 1996 №4.
8. Новичков В.Б. Концепция создания регионального учебного курса. «Педагогика». 2000.-№4.
9. Салихов А.А. Разработка и введение национально-регионального компонента Государственных образовательных стандартов общего среднего образования. М., 1998.

**Учредители: КГУ "Учебно–производственный комбинат"
акимата города Усть–Каменогорска
совместно с ННУ "Учебно–методический центр "Перспектива"**

Журнал Қазақстан Республикасы
Инвестициялар және даму
министрлігінде тіркелген.
11.03.2016 жылғы тіркеу туралы
куәлігі №15888-Ж

Журнал зарегистрирован в
Министерстве по инвестициям и
развитию Республики Казахстан.
Свидетельство о регистрации
№15888-Ж от 11.03.2016 года

Журналдың болашақ авторларына
нұсқаулық:
Материал төменгідей болуы қажет:
- өзекті;
- арнайы терминологиямен
жүктелмеген, анық және түсінікті тілмен
жазылған:
- 3 тілде (қазақ, орыс, ағылшын) қысқа
мазмұнымен бірге;
- көлемі 4 беттен кем емес (12 шрифт,
бірлік аралық интервал);
- кесте, диаграммалармен болуы
мүмкін.
Мақалаға қысқа сауалнамалық
деректер мен кәсіби сапалы 9 x13
фотосурет қосу қажет.

Рекомендации будущим авторам
журнала:
Материал должен быть:
- актуальным;
- не перегруженным специальной
терминологией, написан ясным и
доступным языком;
- сопровождаться аннотациями на 3
языках (казахский, русский, английский)
- объемом не более 4 страниц
(12 шрифт, одинарный интервал);
- может сопровождаться таблицами,
диаграммами;

К статье необходимо приложить краткие
анкетные данные и фотографию 9 x13
профессионального качества.

Журналда жарық көрген
материалдардың қайта басылуы тек
редакция келісімімен рұқсат етіледі.
Қолжазбалар кері қайтарылмайды және
пікір жазылмайды. Редакция мақала
авторларымен пікір бөліспейді және
баспаға ұсынылған жұмыстың
кемшіліктері мен стиліне жауап бермейді.

Перепечатка материалов,
опубликованных в журнале, допускается
только с разрешения редакции.
Рукописи не возвращаются и не
рецензируются. Редакция может не
разделять мнения авторов статей и не
отвечает за стиль и недочеты в работах,
предоставляемых к печати.

Редакция мекенжайы:
Қазақстан Республикасы,
ШҚО, Өскемен қаласы: 070002,
Гастелло көшесі, 14,
тел.\факс: 8(7232) 22 58 62
jurnal@goroo.ugk.kz

МИНИСТЕРСТВО ПО
ИНВЕСТИЦИЯМ И
РАЗВИТИЮ
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

Отпечатано в:
ТОО "Перспектива УМЦ"
РК, ВКО, г.Усть-Каменогорск
ул. Серикбаева, 37
тел: 8(7232) 51 09 33

Таралымы 85 дана

Тираж 85 экземпляров

Журналдың шығу жиілігі – жылына 6 рет

Периодичность выхода журнала-
6 раз в год

**Қазақстан Республикасы, ШҚО,
Өскемен қаласы: 070002,
Гастелло көшесі, 14,
т/ф: 8(7232)22 58 62
jurnal@goroo.ukg.kz**